

Integrativ teoretisk syntese af udvikling af ekspertise samt praktisering heraf i sportslig kontekst

AALBORG UNIVERSITET

Rapportens samlede antal tegn
(med mellemrum & fodnoter): 232.665
Svarende til antal normalsider: 96,9

Forfatter: Michael Lykkeskov
Studienummer: 20145635

Vejleder: Kenneth Kruse Larsen

Gruppenr: 10600

11. Semester, to-fags
kandidatspeciale med idræt
som centralt fag

Aalborg Universitet
3. Januar 2020

Forord

Dette speciale forsøger at anskueliggøre, hvordan udvikling af ekspertise kan forstås gennem en teoretisk syntese, samt hvordan dette kan praktiseres i en sportslig kontekst, med henblik på at opnå den fremragende præstation.

Gennem de sidste par år på universitet har både den introducerede teori i forbindelse med forelæsninger, dog især også de projekter jeg har indgået i, åbnet mine øjne for et interessant og komplekst interesseområde. Nogle perspektiver der gik på tværs af forskellige teorier opstod, hvor i særdeleshed begrebet intuition fungerede som katalysator hertil. Dette har betydet at jeg har jongleret med, hvordan dette kunne inkooporeres i min interesse omkring udvikling og præstation.

Således blev intentionen med specialet siden initierende planlæningsfase, og første vedledermøde, at give mig i kast med et projekt, som jeg ikke vidste hvor ville ende. I specialet blev der benyttet 6 forskellige teoridannelser, hvilket fungerede som grundlag for den teoretiske analyse og syntese, der havde til hensigt at afdække udvikling af ekspertise samt praktisering heraf. Intentionen med dette er at det skal danne grundlag for hvordan udvikling af ekspertise kan faciliteres og praktiseres i sportens verden, for at tilgodese atleter og give dem de bedste forudsætninger.

Udarbejdningen af afhandlingen har til tider været kendetegnet af at være kompleks og kaotisk.

Af denne årsag skylder jeg et kæmpe tak til Marcus, der gennemgående har stået til rådighed i forbindelse med sparring.

Ligeledes vil jeg benytte denne mulighed for at takke min vejleder Kenneth Kruse Larsen, for ikke mindst at være villig til at vejlede en studerende med så abstrakt og indforstået tankegang, men også for sin engagerende og kompetente rådgivning.

Slutteligt et tak til alle andre der har hjulpet mig undervejs i forløbet, i ved hvem i er.

Michael Lykkeskov

Abstract

Through a combination of preexisting theoretical work, this thesis aimed to integratively synthesize, in order to reach an understanding with regard to expertise development. Furthermore, the thesis sought out this knowledge to gain a practically applicable understanding of how to develop expertise, to accommodate the excellent performance in a sports context.

The specific theoretical framework consisted of Achievement Goal Theory, Symbolic Interactionism, Kahneman's modes of thought, Self-Determination Theory, Flow and Expertise. As mentioned, the thesis compiled these theories in an integrative synthesis. For this, hermeneutics as an analytic approach was used to analyze and interpret, in order to understand and synthesize.

To be able to synthesize different theories, I attempt to combine these through the application of critical realism as a theory of knowledge. Thus, it is possible to objectively identify the already acknowledged theories, and thereby analyze and interpret what this means in regard to expertise development. Furthermore, this allows for a contextualization in sports through an exemplification of the practical application of expertise development.

The results of the study indicate that a mastery-approach oriented engagement in skill acquisition is formidable in regard to expertise development. Furthermore, this can accommodate the isolated excellent performance, as well as future excellent performances. It is argued that mastery-approach oriented engagement can be emphasized through the application of certain tools, as a means hereof.

This thesis provides the theoretical framework to understand how to apply expertise development in a sports context, as well as how this would be beneficial in order to achieve the excellent performance. For this reason, it is argued that a practically oriented study would contribute to determine how this can be investigated and applied in a specific sports context.

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	4
1.1 PROBLEMFORMULERING	8
2. VIDENSKABSTEORI.....	10
2.1 ERKENDELSESINTERESSE	10
2.2 VIDENSKABSTEORETISK POSITION	11
3. TEORETISK GRUNDLAG TIL SYNTSE	14
3.1 SYMBOLSK INTERAKTIONISME	14
3.2 DIVERGERENDE FOKUS OG DETS INDFLYDELSE PÅ BESLUTNINGSTAGEN	16
3.2.1 <i>System 1 mode of thought - beslutningstagen i flowtilstand</i>	17
3.2.2 <i>System 2 mode of thought - beslutningstagen ved eftertænksomhed</i>	19
3.2.3 <i>Affect heuristic</i>	20
3.2.4 <i>Accessibility heuristic</i>	20
3.3 SELF-DETERMINATION THEORY	21
3.3.1 <i>Motivationsformer</i>	22
3.4 ACHIEVEMENT GOAL THEORY	26
3.4.1 <i>Achievement Goal Theorys empiriske bagland</i>	29
3.5 FLOW	29
3.6 EKSPERTISE	31
3.6.1 <i>Hindring af ekspertise</i>	35
4. METODISKE OVERVEJELSER.....	37
4.1 VALIDITET OG RELIABILITET	37
4.2 EKSEMPLIFICERING SOM SUPPLERENDE DATA	38
4.2.1 <i>Ideele undersøgelse for praktisering af udvikling af ekspertise</i>	39
5. TEORETISK ANALYSE OG SYNTSE	41
5.1 KOMBINERING AF VIDENSKABSTEORETISKE GRUNDANTAGELSER	41
5.2 SYNTETISK SAMMENSTILLING AF TEORIDANNELSER	42
5.2.1 <i>Achievement Goal Theory</i>	43
5.2.2 <i>Flow</i>	52
5.2.3 <i>Ekspertise</i>	56
6. DISKUSSION.....	58
6.1 SPECIALET'S FUND - BETYDNING FOR UDVIKLING AF EKSPERTISE	58

6.2 PRAKSISSENS KONSEKVENSER OG MULIGE BEGRÆNSNINGER	62
6.2.1 <i>Forbehold ved et praktisk initiativ</i>	63
6.2.2 <i>Fundets begrænsninger i forhold til praktisering</i>	66
6.3 PRAKTISERING AF UDVIKLING AF EKSPERTISE	67
6.3.1 <i>Eksemplificering af praktisering af udvikling af ekspertise</i>	71
6.4 SPECIALETS BIDRAG TIL DET DOMINERENDE PRÆSTATIONSFOKUS.....	73
6.5 ETISKE OVERVEJELSER VED PRAKTISERING AF UDVIKLING AF EKSPERTISE.....	75
6.6 METODEKRITIK - VALIDITET OG RELIABILITET	76
7. KONKLUSION	80
7.1 BESVARELSE AF PROBLEMFOMULERING	81
8. PERSPEKTIVERING	83
9. LITTERATURLISTE.....	85

1. Indledning

Der er en stigende interesse for præstationsoptimering i det moderne samfund (Dosi, 2006). Dette betyder dog ikke nødvendigvis at blot en optimering af præstation er tilstrækkeligt. Indenfor sportsverdenen er det ifølge Henriksen og Hansen (2016) nemlig den fremragende præstation, der ofte er eftertragtet. Der er mange parametre der kan være med til at skabe denne. Parametre som kost, træning, søvn, styrke og mentalitet kan alle have indflydelse. På trods af dette, er det ikke altid disse parametre der bliver målt på, når en præstation skal vurderes. I uddannelsessammenhænge vil det oftest være Blooms taksonomi der benyttes til at vurdere hvor godt elever klarer sig, for dermed at kunne fastslå hvilken karakter der skal gives. Dette var også formålet med den oprindelige udvikling af taksonomien, for dermed at reducere den påkrævede arbejdskraft, der lå i at skabe omfattende årlige eksaminationer (Krathwohl, 2002). Dette må man sige at den lykkedes med, dog kan der argumenteres for at denne måling af præstationer ikke alene kan have indflydelse på motivation, men potentielt også skaber et konkurrence element på tværs af elever, da disse bliver målt ud fra samme standarder. Lignende konkurrence og vurdering af præstation er også gældende i sportslige kontekster. Denne tendens kan eksempelvis ses i et studie af Adie et al. (2010), der påpeger hvordan præstationsmiljøer må forventes at indeholde et større konkurrence element end andre miljøer. Dette konkretiseres yderligere af Van Yperen (2006), der i sit studie fandt en positiv korrelation af performanceorienterede mål og performanceorienterede individer. Individer i ekstreme præstationsmiljøer kunne forventes at være performanceorienterede, hvorfor performanceorienterede mål kan antages at være dominerende hos disse. Derudover anslås det også hvordan en performance-approach orientering, en orientering der fokuserer på interpersonel sammenligning af kompetenceniveau og demonstrering af evner, kan medføre en stigning i oplevelsen af negative affektioner over tid (Adie et al., 2010). Hvis et individ fokuserer på dette, er det vigtigt at modtage offentlig anerkendelse eller få følelsen af, at have præsteret bedre end andre (Ames, 1992). Dermed må det antages at succes i denne sammenhæng afstedkommer fra interpersonel sammenligning og præstation, altså om du vinder over modstanderen. Ikke udelukkende lokale kontekster kan siges at fremme konkurrerende elementer i sportslige sammenhænge. Dette kan bl.a. anskueliggøres i stigningen af konkurrence på globalt plan, hvor OL i særdeleshed har skubbet denne. Ifølge De Bosscher et al. (2008) er der sket en stigning i mængden af nationer med stærke medalje muligheder, hvorfor konkurrencen må siges at være forstærket. Der kan således være en

tendens til at vurdere præstationer ud fra hvorvidt modparten udkonkurreres, både globalt men også hos de enkelte udøvere lokalt.

I nogle sportslige- og udviklings/undervisningsmiljøer hvor der skal præsteres, må konkurrence derfor, på nuværende tidspunkt, siges at være tilnærmelsesvis uundgåelig, og yderligere potentielt have visse u hensigtsmæssige konsekvenser. Det interessante bliver så, hvorledes disse konsekvenser udelukkende kommer til udtryk gennem en stigning i negative affektioner, eller om konkurrence potentielt også kan have indflydelse på selve præstationen, enten direkte eller indirekte. Samme interesse fungerer som katalysator for specialet. Dette kan bl.a. afsløres ved hjælp af et studie af Fernandez-Rio et al. (2014) der anslår, at der ingen korrelation er mellem performance-orientering og intern motivation. Yderligere fastslås det, at der til gengæld er korrelation mellem mastery-orientering, en orientering der fokuserer på intrapersonel sammenligning af kompetenceniveau, og intern motivation og følelsen af kompetence (Fernandez-Rio et al., 2014). På trods af dette mener Elliot og Church (1997), at der burde skelnes mellem håbet for succes og frygten for at fejle, da individer med håbet for succes både vil kunne fokusere på at mestre en færdighed, dog også at præsterer bedre end andre. Dette kan være med til at understrege en kompleksitet, hvor individet er drevet af begge dele, og hvor den ene i visse situationer er mere dominerende end den anden. Det kan ydermere forstås som en indikation for at der er et situationelt element, der ikke bliver taget højde for, eftersom kategoriseringen af hvorvidt et individ er mastery- eller performance-orienteret generelt vurderes som enten eller. Dette kunne eksempelvis være, at individet under aktiviteten blot forsøger at gøre sit bedste, men at de ved senere evaluering mener, at det var selve konkurrencen der var det mest fremtrædende. Denne kompleksitet er relevant da den påpeger hvordan det kan være svært at få adgang til hvilken orientering der gør sig gældende i den specifikke situation, når denne først evalueres senere. Derimod vil evalueringen af orientering muligvis afspejle atletens overvejende, eller mere generelle, orientering, der i ovenstående eksempel ville være performance-approach. Performance-approach orienteringen umuliggør dog som sagt ifølge Elliot og Church (1997) ikke nødvendigvis fokuset på at mestre, og evnen til at fordybe sig i aktiviteten. Alligevel kan der dog understreges at de tidligere nævnte negative affektioner, der ifølge Adie et al. (2010) studiet opstod i forbindelse med performance-approach, bl.a. kan være angst, hvilket som sagt ikke umuliggør, dog kan besværliggøre, fordybelse og opslugthed i opgaven, og dermed flow. Årsagen til dette er, at flow er en tilstand der er kendetegnet af en fordybelse, virkelyst og engagement i aktiviteten (Csikszentmihalyi, 1997), hvilket er vigtigt i forhold til at opnå den fremragende præstation i en sportslig kontekst, da flow tillader hurtige og intuitive beslutninger. Oplevelse af angst kan ydermere ifølge

Henriksen og Hansen (2016) opstå gennem oplevelsen af et højt konkurrenceniveau og en oplevelse af pres, og dette kan dermed gøre det sværere at præstere.

Kombinationen af orienteringer kan altså være med til at tydeliggøre nogle nuancer indenfor præstation i en sportslig kontekst. De førnævnte negative affektioners indflydelse på flow bidrager til et dilemma i forhold til hvorvidt den fremragende præstation kan opnås, da enkelte sekunder ofte kan have indflydelse på præstationen og hurtige reaktioner derfor er essentielle (Henriksen & Hansen, 2016). I denne sammenhæng bliver især ekspertise relevant. Ekspertise er fordelagtigt i præstationssammenhænge eftersom individer der besidder dette særpræg, ifølge Dreyfus & Dreyfus (2005), ikke blot ser hvad der skal opnås i en given situation, men også ser præcist hvordan dette kan opnås hensigtsmæssigt. Anderledes formuleret ser eksperter altså både det ønskede resultat af en handling og den krævede proces, intuitivt. Her er det især relevant at understrege forskellen på de, der er eksperter i et felt og de der præsterer som eksperter. Hvis et individ er ekspert indenfor et felt, betyder dette ikke nødvendigvis at de kan præstere som en ekspert (Hackfort & Tenenbaum, 2006). Her kunne det, at være ekspert referere til en bred viden indenfor feltet. Individer der præsterer som ekspert karakteriseres derimod ifølge Hackfort og Tenenbaum (2006) ved, kontinuerligt at kunne demonstrere et højt præstationsniveau, relativt til den generelle population. I sport ville dette betyde at en atlet som præsterer som en ekspert, præsterer på højt niveau, over længere tid (Hackfort & Tenenbaum, 2006). Således er ekspertise en måde at præstere på, der er reaktiv og hurtig, og samtidigt gør det muligt at demonstrere et højt niveau, hvilket med fordel kan forenes med de karakteristika, der er ønsket, i forsøget på at opnå den fremragende præstation. I indeværende speciale inkorporeres det kontinuerlige aspekt fra præstationen som ekspert i den fremragende præstation. Derfor indeholder den fremragende præstation i en sportslig kontekst, hurtige og intuitive beslutninger der muliggør en demonstration af højt niveau, samt hvor atleten er i stand til at gøre dette kontinuerligt.

Som nævnt kan bl.a. angst som følge af performance-approach muligvis forhindre flow. Sker dette, forhindres individet også i at være kreativ og intuitiv (Amabile, 1998). Dette bidrager til en komplikation i forhold til ekspertise. Dreyfus og Dreyfus (2005) model om færdighedstilegnelse, der udmunder i ekspertise, indeholder 5 stadier, herunder kompetence som det tredje. Her argumenterer Dreyfus og Dreyfus (2005) for, at uden risici kan individet ikke bevæge sig videre fra dette stadie af færdighedstilegnelse. Årsagen til dette er, at først ved erfaringer der indeholder fejltagelse og succes er det muligt at lære, og dermed tilpasse sig. En forudantagelse her er yderligere, at følelsesmæssig involvering er nødvendig (Dreyfus & Dreyfus, 2005), dog ikke nødvendigvis hvilken som helst, da der kan argumenteres for at angst

kan hæmme muligheden for at indgå i risikofyldte situationer. Uden følelsesmæssig involvering ville det dog være umuligt, i proficiency stadiet, at opfange nuancerne, og dermed de ikke-analytiske og umiddelbare informationer fra situationerne, hvilket er nødvendigt før ekspertise bliver mulig (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Således kan oplevelsen af de førnævnte negative affektioner, i forbindelse med performance-approach, muligvis have en konsekvens for, hvorvidt udvikling af ekspertise, og opnåelse af flow, er mulig.

Der er således nogle tendenser der skaber et paradoks, idet de nævnte kontekster er skabt med et formål om at udvikle individer og give dem muligheden for at opnå den fremragende præstation, men samtidigt delvist formår at besværliggøre selv samme udvikling og opnåelsen af præstation. Hvorvidt disse tendenser har en uhensigtsmæssig påvirkning, afhænger dog af, om og hvordan individet påvirkes af dem. Det er i særdeleshed relevant om individet genererer en lyst til at forbedre sig eller et forsøg på at opnå anerkendelse, med enten et håb om succes, eller en frygt for at fejle. Dermed opstår situationer hvor de der påvirkes, muligvis kommer til at være offer for en struktur der fremmer en agenda for konformitet til et fokus på at skulle præstere, frem for et fokus på udvikling. Hvis dette ligeledes medfører en oplevelse af pres, kan dette medføre en frygt for at fejle, hvilket kan forbindes til tidligere nævnte oplevelse af angst, der kan have konsekvenser for flow. Derfor kan dette, alt efter individets oplevelse, have komplikationer i forhold til ekspertise.

På trods af de potentielle konsekvenser og den førnævnte uhensigtsmæssighed, er verden ikke foruden eksperter. Tværtimod kan der argumenteres for at de fleste er eksperter i noget, eller på anden vis agerer som eksperter i forskellige sammenhænge. Som kort berørt tidligere, beskriver Dreyfus og Dreyfus (2005) ekspertise som umiddelbar og intuitiv forståelse og reaktion i en specifik situation, der bliver skabt på baggrund af et massivt erfaringsbaseret repertoire. Definitionen er dermed bred nok til at omfavne så mange forskellige parametre, at alle på den ene eller anden måde, kan udøve ekspertise. I tilfælde af mere raffinerede områder, som eksempelvis et specifikt emne i skolen eller en specifik sport, stilles der dog større krav til individet. Ses der eksempelvis på basketball, hvor verdens bedste udøvere befinder sig i NBA, bliver det tydeligt hvor store krav der bliver stillet til hastigheden og præcisionen af aflæsning, samt umiddelbare og hensigtsmæssige reaktioner, i forskellige situationer. Deres evne til at gøre dette bliver udelukkende mulig qua den store mængde af erfaring de har opnået i forbindelse med deres sport, ved at blive udsat for forskellige situationer, så de nu kan tage hensigtsmæssige og intuitive beslutninger.

Det er altså stadig muligt at præstere som ekspert indenfor forskellige områder, selvom visse tendenser kan besværliggøre processen. Blandt andet kan der understreges at mere

eksplicite former for krav eller pres kan forhindre muligheden for at opnå ekspertise, og at dette stiger i takt med, at eksterne krav om præstation stiger (Henriksen & Hansen, 2016). Jo større krav og forventninger der stilles til en atlet, jo sværere vil det altså være at præstere som ekspert. Alligevel afhænger muligheden for ekspertise i større grad af individets oplevelse af tendenserne, og om denne optagethed af præstation har indflydelse på den måde individet oplever de situationer det indgår i. Ydermere kan der argumenteres for at det er sjældent at et individ indgår i en udviklings- eller konkurrencesammenhæng, som denne selv har skabt præmisserne for. Eksempler på disse sammenhænge kunne blandt andet være klubsport eller uddannelsessystemet. Derimod foregår opbygningen af disse typisk organisatorisk, hvorfor ansvaret for praktiseringen af den mest hensigtsmæssige tilgang til udvikling og præstation også nødvendigvis må tilfalde organisationen. Dette speciale har til hensigt, gennem en teoretisk syntese, at være informationsgivende i forhold til hvordan disse uhensigtsmæssigheder kan varetages og dermed hvordan det er muligt for praktikerne, at tilgodese muligheden for udvikling af ekspertise.

1.1 Problemformulering

Specialets problemformulering er følgende:

Hvordan kan udvikling af ekspertise, samt praktiseringen af denne, anskueliggøres gennem en teoretisk syntese, med henblik på at tilgodese muligheden for den fremragende præstation i en sportslig kontekst?

Som det bliver belyst i problemformuleringen vil en teoretisk analyse og syntese fungere som fundament for besvarelsen heraf. Ydermere tydeliggøres konteksten, en sportslig, med henblik på at fungere som rammesætning for, hvilket domæne afhandlingen refererer til. Hertil tilføjes, at en løbende eksemplificering til denne kontekst vil fremstå, hvilket slutteligt vil udmunde i en eksemplificering af praktiseringen af udvikling af ekspertise, for således at understrege den praktiske relevans af specialets fund. Ligeledes vil konstruktionen af eksempler fungere som en kontekstualisering, hvis betydning vil blive præsenteret i de metodiske overvejelser (jf. afsnit 4.1), og hvis indvirkning vil blive diskuteret i det metodekritiske afsnit (jf. afsnit 6.6). Overordnet set bliver en teoretisk analyse og syntese konstrueret, og yderligere konkretiseret gennem eksemplificering, med henblik på at besvare problemformuleringen fyldestgørende.

Følgende afsnit har til formål at præsentere specialets videnskabsteoretiske grundantagelser, da disse er udslagsgivende for afhandlingens ramme.

2. Videnskabsteori

Før en udlægning af relevante teoridannelser i forbindelse med den tilstræbte anskueliggørelse af udvikling af ekspertise og praktisering af denne forekommer, bliver det nødvendigt at klarlægge hvilke videnskabsteoretiske grundantagelser, specialet tager udgangspunkt i. Dette er væsentligt eftersom dette sætter dagsordenen for, hvilket ramme besvarelsen af problemformuleringen er indlejret i. Med andre ord bestemmer den videnskabsteoretiske position hvorledes virkeligheden anskues i projektet.

2.1 Erkendelsesinteresse

Før specialets videnskabsteoretiske grundantagelser afdækkes, vil dets interesse og motiver blive fremlagt. Dette forekommer forud for udlægningen af afhandlingens syn på ontologi og epistemologi, for at imødekomme den tendens der ifølge Habermas (2005) er i hverdagslivet til at efterrationalisere vores intentioner for adfærd, frem for at tilkendegive de egentlige motiver forud for. Denne tendens kan ligeledes ses i sport. Specifikt i holdsport er det essentielt at tilkendegive intentionen for adfærd, for at oplyse hinanden om hvad formålet med adfærden er. Dette kan bidrage til øget forståelse for adfærden. Tilkendegivelsen af erkendelsesinteressen for specialet har samme formål. Den identificeres for at informere læser om, hvad intentionen med projektet er, så formålet er tydeligt fra start.

Habermas skelner mellem tre erkendelsesinteresser der opererer på, dog ikke begrænser sig til, hver deres hovedområde, herunder naturvidenskaben, humanvidenskaben og samfundsvidenskaben (Feilberg, 2014). Specialet arbejder primært indenfor det samfundsvidenskabelige hovedområde, hvorfor kun dennes karakteristika vil blive belyst. Den samfundsvidenskabelige erkendelsesinteresse er kendetegnet som den frigørende, og søger blandt andet en berigelse af autonomi, identifikation og afkodning af uholdbare antagelser samt at belyse uforanderlige forhold (Feilberg, 2014). Denne interesse indtager specialet ligeledes, da dette muliggør anfægtning af de tendenser og potentielle uhensigtsmæssigheder, indledningen påpeger. Dette sker blandt andet gennem et kritisk syn på aktuelle tendenser samt kortlægning, nedbrydning og sammenstilling af gældende antagelser og formodninger, med henblik på at nuancere udvikling og praktisering af ekspertise i sportslig kontekst, gennem emancipation. Dette vil ske gennem en teoretisk analyse og syntese der vil skabe grundlag for udvikling af ekspertise og praktisering heraf, med henblik på at berige individets autonomi, så de ikke bliver offer for tendenserne.

Dokumenteringen af erkendelsesinteresse fungerer som opgør mod den antagelse der ifølge Habermas (2005) hersker indenfor videnskaben og filosofien om, at interesseløse og objektive bestræbelser er mulige. Valget af erkendelsesinteresse skal således understrege hvilken intention afhandlingen har, hvilket yderligere indikerer hvilke begrænsninger afhandlingen vil besidde. Eksempelvis vil afhandlingen ikke tilstræbe at afspejle en praksisorienteret forståelse af tendensernes påvirkning i en kontekst eller søge at anslå universelle lovmæssigheder, baseret på en statistisk fremgangsmåde. I stedet forsøger specialet teoretisk at analysere og syntetisere, for dermed at eksemplificere til en sportslig kontekst, hvilket vil omslutes af den frigørende interesse. Dette vil betyde at en praktisk forståelse og anvendelse bliver plausibel, og at et perspektiv til udvikling af ekspertise og praktisering heraf bliver synliggjort. Det er på baggrund af denne platform, valget af specialets videnskabsteoretiske antagelser er taget.

2.2 Videnskabsteoretisk position

I valget af videnskabsteoretisk position bliver både projektets intention interessant, dog også svaret på det ontologiske og epistemologiske spørgsmål. Disse er henholdsvis; hvad kendetegner det, der er virkeligt, og hvordan kan verden erkendes og viden produceres (Sonne-Ragans, 2012). Til besvarelse af disse spørgsmål og for at opnå indsigt i specialets forudantagelser omkring viden, benyttes kritisk realisme. Kritisk realisme er en ideologi der kan opfattes på forskellige niveauer af forståelseshorisonter. Der kan argumenteres for, at kritiske realisme som metateori opererer et sted mellem, eller på anden vis omfavner både, det objektive og subjektive. Forudantagelse for dette er, at kritisk realisme ifølge Andersen (2007) både tager afstand fra en positivistisk og relativistisk placering. På trods af dette viser der sig nuancer af begge positioner i dens vidensforståelse. Dette viser sig bl.a. i kritisk realismes opfattelse af ontologi og epistemologi.

Kritisk realisme har et udgangspunkt der opererer med, at virkeligheden findes uafhængigt af menneskelig bevidsthed, og derfor går forud for denne (Andersen, 2007). Dette kan kategoriseres som kritisk realismes ontologiske standpunkt. I kritisk realisme menes der således at der eksisterer en verden, der er direkte observerbar, og derfor kan iagttages objektivt. Dette anskueliggøre delvist kritisk realismes epistemologi, da der tilsyneladende findes en verden der kan erkendes gennem direkte observation. Ydermere menes der dog også, at der er dele af virkeligheden der ikke er empirisk og objektivt tilgængelige, og at denne dimension udgøres af mekanismer, der er afgørende for de hændelser, der er (Andersen, 2007). Dermed

argumenteres der altså også for, at videnskaben kan henvise til forhold der ikke er umiddelbart eksisterende eller tilgængelige for det blotte øje, og at disse fænomener må gribes an fra forskellige perspektiver (Sonne-Ragans, 2012). I kritisk realisme er virkeligheden flertydig, dynamisk og kompleks, samt delvist afhængig af social begrebslig formidling (Sonne-Ragans, 2012). Anderledes formuleret er vores viden om virkeligheden altså afgrænset i samme omfang, som det er begrebsliggjort og dette må samtidigt forventes at være sandsynligt. Dette betyder ligeledes at virkeligheden er foranderlig og at alt dermed er mere eller mindre korrekt, da det blot er forskellige perspektiver på umiddelbart usynlige mekanismer (Bhaskar, 1997). Refleksion om de ikke observerbare mekanismer er derfor krævet, i håbet om at afdække disse, for at mindske den distance der er mellem det der anses for at være usynligt, og den nuværende forståelse af fænomenet. Det er denne kløft specialet forsøger at mindske. Her bliver en anden del af kritisk realismes epistemologiske overbevisning samtidig tydeliggjort, idet den førnævnte virkelighed, der er uafhængig af menneskelig bevidsthed, også kan tilnærmes gennem begrebsliggørelse og refleksion. Endvidere kan dette være med til at forklare hvordan forskellige trænerfilosofier gør sig gældende indenfor sportens verden. Den enkelte træners idé om, hvad der er rigtigt eller forkert, er blot ét perspektiv på, hvordan noget kan forstås. Mange forskellige filosofier eksisterer derfor, og disse er alle defineret i samme omfang som de er begrebsliggjort og reflekteret omkring. Dette synliggør ligeledes kritisk realismes ontologiske og epistemologiske grundsyn, idet disse forskellige filosofier eksisterer, men er konstrueret ud fra forskellige fortolkninger af, hvad den korrekte tilgang er. Ifølge Sonne-Ragans (2012) må man nødvendigvis fokusere på de mekanismer der forårsager de konkret oplevede hændelser, for at forstå disse. Dette betyder altså at refleksion om, og begrebsliggørelse af, de usynlige mekanismer er værdifuldt, samt at disse faciliterer refleksionsprocessen, i en fortolkningsproces (Bhaskar, 1997).

I kritisk realisme arbejdes der yderligere med tre domæner der differentierer sig fra hinanden, dog alle er med til at definere dets virkelighedssyn. De tre domæner er henholdsvis det empiriske domæne, det aktuelle domæne og det reelle domæne. Det førstnævnte domæne, det empiriske, udgøres af oplevelser. Det aktuelle domæne indeholder både oplevelser og hændelser der er uafhængige af menneskelig bevidsthed og det reelle domæne består af de førnævnte processer og mekanismer der er usynlige, hvorfor disse kræver refleksion og fortolkning (Sonne-Ragans, 2012; Bhaskar, 1997). Som nævnt er det nødvendigt at fokusere på det reelle domæne, altså de ikke umiddelbart synlige mekanismer, før det bliver muligt at forstå de konkrete oplevelser og hændelse i de øvrige domæner (Sonne-Ragans, 2012). Med udgangspunkt i samme eksempel som før, er det derfor nødvendigt at fokusere på selve træner

filosofien, før det bliver muligt at identificerer hvad de konkrete hændelser betyder, hvorfor de gøres og hvad hensigten er.

Årsagen til at specialet abonnerer på netop kritisk realisme er, at den mest hensigtsmæssige udvikling af ekspertise, og praktisering af denne, anses for at være et eksempel på nogle af de omtalte objektivt eksisterende, dog usynlige mekanismer. Eftersom disse menes ikke at være direkte observerbare, men samtidigt have afgørende betydning for de hændelser der er, er det krævet at reflektere om og tolke på disse, så forskellige perspektiver synliggøres. Ydermere anses den nuværende forståelse og praktisering af udvikling af ekspertise for at være sandsynlig, dog også potentiel uhensigtsmæssig som anslået i indledningen. Ydermere fungerer den nuværende forståelse og praktisering blot som et perspektiv, og samtidigt hvor dybt i forståelsen og begrebsliggørelsen af denne usynlige mekanisme, vi er, hvorfor der i indeværende speciale gøres yderligere anstrengelser for at afdække fænomenet. Dette gøres gennem en søgen vha. den teoretiske analyse og syntese, der bygger på fortolkning og refleksion, for at varetage de potentielt uhensigtsmæssige og objektivt eksisterende tendenser, hvilket er med til at betone specialets videnskabsteoretiske grundsyn. Dette forekommer for at imødekomme specialets interesse, i form af den emancipatoriske samfundsvidenskabelige erkendelsesinteresse.

I følgende kapitel vil udvalgte og relevante teoridannelser blive præsenteret. Disse fungerer som grundlag til den teoretiske analyse og syntese.

3. Teoretisk grundlag til syntese

I indeværende kapitel vil der blive fremlagt relevant teori, med henblik på at kunne afgive et kvalificeret bud på besvarelse af specialets problemformulering. I et forsøg på at imødegå den kompleksitet et teoretisk projekt kan medføre, vil den præsenterede teori bære præg af en rækkefølge, der først berører sekundær teori, for derefter at præsentere den mere bærende teori. Den sekundære teori kan forstås som nogle forudgående antagelser, der er med til at påpege iboende processer hos individer. Disse har til formål at belyse et perspektiv på hvordan selvet opstår og hvilke former for beslutninger, der kan tages. Den teoretiske udlægning starter derfor ved, hvordan selvet opstår og hvad årsagen til handling kan være, vha. Social Interaktionisme, hvorefter modes of thought vil blive præsenteret, med henblik på at afdække beslutningstagen. Herefter præsenteres de øvrige teoridannelser, der beskriver elementer som er sammenhængende med ekspertise, hvor nogle af disse burde faciliteres, i forsøget på at udvikle dette. Derfor vil Self-Determination Theory blive beskrevet, med henblik på at klarlægge tre basale psykologiske behov og forskellige motivationsformer, samt en internaliseringsproces. Derudover vil Achievement Goal Theory blive vægtet, for at forklare hvordan individet kan evaluere målet med deres adfærd og flowteori vil blive klarlagt, med henblik på at udpensle den tilstand, der med fordel kan tilgodeses under udførsel af en opgave. Dette leder afslutningsvist frem til Dreyfus og Dreyfus teori om, hvordan ekspertise opnås, hvor ekspertise stadiet især, har tæt tilknytning til flowtilstanden.

3.1 Symbolsk Interaktionisme

George Herbert Mead (1863-1931) var både filosof og socialpsykolog hos University of Chicago, og er en af de store bidragsydere for Symbolsk Interaktionisme (Inglis & Thorpe, 2012). Meads vigtigste arbejde blev aldrig publiceret af ham selv, men i stedet fra hans studerendes noter i *Mind, Self and Society* i 1967 (Ibid.). Værket bar bl.a. præg af hans inspiration fra pragmatisme og hans tætte personlige og intellektuelle ven, John Dewey, samt af Hegel (Fraser & Burchell, 2013; Inglis & Thorpe, 2012). Meads primære bidrag til socialpsykologien var forsøget på at forklare hvordan selvet opstår gennem social interaktion (Fraser & Burchell, 2013). Dette gjorde han gennem sin teoretisering, hvorfor Mead, set ud fra kritisk realismes øjne, forsøgte at afdække usynlige mekanismer, med henblik på at opnå øget forståelse for konkrete hændelser. Således orienterer denne teoridannelse sig mod den del af virkeligheden, som kritisk realisme karakteriserer som det reelle domæne, og er derfor udgjort

af førnævnte mekanismer. Mead mente især at kilden til dette var sproget, og han argumenterede yderligere for, at mennesket har en unik egenskab til at forme interpersonelle meninger, samt at give denne mening liv i sociale forhold (Ibid.). Dette blev anslået gennem tre fundamentale koncepter, der omkapsler centrale elementer af hans bidrag. Disse er henholdsvis; jeg'et, den generaliserede anden, og mig'et (Fraser & Burchell, 2013; Inglis & Thorpe, 2012).

Jeg'et er kendetegnet som den aktive, kreative og impulsive del af individet, og fungerer som basis for al handling, forud for individets socialisering (Fraser & Burchell, 2013). Dette er derfor den umiddelbare og ufiltrerede adfærd, hvorfor adfærden på baggrund af udelukkende jeg'et, også er adfærd der stammer fra en kilde af lyst. Et typisk eksempel herpå er de kreative og legende handlinger der bl.a. opstår i sport når individet blot forsøger sig frem og handler umiddelbart, uden at være påvirket af omstændighederne.

Den generaliserede anden opstår i forbindelse med barnets interaktion med andre og eftersom barnet begynder at få indsigt i nødvendigheden i at give og modtage i sociale sammenhænge (Ibid.). Derudover indeholder denne også den mening og de implikationer der af andre, bliver forbundet til ens adfærd (Ibid.). Det er i denne del af individet at forståelse af andres forventninger opstår. Den generaliserede anden refererer ydermere til den kompleksitet af sociale holdninger, normative regler og måder at se verden, som den bliver internaliseret af individet (Inglis & Thorpe, 2012). Det betyder endvidere at individet gennem dets sociale interaktion får en fornemmelse af, hvad det burde gøre, og hvordan det burde handle, frem for blot at gøre noget af lyst, som jeg'et var karakteriserende for. I sportslig kontekst ville dette eksempelvis være fornemmelsen af, hvilke forventninger ens træner, holdkammerater, forældre eller tilskuere har til en. I basketball kunne dette eksempelvis være at udfylde en bestemt rolle på holdet. Hvis træneren har en forventning om, at man blot skal fungere som facilitator på holdet, og ikke som en skytte, kan dette forme opfattelsen af, hvilken adfærd der er "tilladt". Således er den generaliserede anden med til at forme de linser man ser egen adfærd med og kan forstås som en overvågning af en selv.

Mig'et omhandler derimod selvbevidsthed og repræsenterer jeg'ets forsøg på handling, gennem de linser der er formet af den generaliserede anden (Fraser & Burchell, 2013). Mig'et kan derfor forklares som den sociale komponent der opstår på baggrund af internalisering af sociale roller, værdier, adfærdsmønstre og retningslinjer der forekommer i den sociale interaktion, og som jeg'et må forholde sig til (Inglis & Thorpe, 2012). Mig'et hæmmer dog ikke nødvendigvis jeg'et men kan både styrke og regulere, eftersom det giver mulighed for at tilpasse, overveje og se adfærd i lyset af ens tro om hvordan andre reagerer på baggrund heraf

(Ibid.). Den umiddelbare handling på baggrund af lyst og kreativitet i forlængelse af jeg'et, styrkes eller reguleres derfor af mig'et, hvor den generaliserede anden fungerer som bindeled herimellem. Denne konceptualisering kan yderligere være med til at give indsigt i, hvilken kompleksitet individet oplever i forskellige sociale domæner og hvordan ens opfattelse af andres forventninger kan være med til at regulere adfærd. Derudover kan det bidrage til at anskueliggøre hvad atleter oplever når de går på banen, og hvordan deres forestilling om udefrakommende forventninger kan påvirke deres adfærd. Disse koncepter kan endvidere være med til at synliggøre det pres individet kan opleve. Hvis ens forestilling om andres forventninger er tilstrækkelig høj, kan det medføre at individet føler sig presset til at udleve den opfattelse af andres forventninger, for ikke at skuffe dem. Dette kan muligvis have potentielle konsekvenser i forhold til udvikling af ekspertise og praktisering heraf.

Symbolisk Interaktionisme kan være med til at forklare hvorfor nogle af de tendenser der blev præsenteret i indledningen muligvis gør sig gældende. Dette er eksempelvis hvordan det høje krav på præstation som norm, kan blive internaliseret i atleter, og medvirke til at de selv oplever at blive orienteret mod at præstere. Derudover kan teoridannelsen potentielt benyttes til at modvirke førnævnte tendenser, med henblik på at imødegå nogle af de u hensigtsmæssigheder de frembringer. Yderligere er teorien behjælpelig til at få indsigt i, hvordan miljøet på et sportshold har indflydelse på atleterne på holdet, hvilket også kan være med til at påvirke hvilken orientering eller hvilket fokus de har. Disse forskellige orienteringer vil blive præsenteret i afsnittet om Achievement Goal Theory, dog vil fokuset først lægges på hvilke forskellige fokus et individ kan indtage, hvilket dermed er definerende for hvilke former for beslutninger der kan tages.

3.2 Divergerende fokus og dets indflydelse på beslutningstagen

De præsenterede elementer i afsnittet om Symbolisk Interaktionisme er med til at beskrive et modspil mellem individ og miljø, og fungerer som nævnt som forudgående og sekundær teori, der benyttes til at forklare et forhold der er relevant, for at forstå nogle processer der er kendetegnende for det, at være menneske. Indeværende afsnit har samme hensigt, med udgangspunkt i mulige former for beslutningstagen. I afsnittet vil det blive ekspliciteret hvilke forskellige former for beslutninger der kan tages. Den ene form er intuitiv, og vil kun være mulig i en flow tilstand, mens den anden dækker mere eftertænksom beslutningstagen. Her vil den førstnævnte være mest relevant i forhold til ekspertise i sportslige kontekster, da størstedelen af beslutninger i sportslig kontekst er hurtige og intuitive. Til denne opdeling vil

Kahnemans modes of thought blive benyttet, der opdeler beslutninger ved, at de enten kan være intuitive, fri for anstrengelse og hurtige, eller kontrolleret, anstrengende og langsomme (Kahneman, 2002). Katalysatoren for alle processer i forbindelse med beslutningstagen er perceptioner og stimuli, der altid vil være intuitive (Kahneman, 2002). Disse forskellige modes of thought kan kategoriseres ud fra to typer af fokus, hvor den intuitive beslutningstagen typisk er kendetegnet af et eksternt fokus (Gardner & Moore, 2007), og den eftertænksomme beslutningstagen kendetegnes af intern fokus, altså bevidst tænkning og lineær tankegang (Fredens, 2015).

3.2.1 System 1 mode of thought - beslutningstagen i flowtilstand

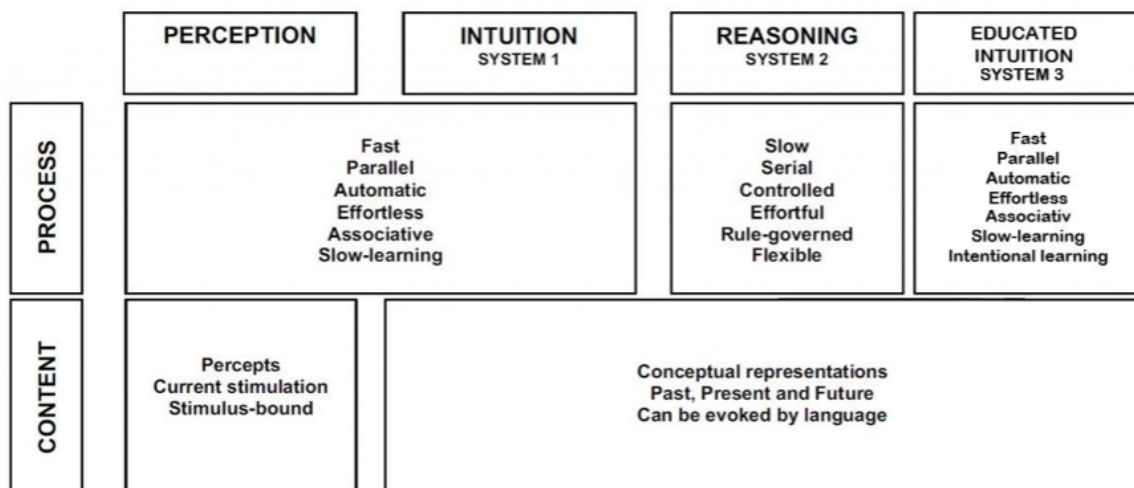
System 1 mode of thought er ifølge Kahneman (2002) den beslutningstagen som er intuitiv, nem og hurtig, som illustreret af figur 3.1. Denne form for beslutningstagen guides gennem umiddelbare indtryk (Kahneman, 2002). Intuition i system 1 genererer indtryk på baggrund af karaktertræk ved det der perciperes eller tænkes (Kahneman, 2002). Dette sker ufrivilligt, men det at dømme disse karaktertræk, sker dog intentionelt gennem system 2. Den kontrollerede og langsomme beslutningstagen (system 2) vil altid være involveret i at dømme, uanset om dette sker på baggrund af indtryk eller ræsonnement. Intuition kan dog benyttes til at beskrive den proces, hvor det der bliver dømt ufiltreret reflekterer et indtryk (Kahneman, 2002). Dette er med til at beskrive den kompleksitet der er forbundet med skift i fokus, og hvordan eksempelvis atleter modtager indtryk gennem intuition, samt hvordan disse indtryk enten dømmes intuitivt, eller gennem tænkning. Skyder en fodboldspiller eksempelvis på mål med sit dårlige ben og misser, kan dette genererer et indtryk om, at det var uhensigtsmæssigt at skyde med sit dårlige ben. Hvis det, at skyde med det dårlige ben, på baggrund af dette indtryk, bliver dømt til at være uhensigtsmæssigt, vil bedømmelse direkte reflekterer indtrykket, hvorfor der bliver dømt intuitivt. Hvis fodboldspilleren derimod er eftertænksom i sin bedømmelse af sparket, ville denne have mulighed for at dømme anderledes, end hvad det umiddelbare indtryk var. Dette kan være med til at illustrere hvordan atleten i dette tilfælde perciperer sparket, hvilket gennem system 1 genererer et indtryk, der resulterer i en dom af sparket, som enten bliver bearbejdet, gennem system 2, eller ubearbejdet. Her er det vigtigt at være opmærksom på distinktionen mellem det indadgående indtryk der altid er intuitivt og reaktionen på baggrund heraf, der både kan være intuitiv og eftertænksom. Selvom den intuitive reaktion typisk er den af de to, der er relevant i forhold til ekspertise i præstationsøjeblikket, er begge relevante i forhold til udviklingen af ekspertise. Dette eksempel kan yderligere være med til at svare på, hvorfor

Kahneman understreger at man skal være påpasselig med intuitive beslutninger, eftersom disse beslutninger, kan være guidet af individers vildledte intuition, selvom de egentligt ved bedre (Kahneman, 2002). Ydermere viser eksemplet, som sagt, hvordan begge typer af fokus er essentielle i forhold til udvikling og læring, blot på hver deres måde og i forskellige situationer. Hvor den intuitive reaktion burde være dominerende i tilfælde hvor tiden er knap, og hvor ekspertise især kan optræde, kan system 2 benyttes når situationen tillader dette, også i forbindelse med ekspertise. Ved ekspertise bliver i særdeleshed system 3 mode of thought relevant. Denne vil blive forklaret i det nedenstående.

3.2.1.1 System 3 mode of thought - educated intuition

System 1 mode of thought er med til at beskrive hvilken form for beslutningstagen der typisk først bliver mulig ved et eksternt fokus. Denne er dog en bred definition af samtlige intuitive indtryk der kan modtages og beslutninger der kan tages, hvorfor den er forholdsvist overfladisk og delvist kommer til kort i forhold til afhandlingens formål, der fokuserer på udvikling af ekspertise med henblik på den fremragende præstation i sportslig kontekst. Dermed ligger der en antagelse af et erfaringsgrundlag der skal udvikles, så de intuitive beslutninger der tages, er så hensigtsmæssige som muligt. Dette forsøg på intentionelt at arbejde indenfor et område med henblik på at forbedre det grundlag, hvorpå intuitive beslutninger tages, udmunder stadigvæk i en intuitiv beslutning der dækkes af Kahnemans system 1 mode of thought, dog vil denne bedre kunne forstås gennem en specificering af denne form for intuitive beslutninger. Dette er forsøgt gjort af Lykkeskov et al. (2019) gennem system 3 mode of thought. Denne mode of thought er også kaldt educated intuition, og den omhandler målbevidst udvikling indenfor et interesseområde og kombinerer derfor intuition og et intentionelt opbygget erfaringsgrundlag (Lykkeskov et al., 2019), hvilket er illustreret af figur 3.1. Ifølge Lykkeskov et al. (2019) vil denne type af beslutning, i præstationsøjeblikket, stadig foregå intuitivt, men den er taget på baggrund af lært og udviklet adfærd, typisk gennem benyttelse af samtlige modes of thought, med henblik på at optimere den intuitive beslutning.

Indenfor ekspertise er system 3 mode of thought mere anvendelig end system 1 mode of thought, eftersom ekspertise kræver et stort erfaringsgrundlag med henblik på at tage mere kvalificerede beslutninger. Educated intuition bliver derfor mere relevant i udviklingen af ekspertise da system 1 mode of thought beskriver samtlige intuitive beslutninger der kan tages i flow med et eksternt fokus, hvilket dækker educated intuition, men derudover også ikke-intentionelle, intuitive beslutninger (Lykkeskov et al., 2019).

Figur 3.1 - Illustration af Kahnemans system 1 og 2 mode of thought, med inklusion af system 3 mode of thought

(Lykkeskov et al., 2019, p. 8)

De ovennævnte modes of thought er med til at beskrive intuitiv beslutningstagen, hvilket anses som værende relevant i forbindelse med udvikling af ekspertise og i sportslige kontekster, eftersom disse ofte kræver hurtige og intuitive beslutninger. Der er dog også øjeblikke i sport der tillader mere eftertænksomme processer, hvilket i figur 3.1 er defineret af system 2 mode of thought, reasoning. Som det vil blive nævnt senere i afsnittet om ekspertise, vil de bedste eksperter være eftertænksomme når omstændighederne tillader dette, hvilket også er tilfældet i sport. Den proces der er afgørende for de beslutninger der bliver taget gennem eftertænksomhed, forklares i det følgende.

3.2.2 System 2 mode of thought - beslutningstagen ved eftertænksomhed

System 2 mode of thought er i modsætning til system 1, den beslutningstagen som er kontrolleret, krævende og langsom (Kahneman, 2002), hvilket er illustreret af figur 3.1. Beslutningstagen ved benyttelse af system 2 mode of thought baseres på vurdering og ræsonnering (Kahneman, 2002). Disse karakteristika er således også beskrivende for de beslutninger der tages, når individet har et internt fokus.

Eftersom indeværende speciale primært er rettet mod sportslig kontekst og præstationsammenhænge, anses de beslutninger der tages på baggrund af et eksternt fokus, som sagt, for at være mest relevante af de to ovenstående. Dette er valgt eftersom Henriksen og Hansen (2016) argumenterer for, at enkelte sekunder er relevante når der skal præsteres, og fordi Gigerenzer og Gaissmaier (2011) understreger vigtigheden af kontekst og

tidsbegrænsninger i forhold til beslutningstagen. Ved tale om sportslige præstationer er atleter ofte stillet overfor dilemmaer der tvinger dem til at tage vigtige beslutninger hurtigt, hvorfor kontrolleret og langsom beslutningstagen vil være uhensigtsmæssig.

Udredningen af system 1, 2 og 3 mode of thought er med til at definere hvordan beslutninger kan tages. Der er dog elementer der kan påvirke den beslutning der bliver taget, i alle tre modes of thought. Her bliver især affect og accessibility heuristic relevant, hvorfor disse vil blive præsenteret i det nedenstående.

3.2.3 Affect heuristic

I forlængelse af beskrivelsen af system 1 og system 2 mode of thoughts, der blev udviklet af Kahneman, ville det kunne antages at de umiddelbart styrende processer for informationsprocessering og vurdering, er affektionsløse. Dette er dog ifølge Finucane et al. (2000) ikke nødvendigvis korrekt, eftersom fortalene for affektions betydning i beslutningstagende processer, argumenterer for at de første reaktioner på stimuli ofte er affektive. Der argumenteres yderligere for at disse sker automatisk og er guidende for den efterfølgende processering (Finucane et al., 2000). Dette har betydning i den sportslige kontekst eftersom kontekster som disse ofte er forbundet med stor affektiv betydning for atleterne. Yderligere kan dette betyde at atleter kan være påvirket af negative affektioner, som eksempelvis frygt forbundet med en specifik opgave i forbindelse med sporten. Det kan dog også betyde at den følelsesmæssige tilstand atleterne er i, på dagen hvor der skal præsteres, ville kunne påvirke deres præstation både positivt og negativt. Den affektive tilstand kan have indflydelse på deres intuitive og eftertænksomme beslutningsprocesser, hvilket både kan påvirke udvikling af ekspertise og opnåelsen af flow, men også de beslutninger der tages, mens en atlet forsøger at levere en ekspert præstation.

3.2.4 Accessibility heuristic

Specifikke følelsesmæssige associationer kan have indflydelse på forskellige opgaver der skal løses af atleter, men ofte er det i system 1 beslutninger ifølge Kahneman (2002) typisk det, der er tilgængeligt, der er være styrende for beslutningen. Eksempelvis kan fysisk fremtrædenhed være determinerende for beslutninger. Hvis der ses et stor grønt bogstav og et lille blå bogstav på samme tid, ville farven grøn typisk først anskues (Kahneman, 2002). Dette ville dog kunne påvirkes af bevidst opmærksomhed. Hvis individet får besked på at kigge efter det mindste bogstav, ville dennes tilgængelighed og karaktertræk fremstå mere tydeligt (Kahneman, 2002).

Udover fysisk fremtrædenhed kan emotion eller motivation ifølge Kahneman (2002) også være determinerende for tilgængelighed. Hvis et individ er motiveret eller emotionelt forbundet til noget, ville dette objekts karaktertræk fremtræde mere tydeligt (Kahneman, 2002). Yderligere vil det ifølge Kahneman (2002) være umuligt at slette intuitive heuristics gennem træning, men det er dog muligt at ændre dem gennem træning, således at bias kan undgås. Dette er især interessant i forhold til projektets problemstilling. De negative affektioner der kan være forbundet med en sport, eller specifikke opgaver i en sport, kan have indflydelse på beslutningstagen, både i forbindelse med system 1 og system 2. Derudover er der også andre affektioner der kan gøre sig gældende på dagen hvor der skal præsteres, der ville kunne påvirke de beslutninger der tages i en ekspert præstation. Dette kunne være noget så simpelt som at have haft en dårlig eller god dag, hvilket både ville kunne påvirke hvorvidt oplevelsen af flow bliver mulig, dog også eksempelvis påvirke præstationen i form af passivitet eller aggressivitet. Disse bias kan dog trænes, hvilket leder frem til en intentionel ændring, der ved intuitiv beslutningstagen vil resultere i en beslutning drevet af system 3 og dermed kan forbedre præstation og ekspertise.

Den introducerede teori indtil videre, anses i indeværende projekt som forudgående antagelser om nogle iboende mekanismer i mennesket. Hvor Social Interaktionisme er med til at beskrive hvordan selvet opstår, er divergerende fokus forklarende for nogle forskellige slags beslutninger alle mennesker skifter mellem i deres daglige væren, inklusiv ved situationer hvor der skal præsteres i sport. Som tidligere nævnt vil den følgende teori omhandle forskellige elementer der danner rammen for udvikling af ekspertise, hvor nogle af disse kan tilgodeses for at facilitere udvikling af ekspertise.

3.3 Self-Determination Theory

De to ovenstående teoridannelser benyttes til at beskrive nogle processer, der i indeværende speciale anses som værende nogle præmisser for hvad mennesket påvirkes af, samt hvilke beslutningsformer der er mulige. Indeværende afsnit benyttes ligeledes til at beskrive hvilke forskellige former for motivation der er mulige, dog fokuserer anvendelsen af Self-Determination Theory i projektet på, hvordan en internalisering, og dermed bevægelse mellem motivationsformer, er mulig. Denne teori, set i lyset af kritisk realisme, anses som et forsøg på at anskueliggøre nogle mekanismer i det reelle domæne. SDT anses dog yderligere som værende objektivt eksisterende, hvorfor denne kan benyttes som afsæt for fortolkning, med henblik på at besvare problemformuleringen. I Self-Determination Theory beskrives der af

Deci og Ryan (2002), hvordan der er tre psykologiske behov, der er afgørende betingelser for menneskets velbefindende og vækst, samt funktion og udvikling. Disse tre basale behov er; autonomi, kompetence og socialt tilhørsforhold.

Autonomi er et af de tre basale psykologiske behov, og er samtidigt det, der er beskrivende for om individet føler, at de selv er bestemmende for deres adfærd (Deci & Ryan, 2002). Dette betyder ikke at autonomi er ensbetydende med at individet er uafhængigt af andre, eller at det, når det influeres af andre, mister sin følelse af autonomi. Derimod kan individet blive inspireret af andre, og hvis disse samtidigt respekteres af individet, ville denne fortsat have autonomi (Deci & Ryan, 2002). Dette kunne eksempelvis være en atlets træner eller holdkammerater. Føler atleten dog i stedet at denne bliver presset eller tvunget til en bestemt handling, blandt andet gennem normer, vil denne miste sin autonomi (Deci & Ryan, 2002). Autonomi er således essentiel for, at en atlet eksempelvis udfører en opgave eller adfærd på grund af dens eget lyst, hvilket ikke nødvendigvis er en følelse der følger, når en atlet indgår i en situation som denne bliver presset til eller ikke har lyst til.

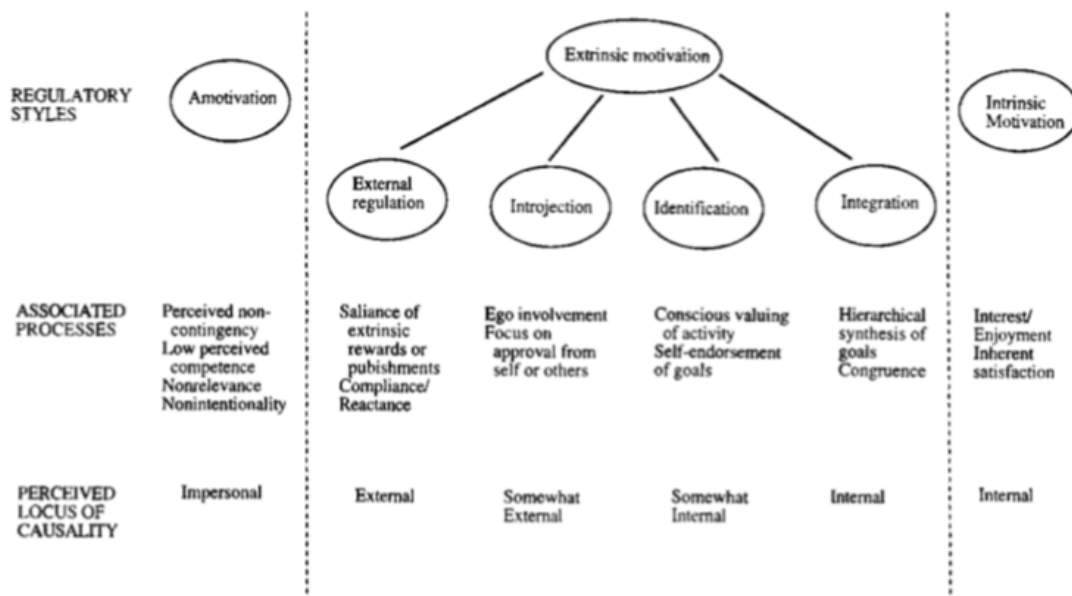
Kompetence er et andet, af de tre basale psykologiske behov. Denne refererer til, at individer har behov for at udfordre og udtrykke sine kompetencer (Deci & Ryan, 2002). Derudover inkluderer denne følelse også et behov for at opleve en fornemmelse af at føle sig effektiv i interaktionen med sine omgivelser. Dette basale behov får yderligere individer til at opsøge udfordringer der er på samme niveau som deres følelse af kompetence, for således at udvikle eller vedligeholde deres færdigheder (Deci & Ryan, 2002). Kompetence er altså ifølge Deci og Ryan (2002) en følelse af selvtillid og ikke en færdighed der kan opnås. Følelsen af kompetence er essentiel for atleter, da denne både har indflydelse på selve præstationen, dog også hvorvidt en atlet er opsøgende eller ej overfor udfordringer i forbindelse med deres sport.

Socialt tilhørsforhold er den sidste af de tre basale psykologiske behov. Denne omhandler følelse af at høre til, og have en forbindelse til andre (Deci & Ryan, 2002). Den refererer altså til behovet for at have en følelse af tilhørsforhold til ens omgangskreds og til at give og få omsorg (Deci & Ryan, 2002).

3.3.1 Motivationsformer

I Self-Determination Theory (SDT) opereres der med en række forskellige motivationsformer, hvor motivation overordnet defineres som “to be moved to do something” (Ryan & Deci, 2000a, p. 54). En atlet der derfor føler en lyst til at udføre en opgave eller adfærd er således motiveret, hvorimod fraværet af lyst ville blive karakteriseret som amotivation. Disse to former

for motivation er dog ikke de eneste i SDT. Der opereres med seks typer af motivation, som fungerer på et kontinuum, hvor jo tættere på intrinsic motivation man kommer, jo mere kommer motivationen fra selvet (Ryan & Deci, 2000b). Dette illustreres i figur 3.2, hvor der til venstre er amotivation og eksterne motivationsformer, dog hvor individet ved internalisering kan blive motiveret med en personlig interesse og opleve intrinsic motivation (Ryan & Deci, 2000a). Dette beskriver altså den proces, hvor et individ kan ændre motivationsform fra en ekstern til en mere intern motivation. Dette sker ved at tilgodese de elementer der kendetegner de motivationsformer der er mere interne, end den individet oplever. Fordelen ved denne internaliseringsproces er yderligere ifølge Ryan og Deci (2000b) at det kan øge individets velbefindende. Dette anses som relevant for atleter i en sportslig kontekst og kan med fordel benyttes i forbindelse med udvikling af ekspertise, da atleter der skal udvikle sig indenfor sin sport, og over en længere periode, højst sandsynligt vil have nemmere ved dette hvis de gør det af egen lyst.

Figur 3.2 - Taxonomi over motivationstyper

(Ryan & Deci, 2000a, p. 61)

De forskellige motivationsformer anses som relevante hvis en internaliseringsproces er håbet. Af denne grund vil de blive præsenteret nedenstående i en komprimeret udgave, da essensen af dem, eller få elementer, er rigeligt til projektets formål.

Amotivation er en motivationsform som beskriver et stadie med mangel på intention for adfærd (Ryan & Deci, 2000a). Her tillægger individet ikke nogen værdi til aktiviteten, tror ikke at aktiviteten vil føre til det ønskede udfald og føler sig ikke kompetent (Ryan & Deci, 2000a).

De fire motivationstyper under extrinsic motivation (jf. figur 3.2), er motivationstyper hvor der foretages en handling med udgangspunkt i et forsøg på at opnå et resultat der er separeret fra en selv (Ryan & Deci, 2000a). Følelsen af graden af autonomi er især vigtig i forbindelse med kategorisering af extrinsic motivation. Dette kan eksemplificeres i håndbold. Hvis der til en træning spilles en træningskamp til 5, hvor det tabende hold skal lave en straf, kan spillerne forsøge at vinde på grund af frygten for straffen, eller fordi de måske vil forbedre deres færdigheder, med henblik på at få en bedre plads på holdet. I begge tilfældet ville udefrakommende faktorer være styrende. Enten undgå straf eller at styrke sine færdigheder for at tilpasse sig holdets krav. Her kan den sidstnævnte kategoriseres længere mod højre i figur 3.2, da den bærer præg af personlig interesse og der ses værdi ved adfærd.

External regulation er den motivationsform fra extrinsic motivation der indebærer mindst følelse af autonomi (Ryan & Deci, 2000a). Adfærd eller opgaver der gøres med udgangspunkt i denne motivationsform, er ifølge Ryan og Deci (2000a) typisk med henblik på at imødekomme eksterne krav eller opnå en udefrakommende belønning. Individet der føler denne form for motivation, føler sig altså meget kontrolleret og i lav kontrol over ens handling, hvorfor en lav følelse af autonomi automatisk følger.

Introjection regulation karakteriserer den type af motivation der er tale om, når et individ udfører en handling på grund af en følelse af pres for således at undgå skyldfølelse og angst, eller for at individet oplever at få styrket sit ego (Ryan & Deci, 2000a). Årsagen til at denne kaldes introjection, er at det er ydre krav, der introjekteres til indre, og dermed udføres aktiviteter eksempelvis ud fra et ønske om at styrke ens følelse af værd eller selvtillid (Ryan & Deci, 2000a). Et typisk eksempel på dette kunne være at en basketballspiller absolut skal ramme et skud eller dunke bolden inden atleten forlader banen, udelukkende for at forlade banen med en følelse af, at man er god nok, eller man stadig kan.

Identification regulation er en anden type af extrinsic motivation, dog en der besidder en større grad af autonomi og selvbestemmelse (Deci & Ryan, 2000). Her mener Deci og Ryan (2000) at handlingen udføres med en bevidsthed omkring værdien af denne, men hvor denne dog stadig udføres med udgangspunkt i noget eksternt. Adfærd identificeres altså som værdifuld, hvilket tilsluttes ens identitet (Deci & Ryan, 2000). Hvis en fodboldspiller eksempelvis får nogle tekniske råd af sin træner der vil resultere i at han blive en bedre spiller,

kan fodboldspilleren se dette som værdifuldt, hvorfor fodboldspilleren har lyst til at følge rådene.

Integrated regulation er det sidste motivationsform i external regulation og samtidig den, der indebærer mest autonomi (Ryan & Deci, 2000a). Denne motivationsform opstår når en opgave, eller adfærd, der er blevet identificeret og fundet værdifuld, tillægges selvet (Ryan & Deci, 2000a). En internalisering har således fundet sted, hvor det der tidligere var eksternt reguleret, er blevet selvreguleret da atleten finder dette i tråd med sig selv, sine værdier og behov (Ryan & Deci, 2000b). Denne motivationsform kommer ifølge Ryan og Deci (2000a) derfor til at minde om intrinsic motivation, da der ikke længere er en konflikt mellem eksternt regulering og selvet, hvor følelsen af adfærden er autonom. Forskellen fra intrinsic motivation er, at denne motivationsform stadig er kontrolleret af eksterne faktorer, fordi resultatet af adfærden er distanceret fra selvet (Ryan & Deci, 2000a).

Intrinsic motivation er den sidste motivationsform, og denne orienterer sig mod en motivationsform, hvor en aktivitet udføres af ren og skær lyst. Intrinsic motivation er ifølge Ryan og Deci (2000b) en medført kvalitet der øger originalitet og udvikling gennem udfordringer, med henblik på at fremme individets kapaciteter. En måde at anskueliggøre hvorvidt et individ er motiveret af intrinsic motivation, ville være ved at fjerne eksterne påvirkninger, for således at se om individet ligeledes søger at udføre aktiviteten eller adfærden. Dette ses ifølge Ryan og Deci (2000b) mest tydeligt ved børn, der selv uden påvirkning, er nysgerrige, legende og søger at udvikle sine færdigheder. Det styrende i dette tilfælde er den iboende lyst ved adfærden frem for den førnævnte motivationsform, der afhænger af om atleten vil opnå noget med resultatet af adfærden, der ikke kommer indefra. Dette bliver især interessant i forhold til specialets problemstilling, da det kunne antyde, at det ved konkurrence og præstation hvor individet gerne vil vinde, muligvis vil være umuligt, at være motiveret gennem intrinsic motivation, hvilket kan have konsekvenser i forhold til opnåelse af ekspertise i sportslig kontekst. Grunden til dette er at atleten, når den er motiveret til at vinde en kamp eller konkurrence mod andre, er motiveret til noget der er styret af eksterne faktorer, hvorfor atleten ikke er motiveret gennem lyst til aktiviteten i sig selv, men til at imødekomme disse eksterne faktorer. Resultatet af atletens adfærd er derfor irrelevant før den sættes i relation til modstanderen, hvorfor det ikke omhandler en lyst i aktiviteten selv men mere en lyst om at vinde over den anden, hvilket afhænger af resultatet af aktiviteten. Der kan dermed ikke blive tale om intrinsic motivation da eksterne faktorer påvirker individets mulighed for at vinde, og fordi tilstedeværelsen af disse, er definerende for konkurrence. Hvis individet dog ikke motiveres af dette, men derimod af lyst og nysgerrighed til at udvikle sig indenfor en given

opgave eller adfærd, kan dette kategoriseres som intrinsic motivation. I dette tilfælde ville adfærden eller opgaven løses på grund af en følelse af tilfredshed ved aktiviteten og ikke med udgangspunkt i potentielle konsekvenser fra omgivelserne (Ryan & Deci, 2000a). Således omhandler intrinsic motivation en menneskelig tendens til handle med henblik på at mestre, opleve impulsiv interesse eller forstå en aktivitet til fulde, hvilket ifølge Ryan og Deci (2000b) er essentielt for social og kognitiv udvikling. Dette betyder at hvis en atlet eksempelvis finder konkurrence sjovt som fænomen, kan atleten være intrinsically motiveret til at indgå i konkurrencer, men hvis atleten er optaget af, at vinde konkurrence, altså resultatet af adfærden, der yderligere er afhængigt af eksterne faktorer, er atleten ikke intrinsically motiveret.

I forbindelse med udvikling af ekspertise er intrinsic, eller så tæt på som muligt, vigtigt, eftersom det er afgørende for at en atlet er motiveret til vedvarende at udføre en bestemt aktivitet eller opgave. På trods af dette vil atleter i forskellige sportsgrene, og specielt på holdsport, tvinges til nogle gange at gå på kompromis eller konformere sig til normen på holdet. Ligeledes kan træneren i visse tilfælde have det sidste ord, hvilket kan besværliggøre opnåelsen af en mere internt motiveret motivationsform, da dette kunne medføre et fokus på at få anerkendelse fra træneren eller undgå straf. I denne sammenhæng bliver internalisering interessant, hvilket er hvad SDT som teoridannelse skal være med til at muliggøre, i forbindelse med praktisering af udvikling af ekspertise. Hvorledes dette kan udføres, bliver afdækket i den teoretiske analyse og syntese samt diskussionen.

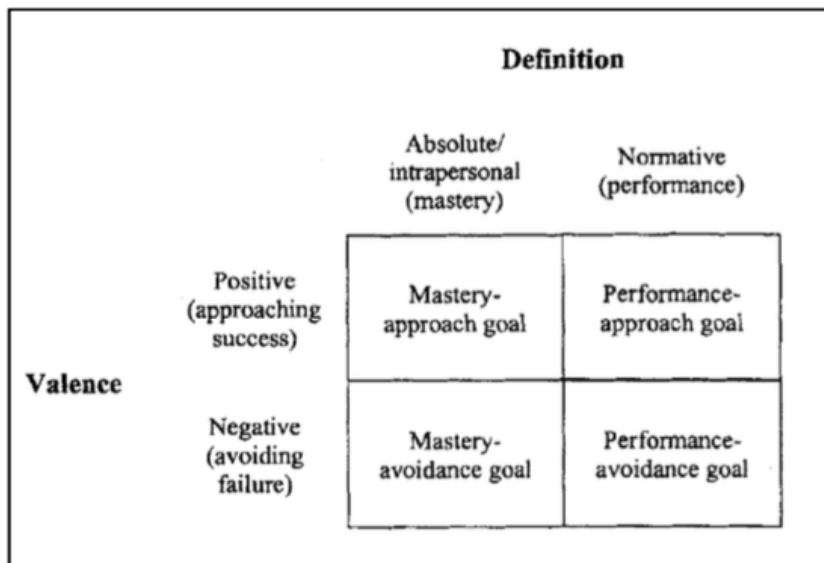
3.4 Achievement Goal Theory

Achievement Goal Theory udvikles som en forlængelse af Goal Theory, der som teoridannelse var inspireret af det social-kognitive perspektiv på motivation (Kaplan & Maehr, 2007). Dette perspektiv omhandler især modstillingen af individ og miljø, og at forholdet herimellem, påvirker hvordan mål forfølgelse udleveres. Med dette menes der hvordan en atlet på et hold eksempelvis påvirkes af både egne præferencer, men også af det omkringliggende miljø, når et mål skal sættes og efterfølges. Resultatet af den proces atleten går igennem, bliver dermed det mål, atleten vælger at sætte sig. Ydermere vil der kunne argumenteres for, at den social-kognitive tilgang, og dermed Achievement Goal Theory, er et forsøg på at afdække, hvad kritisk realisme ville anskue som en usynlig og ikke direkte objektiv eller observerbar mekanisme der går forud for og påvirker målfastsættelse. Dette betyder yderligere at denne teori, i forlængelse af kritisk realisme som videnskabsteoretisk position, anskues som

sandsynlig, og benyttes som springbræt til videre refleksion med henblik på at besvare problemformuleringen.

Achievement Goal Theory opererer med to forskellige typer af orienteringer, som begge blev præsenteret i indledningen (jf. afsnit 1.). Disse er henholdsvis mastery-orientering og performance-orientering. Disse beskriver to forskellige intentioner individet kan have med sin adfærd (Elliot & McGregor, 2001), og indikerer yderligere hvordan succes opfattes hos individet, hvilket influerer adfærd samt hvilke type af mål der opsættes. Som tidligere beskrevet fokuseres der i mastery-orientering på, at udvikle nye egenskaber, forbedre og forstå ens kompetenceniveau samt at få en oplevelse af mestring (Elliot & McGregor, 2001). Denne oplevelse af mestring, skal i denne orientering være baseret på selvrefererende standarder eller på mestring af en opgave vurderet ud fra en absolut standard, altså individets fornemmelse af hvorvidt opgaven er mestret (Elliot & McGregor, 2001). Ved mastery-orientering vurderer atleten derfor sin præstation med udgangspunkt i sine tidligere præstationer eller på baggrund af en selvvalgt standard. I modsætning til mastery-orientering, fokuseres der i performance-orientering på at præsterer bedre end en anden. Her er det især vigtigt for individet at få offentlig anerkendelse, eller på anden vis præstere bedre end andre på en overbevisende facon (Ames, 1992). Hvorvidt en atlet fokuserer på enten mastery eller performance afhænger af den enkelte, dog ville den gode præstation i sportslig kontekst typisk være betinget af om der vindes eller tabes. Dette kan som nævnt i indledningen (jf. afsnit 1.) have indflydelse på individets orientering. Dette ville yderligere kunne have indflydelse på, hvorvidt ekspertise bliver opnåeligt, da dette både kan påvirke lysten til at tage risici, dog også muligheden for at opleve flow, pga. de potentielle negative affektioner der kan følge.

Som kort introduceret i indledningen (jf. afsnit 1.) indbefatter Achievement Goal Theory ikke udelukkende de to forskellige typer af achievement mål, men derimod også valens som en fundamental del af teoridannelsen. Den positive valens udgøres af, at der fokuseres på at opnå succes, eller et andet ønsket eller positivt udfald (Fernandez-Rio et al., 2014). Den negative valens betyder derimod at der fokuseres på at undgå fejl, eller undgå uønskede eller negative udfald (Fernandez-Rio et al., 2014). Disse distinktioner udgør i alt to dimensioner hvor den ene karakteriserer de to forskellige achievement mål, og den anden karakteriserer de to forskellige typer af valens. Disse fire kategorier illustreres i figuren herunder.

Figur 3.3 - Illustration af Achievement Goal Theorys 2 dimensioner, opdelt i definition og valens.

(Elliot & McGregor, 2001, p. 502)

De fire kategoriseringer (jf. figur 3.3) udgør hvad denne udlægning af Achievement Goal Theory ser som dækkende for, hvilke mål et individ kan have, og dermed hvilket formål de har, med sin adfærd under en given aktivitet. Her er det dog vigtigt at understrege den situationelle opdeling der er mellem individets vurdering af hvilken orientering der er dominerende, og selve øjeblikket hvor aktiviteten udføres. Vurderingen af hvilken af de fire kategorier der bedst beskriver individets fokus foregår nemlig separeret fra selve aktiviteten, da dette kræver eftertænkning om formålet med aktiviteten, hvilket besværliggøres under udførelse, specielt i tidsfølsomme omstændigheder. Dette kan betyde at vurderingen af formålet kan blive påvirket. Hvis en basketballspiller eksempelvis deltager i en 3-points konkurrence på holdet, kan det pga. den tidsmæssige forskydning mellem aktiviteten og vurderingen, være svært at afgøre hvilken af de 4 kategorier der er dominerende under aktiviteten. Dette skaber muligvis et dilemma i forhold til om vurderingen er valid, dog kan der argumenteres for at den tidsmæssige opdeling er uundgåelig, hvorfor intet bedre alternativ findes. På trods af ovenstående dilemma, kan de 4 kategorier i ovenstående figur (jf. figur 3.3) have betydning for om udvikling af ekspertise kan forekomme, hvorfor empiri indenfor Achievement Goal Theory vil blive anskueliggjort i det følgende.

3.4.1 Achievement Goal Theorys empiriske bagland

Ifølge Dweck (1986), har børn med mastery-orientering en tendens til at være mere indbydende i forhold til, og nyde, anstrengelser forbundet med at mestre en opgave. Dette sker på baggrund af et mere fleksibelt og tilpasningsdygtig adfærdsmønster, hvorimod et præstationsfokus kan resultere i en tendens til at undgå udfordringer (Dweck, 1986). Således bliver mastery-orientering fordelagtig i færdighedsudvikling. Ydermere findes der ifølge Adie et al. (2010) stærk empirisk korrelation mellem performance-avoidance goal og amotivation, angst og reduceret præstation, hvilket må siges at være uhensigtsmæssigt i forhold til udvikling af ekspertise i forbindelse med den fremragende præstation. På trods af dette, viste samme studie af Adie et al. (2010) gennem dets resultater, at mastery-avoidance var den største indikator for koncentrations forstyrrelse, bekymring og angst. Ud fra disse indikatorer, kan der argumenteres for at mastery-approach med fordel kan faciliteres, hvilket også stemmer overens med, hvad der blev konkluderet i studiet af Adie et al. (2010). Derudover viste en metaanalyse af Van Yperen et al. (2015) også, at mål med positiv valens, både indenfor mastery- og performance orientering, var fordelagtig relativ til mål med negativ valens i forhold til præstation. Dette betyder at mastery-approach i forbindelse med det ovenstående er den mest relevante i forhold til udvikling af ekspertise, da denne orientering er den der er mindst sammenhængende med angst og bekymring, der begge er uhensigtsmæssige i forhold til at opleve flow og udøve ekspertise.

Teorien om Achievement Goal Theory samt den præsenterede forskning indenfor dette område, vil fungere som virkemiddel og inspiration til hvordan udvikling af ekspertise kan praktiseres. Hvordan dette vil kunne lade sig gøre, vil blive afdækket i den teoretiske analyse og syntese samt frembragt i diskussionen, hvor teoridannelsen vil blive sammenstillet med de øvrige. Som nævnt har den orientering en atlet oplever potentielt indflydelse på flow, hvorfor netop denne teori vil blive introduceret i det følgende afsnit.

3.5 Flow

Flowteori, som beskrevet af Csikszentmihalyi (1997), er med til at definere en tilstand af fuldstændig opslugthed gennem koncentration af en specifik opgave. Denne tilstand tillader kreativitet, intuition og hurtige reaktive beslutninger (Csikszentmihalyi, 1997), hvilket især er attraktivt i sport pga. den tidsmæssige begrænsning der ofte gør sig gældende. I følgende afsnit vil en beskrivelse af tilstandens karakteristika præsenteres, og denne viden anses i forlængelse af afhandlingens videnskabsteoretiske position som objektiv, dog også ufuldkommen eftersom

den forsøger at beskrive, hvad der i kritisk realisme identificeres som en usynlig mekanisme. Derfor vil denne viden i den senere teoretiske analyse og syntese sammenstilles med de øvrige teoridannelser, med henblik på at reflektere over afhandlingens genstandsfelt, hvilket dermed bliver afgørende for at udfolde de ikke-iagttagelige mekanismer yderligere.

Ifølge Csikszentmihalyi (1996) er der ved flowtilstanden en række karakteristika der understøtter oplevelsen og helt eller delvist skal gøre sig gældende, før det bliver muligt at opnå flow. Disse 9 karakteristika er, løst oversat, følgende:

- Der er klare mål hele vejen gennem aktiviteten
- Der er øjeblikkelig feedback til handlinger
- Der er balance mellem udfordring og færdighedsniveau
- Handling og opmærksomhed forenes
- Distractioner ekskluderes fra bevidstheden
- Der er ingen bekymring om fejltagelser
- Selvbevidsthed forsvinder
- Fornemmelse af tid forsvinder
- Aktiviteten er autotelic

(Csikszentmihalyi, 1996)

I lyset af de 9 karakteristika ved flow, bliver det tydeligt at fokus og koncentration har absolut essentiel betydning for, hvorvidt det er muligt at opleve flow. Derudover anslås der også en forholdsvis sårbar tilstand, i den forstand at den mindste form for tab af koncentration om aktiviteten medfører afbrydelser af flowoplevelsen. Csikszentmihalyi (1996) argumenterer yderligere for, at i flow føler vi ikke typisk glæde. Derimod centrerer følelser typisk udelukkende hvad der findes relevant i forhold til aktiviteten, da glæde i sig selv kan anses som værende en distraktion fra aktiviteten. Glædesfølelsen opstår altså når flow brydes eller i øjeblikke af distraktion fra opgaven, hvor en følelse af velbefindende samt tilfredsstillelse også kan opstå i forbindelse med en veludført opgave (Csikszentmihalyi, 1996).

De ovenstående karakteristika ved flow er med til at illustrere elementer der helt eller delvist skal opleves af individet før flowoplevelsen bliver mulig. Yderligere har denne tilstand stærk sammenhæng med hvorvidt den fremragende præstation og dermed ekspertise bliver mulig, da flowtilstanden tillader hurtige, intuitive og kreative reaktioner, som er fordelagtige i sportslig kontekst. Som sagt er mastery-approach orienteringen den mindst sammenhængende

med en stigning i negative affektioner, og flow er en tilstand med et fravær af bekymringer og distraktioner. Disse elementer bliver alle interessante i forhold til ekspertise, hvorfor dette emne er det næste og sidste i det teoretiske grundlag til syntesen.

3.6 Ekspertise

Dreyfus og Dreyfus' (2005) 5 stadie fænomenologiske model omkring færdighedstilegnelse kan med fordel benyttes til at beskrive hvilke stadier et voksent menneske gennemgår, når en evne skal tillæres med henblik på at opnå ekspertise. Modellen tager ifølge Selinger og Crease (2002) udgangspunkt i et førstepersonsperspektiv hvilket også er kendetegnende for en fænomenologisk interesse. Modellen følger altså ét individs færdighedstilegnelse, og dermed de oplevelser individet tilegner sig i sin udviklingsrejse. Dette kan fint sidestilles med specialets interesse om at følge den enkelte atlet, samt at hjælpe den enkelte med at opnå den fremragende præstation gennem udvikling af ekspertise. Ligeledes betyder dette ikke at modellens interesse er uforenelig med specialets videnskabsteoretiske grundantagelser, da det er specialets interesse at øge forståelsen af de usynlige mekanismer der ligger bag udvikling af ekspertise. Denne færdighedstilegnelsesmodel anses som værende objektivt eksisterende, hvorfor den stemmer overens med projektets ontologiske grundantagelse samt kan benyttes til en videre søgen i det reelle domæne, der konstrueres ud fra fortolkning af det, der er objektivt eksisterende.

Som nævnt centrerer modellen 5 stadier der kommer i forlængelse af hinanden og fokuserer på voksnes tillæring. Således tilsidesættes børns tillæring i tidlig alder, der ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) bl.a. sker gennem trial and error og imitation. Derimod fokuseres der udelukkende på voksne, hvor Dreyfus og Dreyfus (2005) beskriver det første stadie som værende novice. Her introduceres kontekstfrie karaktertræk, efterfulgt af regler der hjælper med at beslutte handling, på baggrund af disse (Dreyfus & Dreyfus, 2005). I fodbold kunne et kontekstfrit karaktertræk eksempelvis være modstanderens mål, hvor en regel kunne være at orienterer sig, aflevere eller skyde på mål, med henblik på at score. Dreyfus og Dreyfus (2005) understreger dog her, at hvis de regler, som typisk er instrueret af en instruktør, benyttes stringent og uden afvigelser, vil dette ofte resultere i dårlige præstationer i den virkelige verden, der er mere dynamisk og kræver tilpasning. Dette fører videre til andet stadie i modellen om færdighedstilegnelse, advanced beginner. I forlængelse af at erfaring opnås, øges en forståelse af virkelige situationer ligeledes. Herigennem begynder novice ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) at udvikle en forståelse af relevante kontekster og meningsfulde situationelle aspekter,

hvorfor der nu kan refereres til disse i instruktioner fra instruktøren på baggrund af tilegnede erfaringer og de tidligere kontekstfrie karaktertræk. Dette betyder yderligere at instruktøren nu kan benyttes maxims i sine instruktioner med henblik på situationelle aspekter. Med udgangspunkt i forrige eksempel kunne dette eksempelvis være; “aflever bolden til din medspiller hvis de har nemmere adgang til målet, og behold den hvis du selv har”. Det er altså en kort frase der leder til handling (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Hvad der er kendetegnende for om det er en selv eller en medspiller der har nemmest adgang til modstanderens mål kan ikke tilstrækkeligt udtrykkes gennem en liste karaktertræk, hvorfor disse ikke altid kan benyttes til at lære forskellen (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Benyttelsen af maxims frem for regler kræver yderligere en vis forståelse af domænet, hvorfor novice ikke er i stand til at opererer med disse. På trods af dette fungerer læring på dette stadie dog stadig gennem afkoblet og en analytisk sindstilstand, da den lærende tilegner sig læring gennem instruktioner og får givet eksempler (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Dette beviser ligeledes at den lærende primært er fokuseret på det interne, hvorfor denne ikke nødvendigvis er i stand til at tage intuitive beslutninger. Før det er muligt at bevæge sig videre fra dette stadie, er der ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) krævet en vis form for involvering.

Det tredje stadie kaldes for competence. Jo mere erfaring den lærende gør sig, desto flere relevante elementer og procedurer lægges der også mærke til. Dette bliver ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) overvældende, hvorfor den lærende benytter specifikke planer eller perspektiver der stammer fra erfaring eller instruktion, til at hjælpe sig selv med at fokusere på de elementer der er vigtige. Dette gør forståelse og beslutningstagen nemmere. Den kompetente udøver søger ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) regler og logiske procedurer for at beslutte hvilken plan eller perspektiv der skal adopteres, men uvidende om, hvorvidt de har valgt en rigtigt, før de ser resultatet af denne. Årsagen til dette er den dynamiske natur i forskellige situationer, så der kan ikke planlægges på forhånd hvilken der er mest hensigtsmæssig, hvorfor den der forekommer bedst anvendelig vælges. Denne usikkerhed kan ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) lede til frygt, og hvor det på de tidligere stadier har været muligt at fralægge sig ansvar og bortforklare sine fejl til dårlige instruktioner, lægges ansvaret i dette stadie på den lærende eftersom det er denne der træffer beslutningerne. Denne proces kan ofte lede til forvirring og fejltagelser, men nogle gange leder den også til succes, hvilket får den kompetente udøver til at føle en opstemthed, begynderen ikke kan opleve (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Hvis en basketballspiller skal dribble forbi en modstander, læres der eksempelvis at se på dennes kropssposition frem for at holde øje med bolden. Efter så at have taget højde for hvilken hastighed der bevæges med, længden af forsvarsspillerens arme, hvor meget tid der er tilbage

af skud uret osv., vil basketballspilleren måske beslutte at dribble hurtigere. Derefter bliver han nødt til at beslutte hvorvidt han skal opnå dette ved at dribble lavere, hårdere eller begge dele, og præcis hvornår han skal gøre det. Hvorvidt beslutningen viste sig at være den rigtige ville herefter resultere i en følelse af glæde eller skuffelse. I takt med at denne følelsesmæssige involvering øges, vil det ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) blive sværere for den kompetente udøver at gå tilbage og adoptere de nu frakoblet maxims den benyttede i advanced beginner stadiet.

Der kan sættes spørgsmålstegn ved hvorvidt følelsesmæssig involvering er hensigtsmæssig for opnåelsen af ekspertise. Følelsesmæssig involvering kunne potentielt lede til irrationelle beslutninger samt stoppe yderligere færdighedsudvikling, hvorfor objektiv vurdering måske kunne være at foretrække. Det virker ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) til, at det modsatte gør sig gældende da der uden følelsesmæssig involvering ved success og fejltagelser, ingen udvikling ville finde sted. En vigtig distinktion er forskellen mellem at være følelsesmæssigt investeret i at vælge en handling eller at være følelsesmæssigt investeret i resultatet af handlingen, hvor der på novice stadiet, opereres på den sidstnævnte og det mere omhandler motivation (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Generelt menes der, at uden følelsesmæssig involvering og risici vil stagnation finde sted, hvilket ville lede til kedsomhed og regression (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Hvis denne modstand mod risici er gennemgående vil dette lede til en stivhed i beslutningstagen, i stedet for den fleksibilitet der associeres med ekspertise (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Derudover ville en person der er imod risici og tager en uhensigtsmæssig beslutning, associere denne fejl til den specifikke situation og derfor have en tendens til at undgå lignede situationer i fremtiden, hvilket ville hæmme udvikling (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Generelt kan det siges at hvis den kompetente udøver forsøger at følge regler, vil denne ikke kunne bevæge sig videre fra dette stadie. Derudover mener Dreyfus og Dreyfus (2005) at progression kun bliver mulig hvis konsekvenser af en given handling accepteres, uden at spørge sig selv hvad der gik galt og hvorfor. Dette vil medføre forsigtighed, dog alligevel øge chancerne for, over tid, at blive fleksibel og dygtig. Forudsætningen for dette er igen følelsesmæssige involvering, men hvilken som helst emotion er ikke hensigtsmæssig. Det essentielle er ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) at tage ansvar for ens beslutninger, uanset om de resulterer i succes eller fejl. Derudover at overveje mentalt, skridt for skridt, hvad processen var der ledte til dette resultat, ikke for at analyserer fejl men blot for at tillade dem at synke ind. Det er ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) først her, at ekspertise bliver muligt, da dette betyder at besættelsen om udvikling kan finde ro. Hvis der dog ønskes videre udvikling sker

dette gennem en fortsættelse af følelsesmæssig involvering på de kritiske beslutninger der er taget, og hvordan de har påvirket udfaldet (Dreyfus & Dreyfus, 2005).

Det fjerde stadie kaldes for proficiency. Dette stadie bliver ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) kun opnåeligt hvis den lærende har en følelsesmæssig involvering, og derfor tilsidesætter den afkoblede og informationssøgende indstilling der benyttes på tidligere stadier. Dette vil betyde at emotionel erfaring vil styrke succesfulde og nedsætte usuccesfulde beslutninger, og at de regler og principper individet forbinder med færdigheden gradvist bliver erstattet af situationelle opdelinger af ens erfaringer, og de beslutninger der associeres med disse (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Dette peger også på, hvordan Dreyfus og Dreyfus (2005) mener, at et individ kun kan udvikle sig fra proficiency stadiet hvis erfaring er indtaget på en fuldstændig, kropslig og ateoretisk måde - kun da vil intuitive reaktioner erstatte gennemtænkte beslutninger. Dette illustrerer således et skifte fra beslutningstagen primært på baggrund af system 2, til system 1 eller 3. I forbindelse med at den lærende opnår evnen til at kategorisere forskellige situationer, alle tilgået med følelsesmæssig involvering, opstår planer og unikke karakteristika der anses som vigtig, uden at der er behov for at tage et skridt tilbage og nøje udvælge en plan (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Handlinger bliver således nemmere og mindre stressfulde eftersom den lærende blot ser hvad der skal gøres, i stedet for at benytte en velovervejede procedure, for at udvælge de relevante muligheder. Dette gøres nemmere når der er et simpelt mål med adfærd, frem for den tvivl der ville følge med en kompleks konkurrence (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Et vigtigt element for at forstå dette niveau af udvikling er ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) at den lærende her ser målet og vigtige karaktertræk, men endnu ikke ser hvad der skal gøres for at opnå målet. I proficiency stadiet har udøveren endnu ikke haft nok erfaring til at reagere automatisk, hvilket betyder at efter at have set pointen og vigtige aspekter i situationen, er denne stadigvæk nødsaget til at gå tilbage til afkoblede regler og maxims (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Således er den lærende i proficiency stadiet stadig ikke i stand til at træffe en beslutning uden at benytte system 2 mode of thought. Eksemplificeres dette med udgangspunkt i den forrige basketballspiller, ville denne i dette stadie automatisk se at målet er at dribble forbi en modstander, og lægger samtidigt mærke til hvad der er essentielt i opnåelsen af dette. Basketballspilleren ville dog stadig i dette stadie være nødsaget til at tage en beslutning om, om målet skal opnås gennem eksempelvis enten en crossover eller en in-and-out dribbling. Dette betyder at betydningsfuld tid potentielt kunne gå tabt, og at dette kunne have betydning for om handlingen lykkedes eller ej.

Sidste og højeste stadie af færdighedstilegnelse er ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) ekspertise. Denne adskiller sig fra det forudgående stadie ved, at denne ikke længere aktivt

vælger hvad der skal gøres for at opnå et vist mål. Ved ekspertise ses der ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) ikke blot hvad der skal opnås, men også hvordan det opnås. Dette sker gennem et bredt repertoire af situationelle opdelinger på baggrund af erfaring. Således opererer den lærende nu med et eksternt fokus og reagerer intuitivt, hvilket udelukkende er muligt gennem en opnåelse af flowtilstanden. Det er derfor ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) evnen til at lave umiddelbare og mere raffinerede kategoriseringer der adskiller ekspertise fra det forrige stadie. I ekspertise stadiet kan der ses hvilke situationer der kræver én reaktion frem for en anden og dermed tillades den omgående intuitive situationelle respons, der ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) er et karakteristika på ekspertise. Dette stadie kan tit ses i professionelle sportsgrene hvor udøvere reagerer hurtigt og reaktivt med høj succesrate. Deres store erfaringsgrundlag tillader at de ser hvad der skal gøres og hvordan, at de med høj sandsynlighed afhænger af næsten udelukkende intuitive reaktioner, og sjældent analyserer og sammenligner situationer. Tilfælde hvor sidstnævnte tilgang ville være mest typisk, er under spilstop eller timeouts.

Ekspertise fungerer ikke udelukkende på et intuitivt niveau. På trods af at de fleste ekspert præstationer foregår hurtigt og ikke-reflekterende vil de bedste eksperter tænke før de handler når tiden tillader dette (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Her vil fokuset i refleksionen dog ligge på selve målet eller perspektivet, og hvilken handling der virker mest hensigtsmæssig. Hvis de i stedet tænkte på grunden for handling eller regler for at vælge mål ville de opererer på det tredje niveau (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Ved eftertænkksomhed og overvejelse fremviser eksperter ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) deliberative rationality. Dette er en distanceret og velovervejet observation af ens intuitive, erfaringsbaserede adfærd, i et forsøg på at udfordre og forbedre ens intuition uden at erstatte den med teori-drevet adfærd som hos de tre første stadier. Således kan afsnittet om divergerende fokus benyttes til at forklare hvordan en system 2 mode of thought benyttes til at skabe bedre afsæt for ens educated intuition, hvilket samtidigt påpeger hvordan eksperter kan fortsætte deres udvikling så de ikke stagnerer.

3.6.1 Hindring af ekspertise

Ovenstående beskrivelse af færdighedstilegnelse viser hvordan individer der agerer i ekspertise stadiet, ikke nødvendigvis trives hvis de tvinges til at tænke regelorienteret (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Når der ageres som i stadiet ekspertise, følges der nemlig ikke regler, og når dette individ tvinges til at forklare regler for beslutningstagen, degraderes eksperter samtidigt til begynderniveau, i et forsøg på at forklare disse regler (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Dette betyder at det ikke vil være muligt at forklare hvad en beslutning er baseret på, uden automatisk

at miste meget af det, beslutningen baseres på, hvorfor der går meget tabt i forklaringen fra en ekspert. Dette er dog til tider en nødvendighed, som hvis en instruktør skal hjælpe et individ med at udføre en opgave, og skal derfor ikke ses som noget der altid skal undgås. Alligevel kan der forekomme situationer hvor det er unødvendigt, udover også at være hæmmende for ekspertise. Et typisk eksempel ville være hvis en karateudøver i sin præstation afviger fra gameplanen, og i en afbrydelse bliver spurgt indtil dette af sin coach, hvorefter udøveren skal forklare sig. Dette ville tvinge atleten ned på kompetence stadiet, og samtidigt reflektere et svar, der ikke nødvendigvis afspejler årsagen til handlingen fuldstændigt. Dette er ikke nødvendigvis uhensigtsmæssigt for præstationen, så længe karateudøveren formår at tilsidesætte dette igen, for således at fokusere på opgaven. Hvis den forklaring udøveren kom med dog genererer tvivl omkring hvorvidt handlingen nu også var rigtig, og denne tvivl overføres til præstationsøjeblikket, hindre dette karateudøveren i at opnå flow og leverer ekspert præstationen.

Som tidligere nævnt kan ingen følelsesmæssig involvering samt en modstand mod risici medføre stivhed i beslutningstagen, hvilket ikke associeres med ekspertise (Dreyfus & Dreyfus, 2005). Dette betyder ligeledes at hvis en atlet eksempelvis ikke er enig i en gameplan eller råd fra en træner og derfor ingen følelsesmæssig involvering har til dette, kan det betyde en stivhed i de beslutninger der tages under præstationen, hvilket reducerer atleten til ikke kompetent eller lavere, og potentielt er hæmmende for den fremragende præstation samt udvikling af ekspertise.

Eftersom det teoretisk fundament for afhandling nu er anslået, findes det relevant at præsentere hvilke metodologiske overvejelser der har været i forbindelse med udarbejdningen af afhandlingen. Disse vil blive præsenteret i følgende kapitel.

4. Metodiske overvejelser

Følgende vil introducere de metodologiske overvejelser i forbindelse med afhandlingen. Disse afspejler ikke en traditionel kvalitativ eller kvantitativ forskningsmetodologi, da afhandlingen som sagt er teoristyret, og derfor ikke opererer med egentlig data, men snarere empiri i form af teori og eksemplificering. Dette vil yderligere blive diskuteret i det metodekritiske afsnit i diskussionen. I denne forbindelse findes det dog stadig relevant at berøre hvilke overvejelser der har været i forbindelse med specialets validitet og reliabilitet. Herudover vil der i følgende kapitel blive argumenteret for, at en eksemplificering, på baggrund af hverdagsoplevelser, kan danne grundlag for forskningsempiri. Hernæst forholder afhandlingen sig til, hvordan en ideel undersøgelse for praktisering af udvikling af ekspertise, kunne have set ud. Generelt er intentionen med kapitlet at inddrage læser i de metodologiske tanker, der ligger bag udarbejdelsen af afhandlingen.

4.1 Validitet og reliabilitet

Forud for udarbejdelsen af en afhandling der har forskellige teoridannelser til at danne grundlag for besvarelsen af problemformuleringen, fremstod overvejelser omkring validitet og reliabilitet især relevante. Herunder er en synlig og systematisk beskrivelse af forskningsprocessen typisk et afgørende krav, der stilles til videnskabeligt arbejde (Høstrup et al., 2009). Til dette formål er begreber som stringens og transparens ifølge Høstrup et al. (2009) i særdeleshed afgørende, og disse tilknytter sig samtidigt til reliabiliteten og validiteten. For at imødekomme det krav der ifølge Høstrup et al. (2009) er i forbindelse med stringens, er der kontinuerligt blevet forsøgt at tydeliggøre overensstemmelse mellem afhandlingens problemstilling, metodologi, teoretiske analyse og syntese, diskussion samt konklusion. Ligeledes er det blevet forsøgt at tydeliggøre fortolkningernes logiske konsistens, samt at synliggøre de betingelser der er afgørende for fortolkningerne, da dette ifølge Rasmussen & Hansen (2018) har betydning for validiteten. For at tilgodese denne transparens, har kontekstualisering gennem eksemplificering yderligere fundet sted. Hvorvidt transparente betingelser er blevet opnået, og hvilken indflydelse det har på specialets forståelse af validitetsbegrebet, og reliabiliteten, vil blive diskuteret i det metodekritiske afsnit, i diskussionen.

4.2 Eksemplificering som supplerende data

Inspirationen til eksemplificeringen opstod gennem en årrække af forfatters erfaringer, i et virke i sportslige kontekster. Disse erfaringer, der har opstået gennem oplevelser i forbindelse med observation, men i særdeleshed også oplevelser på egen krop, skabte, som nævnt i indledningen, en undren der vedrørte præstationsfokussets indflydelse på udvikling af ekspertise. Hertil opstod yderligere overvejelser omkring, hvorledes dette emne kunne gribes an. Først og fremmest fremstod en teoretisk forståelse af fænomenet relevant, hvor dette yderligere ledte til et forsøg på at forstå hvordan udvikling af ekspertise, samt praktisering heraf, kunne forekomme. Ligeledes blev det dog anset som relevant at forstå hvilken praktisk relevans, denne teoretiske forståelse frembragte i en sportslig kontekst. Af denne årsag blev der med udgangspunkt i forfatters oplevede eller observerede erfaringer i sportslige kontekster, eksemplificeret med henblik på at kunne kontekstualisere den teoretiske analyse og syntese til en sportslig kontekst. Således bidrager kontekstualiseringen gennem eksemplificering til at tilgodese den førnævnte transparens (jf. afsnit 4.1), men også til at sætte den teoretiske analyse og syntese i relation til en sportslig kontekst, hvilket problemformuleringen kræver. Derudover har dette dog også indvirkning på validiteten ud fra afhandlingens forståelse af validitet, hvilket vil blive diskuteret i det metode kritiske afsnit. Som nævnt kan der argumenteres for, at eksemplificeringen, på baggrund af forfatters erfaringer i sportslig kontekst, gør det muligt at forbinde den teoretiske analyse og syntese til nogle oplevede erfaringer i en sportslig kontekst. Dette betyder ligeledes, at den teoretiske analyse og syntese, der opstår ud fra refleksion og fortolkning af en usynlig mekanisme i det reelle domæne, eksemplificeres ved hjælp af det empiriske domæne. Der kan derfor argumenteres for, at det teoretiske grundlag til syntese først fremføres med udgangspunkt i objektivt eksisterende teorier, altså det aktuelle domæne. Dernæst kan den teoretiske analyse og syntese anses som værende et sandsynligt bud på en usynlige mekanisme, hvilket betyder at der som sagt opereres i det reelle domæne. Herefter bliver denne dog eksemplificeret ved benyttelse af det empiriske domæne, med henblik på at kontekstualisere det perspektiv der opstod fra den teoretiske analyse og syntese. Dermed kan der argumenteres for at dette perspektiv forbinder den usynlige mekanisme, til oplevelser på baggrund af en objektivt eksisterende verden.

Der kan sættes spørgsmålstegn ved, hvorvidt eksempler på baggrund af oplevelser fra hverdagen, kan anskues som såkaldt data, der er anvendeligt i videnskabelig sammenhæng. Dette kan der argumenteres der for ifølge Brinkmann (2014), da han mener at hverdagsoplevelser som dem afhandlingens forfatter har haft, der giver anledning til undren,

kan fungere som empirisk grundlag for forskning. Således behøver data ikke nødvendigvis at være interviews, observationer eller spørgeskema, men kan også være personlige oplevelser eller samtaler med individer i hverdagen (Brinkmann, 2014). Dette kan karakteriseres som stumble data. Her forstås denne type data altså som noget der opstår tilfældigt, og noget man i en situation uventet falder over, hvilket kan generere en undren (Brinkmann, 2014). Fra forfatters virke i sportslig kontekst, opstod der ligeledes en uventet situation der skabte en undren. Således var denne undren grundlæggende for udarbejdelsen af denne afhandling, og medvirkede dermed til opsætningen af problemformuleringen. Ligeledes benyttes 'stumble data' dog også til at eksemplificere den teoretiske forståelse af udvikling af ekspertise og praktisering heraf, til en sportslig kontekst. Dette påpeger dermed igen årsagen til den løbende eksemplificering af udvikling af ekspertise, dog også eksemplificeringen af praktisering af udvikling af ekspertise. Ligeledes hvorfor dette gøres med henblik på at tilgodese kontekstualiseringen til en sportslig kontekst, der udover at bidrage til besvarelsen af problemformuleringen, yderligere har indflydelse på afhandlingens validitet og reliabilitet. Dette vil blive diskuteret i den metodekritiske diskussion.

4.2.1 Ideelle undersøgelser for praktisering af udvikling af ekspertise

Som nævnt refereres udvikling af ekspertise, samt praktisering heraf, til en sportslig kontekst gennem benyttelse af eksemplificering. Dette anses dog ikke nødvendigvis som værende det mest ideelle, i forhold til at belyse afhandlingen fra en praktisk vinkel. Hvordan den teoretiske forståelse af udvikling af ekspertise, samt praktisering heraf, kan benyttes til at tilgodese muligheden for den fremragende præstation i en sportslig kontekst, kunne med fordel have været undersøgt ved at forsøge en egentlig praktisering. I stedet for at eksemplificere en praktisering af udvikling af ekspertise, havde det ideelle været at praktisere udvikling af ekspertise i en reel kontekst. Afhandlingens teoretiske analyse og syntese kunne derfor med fordel have været praktiseret i et eller flere casestudier, således at dette ville fungere som datamateriale, til at forstå hvordan udvikling af ekspertise kunne bidrage til den fremragende præstation i en sportslig kontekst. Herunder ville i særdeleshed interviews med atleter kunne bidrage til at forstå hvordan praktiseringen af udvikling af ekspertise kan benyttes til at tilgodese den fremragende præstation. Ydermere kunne observation af forløbet bidrage til at give en bedre forståelse af hvordan praktiseringen kunne forekomme. Ligeledes kunne en longitudinal undersøgelse, ideelt set, bidrage til at forstå hvilken indvirkning praktiseringen ville have, i forbindelse med den fremragende præstation. Undersøgelser af lignende karakter

ville dog skabe et datamateriale der, udover anskueliggørelsen af den teoretiske forståelse af udvikling af ekspertise, ville være for omfattende i forbindelse med ressourcer, tid og specialets omfang. Af denne årsag har kontekstualisering gennem eksemplificering fungeret som specialets indfaldsvinkel til en praktisk forståelse, da dette kunne opnås i et mere begrænset omfang. Dette skaber således et overordnet billede af hvordan praktiseringen af udvikling af ekspertise kan forekomme, hvor aktørerne i forskellige sportslige kontekster har mulighed for at blive inspireret heraf, og benytte dette i deres praksis.

Indeværende kapitel bidrager til en indsigt i de metodologiske overvejelser der har været i forbindelse med afhandlingen. Heri berøres begreber som validitet og reliabilitet kort, hvor disse uddybes og diskuteres i den metodekritiske diskussion, i diskussions kapitlet. Herudover argumenteres der for hvordan eksemplificering, på baggrund af forfatters oplevelser i sportslige kontekster, kan ansues som videnskabelige, samt fungere som empirisk grundlag for hvordan udvikling af ekspertise kan praktiseres i en sportslig kontekst. Ligeledes argumenteres der for at denne eksemplificering har betydning for validitet og reliabilitet. Slutteligt argumenteres der også for at et andet datamateriale havde været mere ideelt, i forhold til at afgøre hvordan udvikling af ekspertise kan pratiseres i en sportslig kontekst, med henblik på at opnå den fremragende præstation. Dette ville dog være for omfattende, hvorfor eksemplificering til sportslig kontekst anses for at være mere passende.

På baggrund af de metodologiske overvejelser opstår den teoretiske analyse og syntese af de tidligere præsenterede teoridannelser. Til udarbejdelsen af den teoretiske analyse og syntese forekommer det dog nødvendigt at analysere og fortolke. Hvilke overvejelser der er gjort i den forbindelse, bliver præsenteret i introduktionen af den teoretiske analyse og syntese.

5. Teoretisk analyse og syntese

Den analytiske fremgangsmåde der benyttes i indeværende projekt, spejler den gængse opfattelse af hvad det at analysere, konkret betyder. Dette betyder således at de forskelligt introducerede teorier vil brydes ned i mindre dele, for derefter at bygges op igen med henblik på at skabe nye sammenhænge og forståelser (Brinkmann & Tanggaard, 2010). Et mere fremtrædende og dominerende element af indeværende kapitel vil centrere analyse samt syntese af teorierne på tværs af hinanden. Derudover vil den teoretiske analyse og syntese også inkludere, at enkelte kendetegn for de forskellige teorier holdes op mod i forhold til hinanden, dog også enkelte elementer fra én teori holdt op mod helheden af en anden, med henblik på at skabe førnævnte nye sammenhænge og forståelser. Til dette benyttes den hermeneutiske analysemetode, der ifølge Rasmussen og Hansen (2018) medfører en cirkulær bevægelse mellem en tekstens dele og helheder. Dette gøres med henblik på at meningsfortolke, hvilket ifølge Kvale og Brinkmann (2015) er et af formålene med den hermeneutiske analysetilgang.

Før ovennævnte vil blive foretaget ligger fokus på at kombinere de forskellige teoridannelser gennem specialets videnskabsteoretiske position. Dette gøres med henblik på at muliggøre en syntese af, hvad der i visse tilfælde kan fremstå som forskelligt orienterede teorier, således at en besvarelse af projektets problemformulering bliver mulig.

5.1 Kombineret af videnskabsteoretiske grundantagelser

Som det blev tydeligt i forbindelse med præsentationen af de forskellige teorier, er der visse uoverensstemmelser mellem de videnskabsteoretiske udgangspunkter de indtager, hvorfor det anses som relevant at forene disse under projektets intention, så de opererer ud fra samme videnskabsteoretiske grundantagelse. Nogle af de anvendte teorier forsøger at forklare udelukkende kognitive og dermed konstruktivistiske processer, hvor andre arbejder mere social-kognitivt og primært opererer med den gensidige påvirkning mellem individ og miljø. Som tidligere berørt er afhandlingens interesse at frigøre individer ved at berige autonomi, og identificere og afkode uholdbare antagelser. Dette foregår gennem kritisk realisme som videnskabsteoretisk position, der bl.a. tillader at dette sker gennem afdækning af usynlige mekanismer som ligger bag det, der er direkte observerbart og empirisk tilgængeligt. Dette er som tidligere nævnt afhandlingens videnskabsteoretiske position, og de øvrige teorier ses ligeledes i lyset af kritisk realisme, uanset deres videnskabsteoretiske forankring. Årsagen til at kritisk realisme tillader denne forening, er at de forskellige teoridannelser og deres

videnskabsteoretiske udgangspunkter, set gennem kritisk realisme linser, er forskellige perspektiver, der har til hensigt at afdække nogle usynlige mekanismer. Dette kan forklares ved benyttelse af de tre virkelighedsdomæner i kritisk realisme. Erkendelsen af de forskellige perspektiver sker i den del af kritisk realismes virkelighedssyn der tager udgangspunkt i det aktuelle domæne, hvor alle oplevelser og hændelser er uafhængige af menneskelig bevidsthed. De observeres altså direkte. Dernæst benyttes de forskellige perspektiver til at undersøge det reelle domæne, hvor refleksion og fortolkning er krævet. Grunden til dette er, at de mekanismer der eksisterer i denne del af kritisk realismes virkelighedssyn er usynlige. Eftersom disse mekanismer ikke er direkte observerbare, må refleksionen og fortolkningen på baggrund af førnævnte perspektiver, altså det der er direkte observerbart i det aktuelle domæne, anses som værende sandsynlige bud på, hvad de usynlige mekanismer er udgjort af. De usynlige mekanismer vil aldrig kunne afdækkes fuldstændigt, hvorfor det næstbedste vil være at anskueliggøre dem nærmere gennem de førnævnte perspektiver. Dette er specialets intention med de forskellige teoridannelser, hvorfor disse omfavnes af de videnskabsteoretiske grundantagelser der gør sig gældende i kritisk realisme.

Derudover kan der argumenteres for at de anvendte teoriens videnskabsteoretiske ståsteder, er kompatible med kritisk realisme, ikke nødvendigvis fordi er enige i hvordan man i kritisk realisme anskuer og erkender viden, men fordi ikke direkte afviser hinanden. På trods af at de anvendte teoridannelser som udgangspunkt ville have en subjektiv holdning i forhold til ontologi, altså at virkeligheden er afhængig af menneskelig bevidsthed, og kritisk realisme forholder sig objektivt til dette, menes der i begge tilfælde, at der er behov for subjektet i erkendelsen af virkeligheden. Der er altså behov for refleksion, fortolkning eller på anden vis subjektet i forsøget på at erkende virkeligheden, hvor denne del af virkeligheden i kritisk realisme udgøres af usynlige mekanismer. På trods af kritisk realismes objektive ontologiske karakter, er subjektet altså delvist medvirkende i forsøget på at opnå visse dele af virkeligheden - de samme dele projektet orienterer sig imod.

5.2 Syntetisk sammenstilling af teoridannelser

I følgende vil henholdsvis Achievement Goal Theory, Flow og Ekspertise teoridannelserne blive sammenstillet og holdt op mod hinanden. Her vil der også gennemgående blive draget paralleller til divergerende fokus og dets indflydelse på beslutningstagen, og Symbolsk Interaktionisme, dog mere som sekundær teori og som underliggende mekanismer, der er nødvendige for at forstå nogle af de dynamikker der gør sig gældende i de øvrige. Ydermere

vil Self-Determination Theory inkorporeres hvor det anses som værende relevant, uden at skabe yderligere og unødvendig komplikation. Her vil sidstnævnte teoridannelse, som tidligere nævnt, primært anvendes som afsæt for hvordan en internaliseringsproces, teoretisk og praktisk, kan forekomme.

5.2.1 Achievement Goal Theory

Som det blev beskrevet i teoriafsnittet om Achievement Goal Theory (jf. afsnit 3.4) anvendes der fire dimensioner, til at forklare hvilken orientering det er muligt for et individ at have, i forbindelse med mål forfølgelse. Dette bliver yderligere et spørgsmål om individets opfattelse af eget kompetenceniveau, hvilket sker i forbindelse med evaluering af en selv. Således evaluerer individet sine egne kompetencer i forbindelse med en specifik aktivitet eller opgave, hvilket dermed også illustrerer hvad individet orienterer sig mod at opnå. Overordnet set kan disse ifølge Elliot og McGregor (2001) defineres ud fra om der er opnået forståelse eller mestring af en opgave (absolut standard), om ens præstation er forbedret eller om ens viden eller færdigheder er helt udviklet (intrapersonel standard), eller om der præsteres bedre end andre (normativ standard). De to førstnævnte kan forekomme udelelige og sidestilles derfor ofte som mastery-approach, hvor sidstnævnte ifølge Ames (1992) kan forenes med performance-approach, fordi læring her udelukkende ses som opnåelse af et efterstræbt mål, og at succes baseres på offentlig anerkendelse. Dermed orienteres der mod at demonstrere evner med henblik på at opnå denne anerkendelse.

5.2.1.1 Achievement Goal Theorys betydning i forhold til internaliseringsprocessen

Ved kategoriseringen af mastery-approach og performance-approach, bliver især Symbolsk Interaktionisme interessant. Denne placerer, som nævnt i teoriafsnittet (jf. afsnit 3.1), forventninger fra omverdenen hos individet, da der argumenteres for at normer, adfærdsmønstre og sociale roller bliver internaliseret i individet, og derfor bliver det individets opfattelse af omgivelsernes forventninger til individet. Dermed kan det siges, at på trods af at opfattelsen af disse forventninger opstår fra omverdenen, er det stadig individets opfattelse af andres forventninger, hvorfor denne kan sidestilles med individets forventninger til sig selv. I begge tilfælde er det nogle internaliserede forventninger til en selv, hvis oprindelse stammer fra omgivelsernes forventninger. Symbolsk Interaktionisme kan altså være med til at sløre kategoriseringen af mastery-approach og performance-approach, da opfattelsen af andres forventninger og egne forventninger potentielt kan sidestilles. Dette kan betyde at atleter i visse tilfælde ender med at konkurrere mod idéen om en anden, og ikke en anden der er fysisk

tilstede. Dette kunne eksempelvis ses på et basketballhold, hvor en simpel skudøvelse kunne være at skyde 50 tre point skud. Her kunne den enkelte spiller typisk have en fornemmelse af, at det er forventet at man mindst rammer 25, selvom dette ikke bliver nævnt eksplicit. Dette ville resultere i en internaliseret norm om hvad der er acceptabelt, og derfor får atleten en opfattelse af andres forventninger, der i realiteten er atletens forventning til sig selv, om hvad der er acceptabelt i situationen. Dette betyder at hvad der egentligt ville blive kategoriseret som performance-approach, fordi opgaven bliver forsøgt løst med henblik på at præstere bedre end en anden, nu også kan kategoriseres som, og sidestilles med, mastery-approach. Årsagen til dette er, at det blot er idéen om en anden, eller normen, og dermed et forsøg på at løse en opgave man selv har stillet sig, hvorfor det er et forsøg på at udvikle sig, ved at præstere bedre end sig selv. Der bliver altså på en og samme tid forsøgt at mestre en opgave, men en opgave der er baseret på atletens opfattelse af hvordan andre ville præstere og derfor hvad der forventes, hvorfor det kan kategoriseres som både mastery-approach og performance-approach. Ved kategorisering kan der potentielt argumenteres for, at det der styrende for, om atleten er mastery eller performance-orienteret, er forsøget på enten at opnå følelsen af mestring eller på at opnå offentlig anerkendelse. I dette tilfælde kan der ved hjælp af Symbolsk Interaktionisme dog igen argumenteres for, at selv ved forsøget på at opnå offentlig anerkendelse, er det individets opfattelse af, hvad der er påkrævet for at dette opnås. Dette betyder at atleten igen konkurrerer mod en norm, eller fiktiv anden, der er baseret på atletens indtryk af, hvad der ville resultere i offentlig anerkendelse. Det beviser igen et slør, hvilket er en problematik i forhold til opdelingen af kategorierne, da dette betyder, at det i visse tilfælde ikke er muligt at differentiere mellem, hvad der burde være to uforenelige evalueringer af ens egen målfølgelse.

I det ovenstående bliver det præsenteret hvordan Symbolsk Interaktionisme påpeger at individets opfattelse af andres forventninger, og individets forventninger til egen præstation er opstået fra omgivelserne, men også internaliseret fra omgivelserne. Der kan argumenteres for at denne internalisering betyder, at individet er styrende for følelsen af niveauet af forventning, og dermed besidder magten til at regulere den oplevede forventning. Dette kunne minde om mastery-orientering, da der i denne arbejdes ud fra absolutte og intrapersonelle standarder, frem for de normative i performance-orientering. Performance-orienteringens normative standarder betyder typisk at individet ikke selv er styrende for hvornår en opgave er fuldført tilfredsstillende, eftersom dette ofte er defineret af, hvor godt modstanderen klarer sig. Ved mastery-orientering derimod, er det typisk defineret af ens tidligere selv, eller en følelse af mestring, hvorfor niveauet er bedre tilpasset, og individet kan siges at være i kontrol eller

nemmere ville kunne styre niveauet. Dette kan betyde at atleter med mastery-orientering har flere succesoplevelser, eller at de i større grad vil have muligheden for at være selvstyrende i forhold til hvornår de oplever succesoplevelser. Dette er vigtigt for udvikling af ekspertise, da Dreyfus og Dreyfus (2005) argumenterer for, at der i proficiency stadiet er behov for følelsesmæssig involvering før ekspertise kan opnås. Ligeledes er det essentielt i forhold til at atleten føler sig kompetent, da dette inden for SDT blandt andet opnås ved, at individer oplever en fornemmelse af at føle sig effektiv i sin interaktion med omgivelserne. Når atleten er selvstyrende i forhold til niveauet, kan det altså have en positiv effekt på oplevelsen af kompetence, samt være hensigtsmæssigt for internaliseringsprocessen i forhold til oplevet motivationsform. I førnævnte eksempel kan der argumenteres for at atleten netop kan styre niveauet, gennem den fiktive anden der konkurreres imod. Af den årsag kan der argumenteres for, at førnævnte eksempel overvejende kan siges at være mastery-approach, på trods af at denne også kategoriseres ud fra den nuværende forståelse af performance-approach. Dette kunne antyde at kategoriseringen af performance-orientering udelukkende burde indeholde at præstere bedre end en anden der er fysisk tilstede, og ikke en anden generelt. Ligeledes kunne dette betyde en udvidelse af hvad der er karakteriserende for mastery-approach, hvilket tidligere er blevet præsenteret som den orientering der er mindst sammenhængende med oplevelsen af bekymring og angst, hvorfor denne burde være mest hensigtsmæssig til at opleve flow og opnå den fremragende præstation. Hvis denne udvidelse af mastery-approach dog accepteres, kan der sættes spørgsmålstegn ved om den stadigvæk vil være den orientering, der er mindst sammenhængende med oplevelsen af bekymring og angst. Grunden til dette er at denne sammenhæng er målt ud fra den tidligere definition af mastery-approach. Alligevel kan der argumenteres for at en umiddelbar afgørende forskel mellem mastery- og performance-orientering er hvorvidt atleten føler sig i kontrol over konkurrenceniveauet eller ej. Dette vil stadigvæk være tilfældet på trods af udvidelsen af hvad der er karakteriserende for mastery-approach og dette kan som sagt forbindes til oplevelsen af at føle sig kompetent og derfor en oplevelse af velbefindende, set i lyset af SDT. Derfor kan der argumenteres for at arbejdet med mastery-approach orienteringen ud fra den nye definition, ligeledes vil mindske atletens oplevelse af bekymring og angst. Alligevel er det dog, ved benyttelsen af Symbolsk Interaktionisme til at forstå Achievement Goal Theory, svært at løsrive eksemplet fra performance-orientering fuldstændigt, da den nuværende forståelse af denne centrerer at præstere bedre end andre, uanset om den anden er fysisk tilstede eller ej. Det bliver dermed et spørgsmål om, hvorvidt atleten oplever konkurrencen mod idéen om en anden, som reelt værende en anden, eller blot deres opfattelse af andres forventninger, og derfor sig selv.

Som det bliver nævnt i det ovenstående kan der argumenteres for, at atletens opfattelse af omgivelsernes forventninger og atletens egne forventninger til præstation begge er internaliseret. Der kan dog argumenteres for at der er forskel i graden af internaliseringen mellem disse to, eftersom det der skaber distinktionen mellem dem, er individets følelse af, hvorvidt det er 'andres' eller 'egne' forventninger. Hvis individet gøres opmærksom på, og adopterer det perspektiv, at det der skaber distinktionen mellem hvorvidt de oplever det som værende andres eller egne forventning, kun er deres oplevelse eller følelse heraf, kan dette hjælpe dem i forhold til at opleve den førnævnte kontrol. Selvom individet dog ikke adopterer dette perspektiv, kan der stadig argumenteres for at de forventninger der opleves som ens egne, også stammer fra andres, men er nu internaliseret i sådan en grad at de ikke længere ses som andres. Dette kan internaliseringsprocessen fra SDT benyttes til at forklare. I SDT benyttes denne internaliseringsproces med henblik på at beskrive hvordan noget, eksempelvis en adfærd eller opgave, kan internaliseres mere eller mindre, og dermed har betydning for den motivationsform individet oplever. I dette tilfælde benyttes internaliseringsprocessen til at beskrive hvordan en oplevet forventning i forhold til resultatet af opgaven eller adfærden, er mere eller mindre internaliseret. Ved en forholdsvis lav internalisering, kan individet opleve at det ikke er individets egen forventning, men i stedet andres forventning, hvorimod individet ved en højere internalisering, ville opleve samme forventning som værende dets egen. Dette er med til at påpege vigtigheden af graden af internalisering, eftersom dette er med til at afgøre hvilken form for mål forfølgelse individet har mulighed for at udøve. Ved fuldkommen internalisering vil individet opleve, at det styrende for deres mål forfølgelse vil være mastery-orientering, da det, der førhen er blevet oplevet som andres forventninger til individets præstation, nu er dets egne forventninger, og derfor er et forsøg på at udvikle sig. Ved lav internalisering vil oplevelsen af andres forventninger dog som sagt stadig føles som andres forventninger, hvorfor individet vil opleve at det forsøger at demonstrere evner overfor andre og ikke sig selv. Det afgørende er derfor atletens følelse af, om det forsøger at demonstrere sine evner overfor sig selv eller andre. Dermed bliver det altså en forholdsvis defineret opdeling af atletens oplevelse af, om det er enten interne eller eksterne forventninger. Adoptering af førnævnte perspektiv kan assistere denne internaliseringsproces af forventning i forhold til resultatet af opgaven, idet denne adoptering ville fjerne betydningen af graden af internalisering. En anden måde at facilitere denne internaliseringsproces er med udgangspunkt i internaliseringsprocessen i SDT, hvor individet skal kunne se mening og værdi ved opgaven. Før mening og værdi ved opgaven ses vil individets motivationsform typisk være enten external regulation eller introjection regulation. Her vil individet altså udelukkende være motiveret

gennem henholdsvis belønning eller straf, eller for at opnå anerkendelse og fordi denne føler eksternt pres til at udføre opgaven. Før individet kan bevæge sig over i en mere intern motivationsform, er det krævet at individet ser den førnævnte værdi og mening med opgaven. Dette betyder at individet oplever den motivationsform der hedder identification regulation, hvorefter en integration af opgaven er formålet. Sker dette vil atleten opleve at opgaven og det forventede resultat heraf tillægges selvet, og en selvregulering vil fremover forekomme, da atleten finder opgaven i tråd med sine værdier og behov. Således får atleten lyst til at selvregulere i forhold til opgaven, hvilket betyder at de oplevede forventninger til opgaven i større grad vil komme indefra. Dette betyder ikke nødvendigvis at de forventninger der føles som eksterne forsvinder, men atleten vil have en større tendens til at fokusere på, hvad der føles som dets egne forventninger. Dette kommer ligeledes til at spejle den internaliseringsproces der typisk vil forekomme ved introduktionen, samt under arbejdet med, et praktisk initiativ der faciliterer mastery-approach orientering.

Som kort berørt kan der med udgangspunkt i Symbolsk Interaktionisme argumenteres for, at det ikke kun er forventninger med hensyn til præstation der bliver internaliseret, men også de specifikke opgaver. Anderledes formuleret er det ikke kun en opfattelse af andres forventning til resultatet af opgaven, men også selve opgaven eller adfærdsmønstrene der internaliseres. Hvis opgaven ikke internaliseres tilstrækkeligt, kan der argumenteres for at præmisserne for opgaven kun delvist godkendes af atleten, hvorfor jeg'et vil fungere hæmmende for jeg'et. Dette kunne minde om den motivationsform der karakteriseres som introjection regulation i SDT. Ligeledes betyder dette, set i lyset af Symbolsk Interaktionisme at den aktive, impulsive og kreative natur i jeg'et potentielt ikke bliver mulig, hvilket kan være hæmmende for ekspertise og den fremragende præstation, eftersom det der er kendetegnende for disse, netop afhænger af hurtige, kreative og intuitive beslutninger. Derudover kan dette også betyde at lysten til opgaven potentielt påvirkes, eftersom opgavens præmisser ikke nødvendigvis accepteres. Der ses altså ikke mening og værdi i opgaven. Hvis dette er tilfældet, kan dette være en potentiel hæmsko for mastery-orientering, da dette vil mindske lysten til at udvikle sig indenfor, eller mestre opgaven. Hvis atleten dog på trods af, kun delvist at godkende præmisserne for opgaven, alligevel indgår i den, kan der argumenteres for at atleten udelukkede gør det fordi det er krævet. I dette tilfælde vil atleten gøre det, på grund af oplevelsen af pres, og som sagt være motiveret gennem introjection regulation, hvorfor intentionen for adfærd højst sandsynligt vil være performance-orientering, da det blot vil være en demonstrering af evner. Med udgangspunkt i den tidligere diskussion ville dette dog kunne karakteriseres som mastery-orientering, eftersom det kan tydes som en demonstrering af evner overfor en selv, der

opstår på baggrund af opfattelsen af andres forventninger. Her skal det yderligere understreges at atleten ikke automatisk vil være performance-orienteret, blot fordi det er motiveret gennem ekstern pres, fordi motivationstype og målfølgelse ikke er en-til-en. Det umiddelbart eneste der skal til, før en atlet vil have muligheden for at kategorisere sig som mastery- eller performance-orienteret er, at de udfører adfærden eller opgaven, uanset hvilket motivationsgrundlag de har, for at udføre den. Alligevel kan mere eksterne motivationsformer dog som nævnt potentielt have en negativ indflydelse på mastery-orientering, specielt over tid, da atleten ikke vil udføre opgaven med udgangspunkt i mening og lyst, men af eksterne årsager. Det modsatte vil dog ligeledes gøre sig gældende. Med udgangspunkt i et studie af Ntoumanis (2010) understreges det hvordan task-orientering, et synonym for mastery-orientering, kunne virke faciliterende for internalisering i motivationsformerne i SDT. På trods af at resultaterne i dette studie var vurderet ufyldstgørende, kunne det altså antyde at mastery-approach orienteret arbejde kan facilitere internaliseringsprocessen i forhold til motivationsformer. Dette betyder ligeledes at en opgave, eller et adfærdsmønster, skal være tilnærmelsesvis internaliseret før mastery-approach orienteringen bliver sandsynlig. Derudover medvirker mastery-approach orienteret arbejde over tid ligeledes at denne internaliseringsproces styrkes. Anderledes formuleret skal atleten altså se værdi og mening i opgaven før denne kan arbejde mastery-approach orienteret med opgaven, og dermed yderligere internalisere denne, samt opleve at blive selvregulerende med henblik på at udvikle sig.

Hvis opgaven og dets præmisser derimod internaliseres fuldstændigt af atleten, og dermed accepteres, vil mig'et ikke længere være hæmmende for jeg'et. Det betyder at opgavens præmisser nu vil udgøre rammerne for handling og adfærd, hvorfor jeg'et reguleres af mig'et, men hvor mig'et stadig tillader jeg'ets kreative, impulsive og aktive kendetegn frit færden, dog indenfor præmissernes rammer. Grunden til dette er at opgaven ikke længere opleves som noget der kræves, men derimod noget der gøres af lyst, hvilket kendetegner intrinsic motivation. Den kreative og impulsive adfærd gennem jeg'et vil være fordelagtigt når ekspertise og den fremragende præstation skal tilgodeses, da denne adfærd vil kunne sidestilles med det, at agere intuitivt og hurtigt, hvilket automatisk betyder at atleten oplever flow. Hvis en fodbold forsvarsspiller eksempelvis bliver bedt af sin træner om at udføre en angrebsøvelse, kan dette medføre at forsvarsspilleren ikke kan se mening og værdi med øvelsen. Dette kan betyde at forsvarsspilleren ikke har mulighed for at forsøge at mestre øvelsen, da der ikke ses nogen værdi i at træne en angrebssekvens, som forsvarsspiller. Dette kan yderligere betyde at forsvarsspilleren ikke tillader sig selv at være kreativ og impulsiv, fordi forsvarsspillerens 'mig' hæmmer denne adfærd. Hvis dette er tilfældet, har det også automatisk indflydelse på,

hvorvidt det er muligt for forsvarsspilleren at tage intuitive beslutninger, fordi denne kræver kreativitet, hvilket ikke vil være muligt i mere stabile adfærdsmønstre hvorfor intuition og ekspertise ikke tilgodeses. Hvis spilleren dog undervejs i øvelsen alligevel bliver opslugt af opgaven eller oplever at være kreativ, er dette fordi at spilleren finder værdi eller lyst i visse dele af øvelsen, hvilket ville tillade at intuition, flow og jeg'ets kreative og impulsive natur, sporadisk kan opstå. Overordnet set vil det dog ikke være hensigtsmæssigt for udvikling af ekspertise, da stabile adfærdsmønstre og mangel på intuition ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) ikke associeres med ekspertise. Hvis træneren derimod forklarer forsvarsspilleren, at det er essentielt som fodboldspiller, at kunne flere aspekter og færdigheder, end blot dem der er forbundet til ens egen position, kunne dette resultere i at forsvarsspilleren finder mening og værdi ved øvelsen. Hvis dette er tilfældet, tillades omstændighederne for både mastery- og performance-orientering, samt den kreative og impulsive adfærd gennem jeg'et, hvorfor det bliver muligt for forsvarsspilleren at tage intuitive beslutninger, og derfor være i flow, under den intuitive beslutningstagen. Dette betyder yderligere at forsvarsspilleren har mulighed for at agere, og præstere, som en ekspert, hvilket er fordelagtigt med henblik på at opnå den fremragende præstation. Her skal det selvfølgelig holdes in mente, at før forsvarsspilleren kan opnå ekspertise skal denne besidde et bredt erfaringsbaseret repertoire, hvilket i det opsatte eksempel ikke nødvendigvis er tilfældet.

5.2.1.2 Achievement Goal Theorys betydning i forhold til ekspertise og intuition

Med udgangspunkt i ovenstående kan det understreges hvordan internalisering af forventninger i forbindelse med resultatet af en opgave, men også internalisering af opgaven i sig selv, er essentielt for at faciliterer mastery-approach, hvilket kan øge chancen for oplevelsen af flow. Årsagen til at en opgave der er internaliseret kan øge chancen for flow er, at emotion og motivation ifølge Kahneman (2002) kan være determinerende for tilgængelighed. Når en opgave derfor opleves som interessant, vil atleten være mere tilbøjelig til at være fokuseret på denne, hvilket kan øge chancen for at atleten ligeledes bliver opslugt af opgaven. Ydermere kan det fra de ovenstående afsnit siges, at mastery-approach orienteret arbejde kan bevirke internaliseringsprocessen med en opgave. Dette betyder ligeledes at atleten bliver følelsesmæssigt investeret i opgaven, og ikke resultatet af opgaven, hvor sidstnævnte ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) er et kendetegn for novice stadiet i deres model om færdighedstilegnelse. Derudover kan mastery-approach også være hensigtsmæssigt i forbindelse med at føle sig kompetent og at opbygge det store erfaringsgrundlag der er nødvendigt for udvikling af ekspertise så den fremragende præstation kan forekomme

kontinuerligt. Internalisering benyttes her på to forskellige måder som der også ovenstående er lagt op til. Den ene er hvorvidt der ses værdi og mening ved et perspektiv og derfor hvorvidt dette perspektiv adopteres, hvor den anden omhandler hvorvidt der ses værdi og mening ved en opgave eller adfærd. Atletens oplevelse af omgivelsernes forventninger kan som sagt ved hjælp af Symbolsk Interaktionisme sidestilles med atletens forventninger til sig selv, men hvis atleten ikke er opmærksom på dette vil disse opleves som to forskellige ting. Her bliver internalisering af et perspektiv værdifuldt. Hvis atleten gøres opmærksom på, og adopterer, at andres og egne forventninger kan sidestilles, betyder dette at atleten accepterer dette perspektiv, hvorfor en internalisering af perspektivet forekommer. Hvis dette forekommer, betyder det at atleten som sagt både kan opleve en følelse af kontrol i forbindelse med andres forventninger, men også at atleten fremadrettet vil konkurrere mod sig selv, hvilket nødvendigvis må kategoriseres som mastery-orientering. Det, at atleten bliver opmærksom på ovenstående, mindsker altså som sagt distinktionen mellem andres og egne forventninger, og det vil således være nemmere for atleten at opleve mastery-orientering frem for performance-orientering i situationer hvor der konkurreres mod, hvad der kan føles som omgivelsernes forventninger. Før dette kan lade sig gøre, er det som sagt nødvendigt at atleten i det hele taget køber ind på opgavens præmisser. Det er her internalisering af opgaven eller adfærd forekommer vigtigt, da dette er en vilkår for, at atleten overhovedet er interesseret i opgaven eller adfærden. Her kan internaliseringsprocessen i SDT som sagt være anvendelig. Facilitering af internaliseringen af opgaven og dernæst forventninger til præstation er således afgørende for, at mastery-approach tilgodeses, hvilket er hensigtsmæssigt i forhold til udvikling af ekspertise. Dette betyder ikke, at udelukkende mastery-orientering under alle omstændigheder er fordelagtigt i forhold at præstere som ekspert. Det essentielle for, at en ekspert præstation kan forekomme er nemlig oplevelsen af flow og muligheden for at tage intuitive beslutninger, på baggrund af et stort erfaringsgrundlag. Således er det umiddelbart kun internalisering af opgaven eller adfærden i sig selv der er nødvendig for, at jeg'et ikke hæmmes i en sådan grad, at det umuliggør ekspert præstationen. Performance-orientering umuliggør derfor ikke ekspert præstationen, da muligheden for denne afgøres af, hvorvidt du er fuldt ud fordybet i opgaven eller ej, hvad end dette sker på grund af en lyst til at vinde over en anden, eller en lyst til at mestre. Alligevel kan der dog argumenteres for at, før det store erfaringsgrundlag kan opbygges, er det krævet at der arbejdes og forsøges kontinuerligt, hvilket kan forekomme besværligt hvis der udelukkende arbejdes performance-orienteret, da denne, som tidligere nævnt, kan forbindes med stigning i negative affektioner over tid (Adie et al., 2010) og en tendens til at undgå udfordringer (Dweck, 1986). På trods af dette, kan ekspert præstationen

altså stadig forekomme, men denne kan i så fald være påvirket af affect heuristic og de nævnte oplevelser vil sandsynligvis besværliggøre opbygningen af det store erfaringsgrundlag, da negative affektioner kan påvirke dette og fordi opbygningen, som tidligere nævnt (jf. afsnit 3.6), kræver at udfordringer søges aktivt.

Som kort berørt behøver en performance-orientering ikke nødvendigvis være skadelig for muligheden for at tage intuitive beslutninger og komme i flow. Hvorvidt det er hensigtsmæssigt i forhold til at arbejde kontinuerligt over en længere periode er en ting, men om den er hæmmende for den enkeltstående fremragende præstation, er en anden. Her bliver det situationelle element interessant, og selvom der kan argumenteres for at mastery-orientering ville være mere hensigtsmæssigt generelt og over tid, kan en performance-orientering potentielt bidrage med noget andet i de enkelte situationer der opstår for en atlet. Skal mesterskabet eksempelvis vindes, vil de fleste atleter i den situation sandsynligvis være performance-orienteret, hvilket i denne sammenhæng kan fungere som en ekstra motivator. Dette er ikke nødvendigvis hæmmende for at præstere som ekspert, da dette kræver at atleten er opslugt af opgaven, oplever et fravær af bekymringer og distraktioner og er i stand til at tage intuitive beslutninger. Over tid kan en orientering hvor performance-approach er dominerende dog medføre visse problematikker, hvorfor mastery-approach ville være fordelagtigt her. Samme kan imidlertid ikke siges om mastery- og performance-orientering med negativ valens. Her vil begge orienteringer fokusere på at undgå at mislykkes, enten med en opgave eller adfærd, eller med hensyn til at præstere bedre end andre, hvilket kan hæmme lysten til at indgå i visse situationer. Dette er først og fremmest uhensigtsmæssigt for udvikling af ekspertise, da denne kræver at individet indgår i udfordrende situationer der er risikofyldte, derudover er der vist en sammenhæng mellem avoidance adfærd, angst og bekymring (Adie et al., 2010) - begge direkte uhensigtsmæssige for oplevelsen af flow og derfor opnåelsen af den fremragende præstation. Hvis disse oplevelser overføres til præstationsøjeblikket vil disse hindre flow og derfor intuitive beslutninger, udover at være uhensigtsmæssige for udvikling af ekspertise over tid. På trods af at disse orienteringer dog muligvis er dominerende betyder det ikke nødvendigvis at ekspert præstationen ikke kan forekomme, da dette afhænger af, hvorvidt atleten er i stand til at tage reaktive og intuitive beslutninger med udgangspunkt i et stort erfaringsrepertoire. Selvom en atlet eksempelvis er overvejende mastery-approach orienteret og af denne grund har opbygget meget erfaring inden for sin sport, og derfor er i stand til at levere en ekspert præstation, kan denne godt opleve performance-avoidance orienteringen ved én specifik konkurrence. Dette er ikke ensbetydende med, at atleten ikke havde mulighed for, eller oplevede, flow i præstationsøjeblikket, da der er en situationel opdeling mellem evalueringen

af orientering og præstationsøjeblikket. Det essentielle bliver derfor, hvorvidt atleten i præstationsøjeblikket har kunnet tilsidesætte den oplevede bekymring og angst for fejltagelse, og på trods af denne, kunne tillade sig selv at blive opslugt af opgaven således at en ekspert præstation blev mulig. Én potentiel hæmsko kan i denne sammenhæng være affect heuristic der, hvis den overvejende angst er forbundet med noget specifikt på banen, eller den specifikke konkurrence, kan hæmme visse adfærdsmønstre og derfor påvirke præstationen. Derudover kan accessibility heuristic også have haft indflydelse på hvilke elementer eller indtryk atleten har oplevet under præstation, hvilket en overvejende angst forbundet med noget specifikt på banen kan have fremhævet.

Med udgangspunkt i ovenstående vil ikke én orientering direkte være i strid mod den enkeltstående fremragende præstation. Årsagen til dette er den situationelle opdeling der finder sted mellem evaluering af orientering og præstationsøjeblikket. Dette betyder dog ikke at de enkelte orienteringer ingen sammenhæng har til den fremragende præstation, eller ikke ville kunne påvirke udvikling af ekspertise over tid. De enkelte orienteringer ville kunne påvirke præstationen, men det betydningsfulde i præstationsøjeblikket bliver hvorvidt atleten formår at fokusere på opgaven og tilsidesætte bekymring og distraktioner, hvad end den dominerende orientering er et fokus på at udvikle sig, eller et fokus på at udkonkurrere sin modstander. Forud for dette er det dog, som nævnt, essentielt at facilitere internaliseringen af den givne opgave eller adfærd, så atleten oplever at årsagen til denne kommer indefra. Denne meningsskabelse for atleten vil være forudgående for al interesse og burde grundlæggende tilgodeses. Dernæst vil facilitering af mastery-approach generelt være hensigtsmæssig, hvor elementer af performance-approach i trænings- eller kampsituationer fint kan implementeres. Dette betyder yderligere at atleten oplever den førnævnte kontrol, kompetence og autonomi som er kendetegnet ved mastery-approach og internaliseringen, dog også at dette i nogle tilfælde tilsidesættes for at anvende konkurrence som primær orientering. Dermed vil de potentielle negative følgere fra de øvrige orienteringer, som blev præsenteret i indledningen og teoriafsnittet om Achievement Goal Theory, blive tilgodeset.

5.2.2 Flow

Som det blev beskrevet i teoriafsnittet omkring flowteori (jf. afsnit 3.5), er flow en tilstand af dyb koncentration og fuldkommen opslugthed af en specifik opgave. Som det også bliver forklaret tillader den nævnte tilstand yderligere kreativitet, intuition og hurtige beslutninger. Hvor Achievement Goal Theory omhandler en evaluering separeret fra præstationsøjeblikket,

fokuserer flow på en opnåelig tilstand i præstationsøjeblikket, der er hensigtsmæssig for at opnå den fremragende præstation. I indeværende speciale opereres der primært med flowtilstanden i en facon der fokuserer på den del af tilstanden, der omhandler hurtige, kreative og intuitive beslutninger, da disse elementer, samt demonstrationen af højt niveau, kendetegner en ekspert præstation og samtidigt hvad der typisk skal til, for at opnå den fremragende præstation i sportslig kontekst. På trods af, at det i projektet primært opereres med én del af tilstanden, er det dog stadig relevant at indkredse denne del, samt pointere hvilke elementer af flowtilstanden der er mere sekundære.

Til at inddele de, i indeværende projekt, mest relevante dele af flowtilstanden, benyttes tidligere teori-afsnit om divergerende fokus (jf. afsnit 3.2). Afsnittet opererer overvejende med to forskellige tilstande, nemlig den hurtige og intuitive tilstand og den langsomme og eftertænksomme tilstand. I den førstnævnte anvendes system 1 og system 3 mode of thought, til at beskrive de to forskellige former for beslutningstagen der er mulige, hvor system 2 mode of thought er med til at beskrive hvilken form for beslutningstagen der er mulig i den sidstnævnte. Disse tre forskellige former for beslutningstagen kan imidlertid begge blive foretaget mens en atlet er i flow, dog behøver atleten ikke nødvendigvis at være i flow, for at benytte system 2 mode of thought. Der kan i forbindelse med et review studie af Swann et al. (2012), argumenteres for at atleter kan opleve forskellige grader af flow, hvorfor en vis grad af flow måske altid vil gøre sig gældende ved beslutningstagen, så længe denne ikke omhandler vaner. Ikke desto mindre vil system 2 mode of thought være mest relevant, når dette foretages i en flowtilstand, i forhold til opnåelsen af ekspertise og den fremragende præstation. Årsagen til dette er, at det vil medføre opslugthed af den relevante opgave, hvilket tillader hvad Dreyfus og Dreyfus (2005) omtaler som deliberate rationality. Denne omhandler, som tidligere nævnt, udfordring eller forbedring af ens erfaringsbaserede intuitive beslutning, hvilket er med til at afgrænse, i hvilket omfang system 2 mode of thought er relevant i forhold til ekspertise. Den proces der omtales af Dreyfus og Dreyfus (2005) som deliberate rationality er som sagt en system 2 mode of thought, hvor resultatet af processen er, hvad Lykkeskov et al. (2019) definerer som educated intuition, nemlig en intuitiv beslutning der intentionelt er forbedret, og nu tages på baggrund af et intentionelt lært og øvet erfaringsrepertoire. Dette er med til at beskrive hvad Dreyfus og Dreyfus (2005) anser som essentielt for ekspertise, nemlig at skabe et større erfaringsgrundlag, hvor disse erfaringer medfører mere raffinerede kategoriseringer, hvorpå intuitive beslutninger kan tages. Ved andre former for system 2 mode of thought, hvor tænkningen eksempelvis går på regler for hvordan en opgave skal løses, vil atleten reducerer sig selv til, hvad Dreyfus og Dreyfus (2005) definerer som kompetent stadiet, hvorfor det typisk

vil være uhensigtsmæssigt for ekspert præstationen, dog stadig kan være værdifuldt for udvikling af ekspertise.

Det førnævnte større erfaringsgrundlag kan også opbygges gennem benyttelse af system 1 og system 3 mode of thought, hvilket automatisk betyder at atleten vil være i flow. Årsagen til dette er at system 1 og system 3 beslutningstagen ikke kan forekomme uden at atleten oplever flow, da denne tilstand ifølge Csikszentmihalyi (1997) gør kreativitet og intuition mulig. Yderligere vil de beslutninger der foretages, automatisk bidrage til det erfaringsgrundlag, der er krævet i ekspertise stadiet. Typiske eksempler på dette i sportslig kontekst ville være at atleten blot er tilstede i kroppen og forsøger sig frem med sine handlinger, hvor dette ville resultere i en læring af, hvad der er og hvad der ikke er hensigtsmæssigt. Hvis denne erfaring imidlertid indtages på en kropslig, fuldstændig og ateoretisk måde, vil dette resultere i, hvad Dreyfus og Dreyfus (2005) mener er nødvendigt for at udvikle sig fra 4 stadie til 5 stadie, ekspertise. Dette minder ligeledes om hvordan intuition i system 1 mode of thought ifølge Kahneman (2002) genererer indtryk på baggrund af karaktertræk ved det, der perciperes. Disse indtryk er med til at definerer den kropslige, fuldstændige og ateoretiske erfaring der tilegnes, og hvis denne blot optages ufiltreret, bidrager dette til udvikling af ekspertise. Dette betyder også nødvendigvis at atleten skal være i flow, for at kunne optage disse erfaringer intuitivt. Derefter kan atleten så igen benytte deliberate rationality gennem system 2 mode of thought og dermed udvikle fundamentet hvorpå næste intuitive beslutning tages, altså udvikle sin educated intuition, hvor flow ikke er krævet, men typisk ville facilitere beslutningsprocessen.

Som tidligere nævnt kan Symbolsk Interaktionisme benyttes til at forklare hvordan internaliseringen af forskellige normer, kan være medvirkende til at besværliggøre opnåelsen af flow. Internaliseringen kan indirekte påvirke flow, eftersom dette kan lede til et fokus på at skulle præstere bedre end andre, og dermed lede til en stigning af negative affektioner. Dette kan der også argumenteres for, gennem det individualiserende og accelererende samfund, hvis kendetegn inkluderer stigning af pres, konkurrence og udvikling, der som sagt muligvis kan medføre en hindring af flow. Ifølge Brinkmann (2014) kan behovet for udvikling betyde at alt hvad der foretages, altid skal have et formål og føre til en bedre version af en selv, hvorfor en konstant evaluering af årsagen til adfærd må foretages. Hvis dette er tilfældet, kan Symbolsk Interaktionisme yderligere benyttes til at forklare hvordan også denne norm internaliseres, hvilket kan resultere i, at individer stiller spørgsmålstejn ved egen adfærd. Dette kan yderligere betyde at adfærd ikke udføres fordi den er interessant eller meningsfuld i sig selv, men fordi den kan fungere som middel til noget fremtidigt. Dette betyder at internalisering af opgaven er essentielt. Derudover kan det være uhensigtsmæssigt hvis adfærdens forbindelse til formålet

ikke er tydelig, da dette vil medføre at adfærden ikke findes meningsfuld. Hvis dette er tilfældet kan det besværliggøre opnåelse af flow, da denne kræver fuld opslugthed af opgaven, og at opgaven er berigende i sig selv. Det burde holdes in mente at Brinkmanns (2014) pointering af behovet for udvikling, er en samfundsmæssig observation, der ikke nødvendigvis orienterer sig mod atleter i sportslig kontekst, hvorfor følgende eksempel forsøger at lukke denne kløft. Hvis en håndboldspiller i forbindelse med en træning øver sig på straffekast, men ikke er interesseret i at øve sit straffekast, enten fordi håndboldspilleren ikke ser meningen med øvelsen eller fordi håndboldspilleren ikke føler, at de bliver en bedre spiller gennem øvelsen, kan dette besværliggøre opnåelsen af flow. Årsagen til dette er, at det bliver sværere for håndboldspilleren at blive opslugt af opgaven og at opgaven samtidigt ikke er autotelic. Hvis håndboldspilleren i stedet bliver forklaret årsagen til øvelsen af træneren, eller hvis håndboldspilleren forbinder adfærden med noget værdifuldt eller synes opgaven er belønnende i sig selv, sættes der ikke spørgsmål ved opgaven, og den bliver samtidig autotelic, hvorfor muligheden for flow øges.

Når en atlet forsøger at opnå ekspert præstationen er opnåelsen af flow essentiel. Ved de 3 første stadier af Dreyfus og Dreyfus (2005) model om færdighedstilegnelse benyttes der overvejende regler eller maxims til at løse opgaver, hvilket betyder at udøverens fokus ligger på reglerne for løsning af en opgave eller maxims, og ikke opgaven i sig selv. Dette besværliggør opnåelsen af flow i forhold til den egentlige opgave eftersom dette fjerner fokus fra denne. På disse stadier af færdighedstilegnelse har udøveren dog ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) behov for regler og maxims til at løse opgaven hensigtsmæssigt, hvorfor intet bedre alternativ findes. Ved de to sidste stadier, har udøveren ikke behov for at benytte regler og maxims, hvilket betyder at muligheden for opnåelsen af flow forøges. Derudover tillades intuitive beslutninger også i sidste stadie, ekspertise, da dette stadie betyder at udøveren ikke alene ser hvad målet med opgaven er, men også hvordan det opnås. Altså er beslutningsprocessen i ekspertise stadiet intuitivt, hvilket automatisk betyder at atleten også er i flow, da denne er krævet før kreativitet og intuition bliver mulig. Selv ved deliberate rationality, som er udfordring og forbedring af en eksperts intuitive beslutninger, kan der argumenteres for at flow er nødvendigt. Hvis en atlet ikke er opslugt af opgaven om at forbedre sin intuition, ville denne blive distraheret og ikke kunne udfordre og forbedre sin intuition. Flow er derfor nødvendig før opnåelsen af ekspertise, og dermed ekspert præstationen, bliver mulig, hvorfor flow også er nødvendig i forbindelse med den fremragende præstation i en sportslig kontekst.

5.2.3 Ekspertise

Som kort berørt tidligere vil en atlet i alle forskellige stadier af Dreyfus og Dreyfus (2005) model om færdighedstilegnelse, bevæge sig i enten system 1, 2 eller 3 mode of thought når en beslutning skal træffes. De første 3 stadier vil være system 2 mode of thought, da disse 3 stadier indebærer at atleten går igennem en tankeproces før en beslutning træffes. Som nævnt kan dette både foregå i og udenfor flowtilstanden, alt afhængigt af atletens fokus, og definitionen af den opgave der skal være fokus på. De to sidstnævnte stadier kan ligeledes operere i system 1, 2 og 3 mode of thought. De indtryk en atlet får gennem sin perception eller tankestrøm, vil altid være system 1 eller 3 mode of thought, og atleten vil nødvendigvis være i flow herunder, da flow frigør intuition og kreativitet. Dernæst vil atleten i 4 stadie af Dreyfus og Dreyfus (2005) model, proficiency, være nødsaget til at vælge en reaktion der har til formål at opnå målet med opgaven, hvorfor atleten ville skulle benytte system 2 mode of thought. Der kan argumenteres for at atleten typisk også vil være i flow ved beslutningen om reaktionen, da opgaven og fokuset ændres fra "løs opgaven" til "find hensigtsmæssig reaktion, for at løse opgaven". Der sker dermed en lille ændring af atletens fokus i denne sammenhæng, hvilket kan påvirke flow, alt efter definitionen af opgaven og formålet i situationen. Dette forårsager yderligere at afgørende sekunder benyttes til at beslutte en reaktion, fremfor blot at reagere, hvilket er uhensigtsmæssigt i en tidspresst situation som sport ofte er.

Af denne årsag er ekspertise mest hensigtsmæssig, da dette stadie tillader at intuition hersker både ved indtryk af hvad opgaven er, men også ved reaktionen, der har til formål at løse opgaven. Dette betyder at system 1 eller 3 mode of thought benyttes her. Hvilken af de to, afgøres af hvorvidt beslutning tages på et intentionelt erfaringsbaseret fundament eller ej. Et eksempel på opdelingen af disse to kan være hvis en basketballspiller træner et venstrehånds layup med vilje og over tid, med henblik på at blive bedre til dette. Dette ville være et eksempel på intentionelt opbygget erfaring, hvilket tillægges det erfaringsrepertoire der benyttes ved ekspert præstationen. Hvis samme spiller kommer ud for at blive blocket på et venstrehånds layup, og dermed skaber en dårlig erfaring, kan dette have indflydelse på den intuitive beslutning i fremtiden. Spilleren vil måske i fremtiden lave et højrehånds layup i situationer hvor andre spillere havde lavet et venstrehånds layup, hvorfor dette ligeledes tilsluttes det erfaringsrepertoire, spilleren benytter i ekspert præstationer, hvis højrehånds layuppet rammer. Dette betyder dog at spilleren vil benytte sig af system 1 mode of thought frem for system 3 mode of thought, da denne adfærd ikke intentionelt er opbygget. Ligeledes kan dette medføre en stivhed i beslutningstagen, frem for den fleksibilitet der forbindes til ekspertise, hvilket kan

være, men ikke nødvendigvis er hæmmende for præstationen. Hvorvidt det er hæmmende eller ej afhænger af udfaldet af adfærden, men dette kan være uhensigtsmæssigt for udvikling af spillerens færdigheder eftersom det kan begrænse spilleren, og i fremtidige præstationsøjeblikke potentielt medføre uhensigtsmæssige beslutninger. Hvis dette i stedet fører til at basketballspilleren ikke længere indgår i de situationer hvor venstrehånds layout bliver aktuelt fordi denne ikke vil risikere at blive blocket igen, kan dette medføre fastlåste adfærdsmønstre, der er hæmmende for intuitive beslutninger og ekspertise. Yderligere kan dette betyde at atleten er tilbøjelig til at være mere følelsesmæssige investeret i resultatet af handlingen, frem for handlingen i sig selv, hvilket ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) typisk kendetegnes af det, at være novice. Hvis basketballspilleren, der nu potentielt er imod at indgå i disse risikofyldte situationer, alligevel indgår i en og fejler, vil denne ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) udvikle en undgående adfærd, hvilket vil kunne resultere i, at spilleren kan udvikle enten mastery- eller performance-avoidance. I tilfælde af, at den tidligere erfaring også hæmmer basketballspilleren i beslutningsprocessen og skaber tvivl, vil dette reducere basketballspilleren til kompetent eller lavere i Dreyfus og Dreyfus' (2005) model. Dette vil betyde at atleten benytter system 2 mode of thought og det vil yderligere have en negativ indflydelse på præstationen, fordi tvivlen vil distrahere atleten fra opgaven og hæmme muligheden for flow, hvilket betyder at denne ikke kan tage intuitive beslutninger. Som nævnt tidligere kan system 2 mode of thought godt benyttes under ekspert præstationer, dog skal dette gøres med henblik på at forbedre intuitive beslutninger i fremtiden, således at skabe nyt grundlag for fremtidige system 3 beslutninger. Al anden form for system 2 mode of thought vil betyde at atleten opererer på et lavere stadie, end ekspertise stadiet, hvilket ved en sportslig præstation typisk er uhensigtsmæssigt.

Ovenstående teoretiske analyse og syntese bidrager til en forståelse for hvordan udvikling af ekspertise samt praktiseringen heraf kan tilgås. Dette er yderligere definerende for grundlaget hvorpå specialets fund kan opstå, hvilket først og fremmest orienterer sig mod den teoretiske forståelse af, hvordan ekspertise kan udvikles. Dernæst benyttes dette til at argumentere for, hvorledes praktisering af udvikling af ekspertise kan forekomme. I den teoretiske analyse og syntese fremstod forskellige bemærkelsesværdige fund, blandt andet hvordan mastery-approach orientering kan bidrage til en internaliseringsproces samt et fokus på opgave, hvilket kan øge muligheden for flow. Elementer som disse bliver fremstillet og diskuteret i følgende kapitel, hvilket vil afspejle specialets besvarelse af problemformuleringen.

6. Diskussion

I dette speciale er det forsøgt at kreere en teoretisk analyse og syntese med henblik på at anskueliggøre udvikling af ekspertise, samt hvordan dette ville kunne praktiseres. Til dette er der benyttet en række teoridannelser der på forskellig vis har bidraget til både at forklare de opsigtsvækkende tendenser der er nævnt i indledningen, dog også som middel til at bearbejde disse. Dette anses som relevant da disse tendenser betyder, at der opstår et konkurrenceelement, hvilket kan føre til en oplevelse af pres og krav på præstation i lærings- og præstationsammenhænge, specifikt i sportslig kontekst. Dette kan yderligere betyde at individet er præget til at fokusere på at opløse dette pres, frem for at fokusere på den egentlige opgave, hvilket er mere hensigtsmæssigt både i forhold til udvikling, men også den fremragende præstation. Altså har disse tendenser potentielt en hæmmende effekt i forhold til det, de har til formål at tilgodese. Dette forsøger specialet at nuancere ved at skabe ny viden der med fordel kan benyttes til at afkode disse tendenser og fremme formålet om udvikling og præstation.

Følgende afsnit vil omhandle en diskussion af syntesens fund, hvorefter praksisens mulige konsekvenser og hæmsko vil blive diskuteret. Herefter vil der forekomme en eksemplificering af praktiseringen af udvikling af ekspertise, hvor muligheder og begrænsninger i forhold til det forrige afsnit undervejs vil blive diskuteret. Efterfulgt af dette, vil en diskussion af specialets egen spejling af det nævnte paradoks forekomme, hvornæst etiske overvejelser i forbindelse med praktiseringen af udvikling af ekspertise vil præsenteres. Afslutningsvist vil validitet og reliabilitet blive diskuteret.

6.1 Specialets fund - betydning for udvikling af ekspertise

Den teoretiske analyse og syntese er med til at illustrere hvorledes udvikling af ekspertise teoretiske kan tilgås. Sammenstillingen af Achievement Goal Theory, Flow og Ekspertise klarlægger således forskellige elementer der kan arbejdes med, for at facilitere ekspertise i det enkelte præstationsøjeblik, samt udviklingen af ekspertise generelt. Derudover er Symbolsk Interaktionisme og modes of thought, primært informationsgivende i forhold til nogle underliggende mekanismer, hvor Self Determination Theory benyttes til afgøre motivationsformer samt internaliseringsprocessens betydning. Dette tydeliggøres yderligere af sammenstillingen, hvor de tre førstnævnte fungerer mere dominerende end de øvrige tre.

Undervejs i sammenstillingen stod det klart hvordan mastery-approach over tid ikke alene kunne bidrage positivt til udvikling af ekspertise, men også hvordan forståelsen af den muligvis kunne udvides ved benyttelse af Symbolsk Interaktionisme. Dette krævede dog at atleten bliver opmærksom på, og adopterer, at det typisk er deres egen opfattelse af andres forventninger, der sætter grænsen for, hvad der føles acceptabelt i visse situationer. Udover dette blev det også understreget hvordan internalisering af selve opgaven var afgørende for at atleten i det hele taget kunne indgå i opgaven, således at mastery-approach kunne opnås. Ligeledes hvordan et mastery-approach orienteret arbejde yderligere ville facilitere internaliseringsprocessen og fremme selvregulering i forbindelse med en opgave, og hvordan dette kan fungerer som distraktion fra oplevelsen af andres forventning, og i stedet centrerer atletens forventninger til sig selv. Yderligere blev der argumenteret for at mastery-approach orienteret arbejde yderligere bidrog til en følelse af kontrol og kompetence, efter konkurrenceniveauet herigennem blev tilpasset den enkelte. Alt dette berørte et spørgsmål om motivationsform, men var også afgørende for at bevirke at atleten oplever flow, og dermed får mulighed for at præstere som en ekspert. Derudover var performance-approach heller ikke nødvendigvis hæmmende for oplevelsen af flow og den enkeltstående fremragende præstation, fordi denne blot betyder at atleten orienterer sig mod at udkonkurrere modstanderen, hvilket kan fungere som en ekstra situationel drivkraft, der ikke nødvendigvis er hæmmende for at atleten bliver opslugt af opgaven. Som nævnt ville en overvejende performance-approach orientering dog over tid, potentielt kunne medføre visse problematikker. Af denne årsag kan der argumenteres for at mastery-approach med fordel kan faciliteres gennemgående, hvor elementer der faciliterer performance-approach typisk vil opstå naturligt i sportslige kontekster og også kan benyttes med overlæg, så længe mastery-approach faciliteringen er dominerende. Ydermere er det vigtigt at der arbejdes approach-orienteret og ikke avoidance-orienteret, da sidstnævnte ifølge (Adie et al., 2010) kan forbindes til oplevelsen af bekymring og angst der kan have en skadelig betydning oplevelsen af flow og dermed opnåelsen af den fremragende præstation i en sportslig kontekst. På trods af dette kan atleten dog alligevel opnå flow og præstere, men selv i dette tilfælde kan præstationen være påvirket af affect og accessibility heuristic. Derudover kan der sættes spørgsmålstejn ved hvorvidt atleten ville kunne udøve ekspertise, da dette kræver fri udfoldelse, og potentielt bliver påvirket af ængstelighed.

På trods af, at indeværende afhandling appellerer for et arbejde med mastery-approach orientering med udgangspunkt i et nyt perspektiv, nemlig udvikling af ekspertise, kan visse paralleller alligevel drages til eksisterende litteratur. I tidligere nævnte studie af Adie et al., (2010) konkluderes der, at der er tilstrækkelig foreløbig evidens til at argumentere for, at

eliteungdomsfodbold burde spekulere i strategier til optimering af mastery-mål. Specialets fund harmonerer med denne konklusion, da den teoretiske analyse og syntese, ligeledes argumenterer for anvendeligheden af mastery-approach orientering i sportslig kontekst, blot med en teoretisk argumentation om hvad dette kan gøre for udvikling af ekspertise og den fremragende præstation.

Hvis mastery-approach, og delvist performance-approach, faciliteres i praksis, vil dette både øge muligheden for opnåelse af flow, men også bidrage til muligheden for at tage system 1 og 3 beslutninger i præstationsøjeblikke. I træningssituationer kan der argumenteres for, at der typisk er råderum nok til, at alle tre modes of thought vil kunne benyttes til at forberede fremtidige præstationsøjeblikke, altså øge det intentionelle erfaringsbaserede repertoire, som system 3 beslutninger foretages på baggrund af. I disse træningssituationer vil flow også være hensigtsmæssig da denne hjælper med at rette opmærksomheden på det relevante og som sagt vil muligheden for denne, automatisk øges gennem faciliteringen af mastery-approach. Årsagen til dette er, at et arbejde der er mastery-approach orienteret, automatisk også faciliterer internaliseringsprocessen, som er beskrevet i forlængelse af SDT. I forlængelse af dette, blev der ligeledes i den teoretiske analyse og syntese (jf. afsnit 5.2.1) argumenteret for at øget emotion eller motivation i forhold til noget specifikt, kunne medføre øget tilgængelighed, hvorfor atleten med større sandsynlighed vil fokusere på opgaven. Dermed kan der også argumenteres for øget tendens til at blive opslugt af opgaven, hvorfor mastery-approach orienteret arbejde kan bidrage til oplevelsen af flow. Der kan yderligere argumenteres for at mastery-approach orienteret arbejde faciliterer internaliseringsprocessen, da mastery-approach arbejdet kræver, at en atlet arbejder progressivt og over tid med en specifik opgave de finder interessant. Hvis atleten arbejder selvrefererende med henblik på at mestre opgaven og hvor sværhedsgraden øges gradvist, vil dette reflektere et arbejde ud fra mastery-approach orienteringen, hvorfor der kan argumenteres for at en internalisering og oplevelse af autonomi og kompetence med opgaven må forekomme. Her er det som sagt værdi og mening ved opgaven der er essentiel, således at internaliseringsprocessen kan forekomme. Hvis dette faciliteres hensigtsmæssigt vil atleten opleve lyst forbundet med opgaven, hvilket yderligere vil øge sandsynligheden for at opnå flow, da mastery-approach orientering medfører et fokus på opgaven og mestring af denne. Der kan argumenteres for, at blot det at fokusere på at mestre opgaven, hvis dette fokus er gennemgående og solidt, kan distrahere atleten fra irrelevante bekymringer og tanker, hvorfor flow tilgodeses. Ligeledes kan der dog argumenteres for at en så gennemgående koncentration er svær at opnå i praksis, og at denne typisk vil være mere sporadisk.

Med udgangspunkt i en facilitering af mastery-approach orienteret arbejde, som gennemgående element på et hold, kan der i lyset af Symbolsk Interaktionisme argumenteres for internaliseringen af en ny, eller ændring af en allerede eksisterende, norm. Hvis atleterne på holdet arbejder mastery-approach orienteret, og trænerne hjælper med facilitering heraf, kan der argumenteres for at atleterne overvejende ikke længere vil opleve at blive påvirket af deres oplevelse af andres forventninger. I hvert fald ikke i forbindelse med deres individuelle opgaver, da den overvejende norm således delvist ændres fra, at man skal præstere bedre end andre, til at man nu skal præstere bedre end sin egen tidligere præstation. Således vil atleterne ikke opleve urealistiske forventninger i forhold til deres kompetenceniveau, men i stedet en forventning der går på, at de skal udvikle sig i forhold til sig selv. Dette kan bidrage til at forstærke det mastery-approach orienterede arbejde, samt potentielt øge atleternes fornemmelse af autonomi, social tilhørsforhold og i særdeleshed følelse af kompetence, da individer ifølge Deci og Ryan (2002) har et behov for at føle sig effektiv i interaktionen med sine omgivelser. Hvis konkurrenceniveauet er svingende, hvilket der kan argumenteres for at det er hvis den enkelte atlet sammenlignes med andres præstationer frem for sin egen tidligere præstation, vil det være sværere at tilgodese en følelse af kompetence og derigennem internaliseringsprocessen. Der kan dog argumenteres for at der ikke vil ske en fuldstændig ændring af normen da det stadig er en konkurrence og præstationsammenhæng, og der stadig automatisk vil ske sammenligninger på tværs af atleterne. Alligevel kan ovenstående dog bidrage til skabelsen af en ny norm, og øge tendensen til at en udviklingsorientering bliver acceptabel, samt faciliteret. Således vil atleterne gennem den nye norm opleve at de andre forventer, at atleten fokusere på sig selv og udvikler sig i forhold til sin opgave. Anderledes formuleret vil atleten opfatte andres forventninger, som styrkende i forhold til, at dets egne forventninger omkring egen præstation skal være dominerende, hvorfor en overvejende norm om, bare at fokusere på sig selv, og dermed udvikle sig med hensyn til sin opgave, opstår.

Som der tidligere er argumenteret for, faciliteres opnåelsen af flow gennem et mastery-approach orienteret arbejde, og flow tillader samtidigt system 1 og 3 beslutninger i præstationsøjeblikke, hvilket er hensigtsmæssige for den fremragende præstation. Det der definerer en atlet der præstere som ekspert er dog ifølge Hackfort og Tenenbaum (2006) at kunne demonstrere et højt niveau, kontinuerligt. Derudover kræver ekspertise ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) at et individ besidder et bredt erfaringsrepertoire, hvilket således tillader individet at tage de mest hensigtsmæssige beslutninger. Det der er krævet for at tilgodese begge af disse definitioner er således at arbejde koncentreret med noget over tid, for således at opnå en bred erfaring og at kunne demonstrere et højt niveau. Her bliver mastery-approach og flow

endnu engang relevant, da mastery-approach orienteret arbejde faciliterer flow, altså fuldstændig opslugthed gennem koncentration, og lyst til at arbejde og mestre en opgave eller adfærd over tid. Ligeledes vil dette intentionelle arbejde resultere i, at det erfaringsrepertoire der opstår, vil fungere som fremtidigt grundlag for system 3 beslutninger, hvilket som tidligere nævnt er betydningsfuldt i forhold til udvikling af ekspertise. Derudover vil faciliteringen af mastery-approach fungere som modspil til tidligere nævnte tendenser til overvejende konkurrence- eller præstationsorienterede miljøer. Internaliseringen af opgaver vil ligeledes ske gennem et mastery-approach orienteret fokus, og en øget selvregulering vil yderligere kunne distrahere fra, og dermed modvirke, en del af det oplevede udefrakommende pres eller de oplevede forventninger.

Der kan argumenteres for at ovenstående både bidrager til udviklingen af ekspertise over tid, men også tilgodeser enkeltstående fremragende præstationer. Med dette menes der ikke at udvikling af ekspertise og fremragende præstationer ikke kan forekomme uden mastery-approach orienteret arbejde, men blot at disse tilgodeses gennem et arbejde der afspejler denne orientering. Endvidere betyder et mastery-approach orienteret arbejde heller ikke automatisk at flow opnås ved konkurrencer hvor en øget oplevelse af pres kan gøre sig gældende. Alligevel kan fokuset på opgaven selv i disse sammenhænge, fungere som distraktion fra det oplevede pres, hvilket kan facilitere flow. Derudover kan der argumenteres for at implementeringen af mastery-approach orienteret arbejde, kan fungere som modspil til det overvejende fokus på præstation i sportslige kontekster og samtidigt kunne benyttes til at opbygge det erfaringsrepertoire, der i fremtiden vil benyttes til den næste fremragende præstation, altså ekspert præstationer på sigt. Dette skaber dermed en cyklus der kan tilgodese både enkeltstående præstationer men også udvikling fremadrettet. Ydermere imødekommer det også den tendens der er til udelukkende at fokusere på præstation, isoleret fra et udviklingsperspektiv, samt den tendens der er til at reducere atletens værdi til, hvorvidt de vinder eller taber. Det interessante bliver dermed hvorledes praktiseringen af udvikling af ekspertise kan forekomme. Derudover også hvilke konsekvenser og mulige begrænsninger praksissen medbringer. Dette har følgende afsnit til formål at diskutere.

6.2 Praksissens konsekvenser og mulige begrænsninger

Ovenstående diskussion af specialets fund bidrager til at tilvejebringer det, der fremstod særdeles velegnet fra den teoretiske analyse og syntese i forhold til at afgive en kvalificeret besvarelse af specialets problemformulering. Formålet med diskussionen af specialets fund var

at klarlægge den teoretiske platform, hvorpå de praktiske initiativ skal bygges. Før dette kan gøres, findes det dog yderligere relevant at diskutere hvilke overvejelser der burde gå forud for igangsættelse af et praktisk initiativ. Dette orienterer sig især mod implementering i et klubregi, hvor bl.a. træner og bestyrelse kan bibringe visse praktiske konsekvenser.

6.2.1 Forbehold ved et praktisk initiativ

Modstand mod forandring afstedkommer en mulig begrænsning der kan have determinerende effekt for implementering af et praktisk udviklingsorienteret initiativ. Manglende vilje til at konformere til et fokus der ikke appellerer til klubbens præstation og resultater direkte, kan have betydning for om klubben og dets trænere finder sådanne initiativer tiltrækkende. Ligeledes kan visse klubbers præstation og resultater sågar have indflydelse på deres økonomi og omtale, hvorfor det siger sig selv at et præstationsorienteret fokus er dominerende. Af denne grund skal der lægges kræfter i, at overbevise de aktører der skal implementere de praktiske tiltag. I tilfælde af børn kan der argumenteres for de etiske overvejelser der ligger i at øge fokuset på udvikling og læring frem for præstation. Her burde forældrene i særdeleshed inddrages, da disse kan have væsentlig betydning for om deres børn finder tiltagene attraktive. Derudover kan der argumenteres for at internaliseringsprocessen, der også bliver praktiseret i det egentlige initiativ, ligeledes kan benyttes til at imødegå eventuel modstand. Værdi og mening skal derfor tydeliggøres for klubben og dets aktører, hvor det med fordel kan understreges at initiativets formål ikke er at stemple konkurrence eller præstationsfokus som skurk, dog blot at bidrage til at nuancere og muligvis afbalancere nogle muligvis latente forhold. Værdi og meningskabelsesprocessen kan yderligere med fordel afspejle dele af indeværende speciales indledning, der netop har til formål at tydeliggøre relevansen af både den teoretiske forståelse men i særdeleshed også den praktiske implementering. Der kan dog argumenteres for at selv logisk ræsonnement og information i forhold til det foreliggende paradoks der udgøres af tidligere nævnte tendenser, ikke vil være tilstrækkeligt til at overbevise kontekstens aktører. I disse tilfælde kan der indledes en dialog om hvilke barriere der er hindrende, med henblik på at imødekomme disse. Der kan alligevel argumenteres for at der i visse tilfælde vil være lokale miljøer der afviser blankt, og ikke vil indgå i dialog omkring årsagen hertil. I disse tilfælde vil det være kompliceret at indføre et praktisk initiativ, og dette må i så fald blot accepteres.

Efter en introduktionsproces er overstået og værdien i tiltagene er tydeliggjort, kan opstarten og implementering påbegyndes. Her skal en optimal opstart selvfølgelig faciliteres,

men denne burde efterfølges af en overdragelse af initiativets principper og redskaber til kontekstens primære aktører. Formålet med dette er at disse aktører har en bedre indsigt i deres lokale kontekst, hvorfor de er bedre stillet til at implementere initiativet mest hensigtsmæssigt. Derudover vil denne overdragelse give aktørerne en oplevelse af autonomi og kompetence, hvilket ville kunne bidrage til internalisering af initiativet, og samtidigt reflekterer den internaliseringsproces atleterne oplever gennem initiativet i arbejdet med deres individuelle opgaver. Dette gøres med henblik på at tilgodese muligheden for at det praktiske initiativ ender med at blive selvkørende i konteksten, så kontekstens aktører kan fungere som facilitatorer.

I mange tilfælde ville der kunne argumenteres for at de enkelte trænere der har ansvaret for træningsindholdet, i forvejen vil have mange opgaver at skulle se til, hvorfor inklusionen af en yderligere opgave vil kunne virke uoverkommeligt. Af denne årsag er det krævet at implementeringen af et praktisk initiativ skal være forholdsvis simpelt at iværksætte samt holde kørende. Derudover kunne ansvaret med fordel spredes til atleterne, der alligevel burde benytte initiativet mest, for både at tilgodese internaliseringsprocessen, og derigennem autonomi og kompetence, men også for at mindske trænerens arbejdsmængde. Alligevel burde træneren delvist være medstyrende i forhold til de opgaver eller fokuspunkter atleterne arbejder med over tid, da dette vil skabe bedre forudsætninger for at opgaverne er hensigtsmæssige for atleten på sigt. Dette skal dog ikke være i en sådan grad at træneren føler sig nødsaget til at tilsidesætte andre træneropgaver som er nødvendige, da trænerens tid også skal distribueres til disse.

Et af de elementer der især kan begrænse implementeringen og vedligeholdelsen af et praktisk initiativ er tid, som ressource. Både hos træner som nævnt ovenfor, dog også for de atleter der skal indgå i tiltaget. Alt efter niveau og alder vil der typisk være mange andre områder af atleternes liv der trækker på opmærksomheden, hvad end dette er studie, skole, arbejde, venner eller andre fritidsaktiviteter. Af denne grund kan der argumenteres for at et praktisk initiativ skal afspejle simplicitet og effektivitet. Derudover er det som sagt også væsentligt at der ses værdi ved initiativet således at det prioriteres i en hvis grad, men uanset kan det ikke kræve for meget tid fra både facilitator og deltager af initiativet. Udover den tidsmæssige ressourceramme, kan der også være en økonomisk ressourceramme der betyder at klubben ikke nødvendigvis har særligt mange penge at investere. Hvis dette er tilfældet er det relevant at det praktiske tiltag kan gøres forholdsvis lavpraktisk, og at et stort spænd af værktøjer og redskaber ikke nødvendigvis er krævende for at tiltaget skal kunne fungere. Dette behøver ikke være en hæmsko for et praktisk initiativ, da selve initiativet bygger på en forholdsvis simpel og let udførbar idé, på trods af at det teoretisk bagland kan være kompliceret og til tider virke

grænseløst. Et praktisk initiativ kan virke banal, da den blot orienterer sig mod at arbejde med én specifik opgave over tid, for således at forbedre sig. Dette ses dog som en styrke, da for høj kompleksitet ville besværliggøre en praktisering heraf. Som følge af dette, kan et praktisk tiltag også udføres forholdsvis simpelt da dette blot kræver at tilbyde redskaberne til at faciliterer mastery-approach orienteret arbejde i og udenfor træning. Dette er med til at skabe organisering og styrke atleternes engagement i forhold til den retning atleterne vælger at udvikle deres kompetencer i. Derfor er der ikke nødvendigvis behov for tilknyttede konsulenter og den helt store omvæltning, men enkelte værktøjer ville være tilstrækkeligt for implementering af initiativet. Ydermere vil teknologisering tilbyde en mulighed i form af apps, idet alle hovedsageligt har smartphones på nuværende tidspunkt. Dette ville betyde en let tilgængelig platform som samtlige på holdet ville kunne benytte, hvilket samtidigt ville kunne synliggøre den enkeltes fremgang og fokus for træneren.

Udover blot træner og eventuelt forældre er det også i særdeleshed væsentligt at atleterne køber ind på initiativets præmisser. Anderledes formuleret skal atleterne opbygge en mastery-approach orienteret tilgang til det, at arbejde mastery-approach orienteret. Dette kræver imidlertid, ligesom hos trænerne og aktørerne, at værdien ved det praktiske initiativ tydeliggøres for atleterne. Det skal altså give mening for atleterne at bruge sin tid på initiativet og det værktøjer, for dermed at udvikle sit færdighedsniveau. Forud for dette kan der dog forekomme en periode hvor atleterne deltager i initiativet umiddelbart udelukkende fordi trænerne eller de øvrige aktørerne mener det er vigtigt. Dette ville betyde at atleterne oplever en ekstern motivationsform i forbindelse med udførsel af det praktiske initiativ, hvorfor en internaliseringsproces er nødvendig. Dette ville ligeledes kunne betyde at visse atleter ville kunne have en tendens til at opbygge en performance-orienteret tilgang til at arbejde med tiltagene. I tilfælde af dette, ville disse således være fokuseret på at demonstrere sit engagement i det praktiske initiativ overfor træner eller holdkammerater, med henblik på at opnå anerkendelse. Internaliseringsprocessen kan i disse tilfælde med fordel faciliteres gennem en benyttelse af de tre basale psykologiske behov i SDT, altså kompetence, autonomi og social tilhørsforhold. Her er i særdeleshed træner kommunikationen relevant. Ifølge Mageau og Vallerand (2003) kan atleter ved en følelse af forpligtelse, opleve ikke at være selvbestemmende, hvilket ville kunne medføre en eksternalisering af tiltagene. Af denne årsag er mening og værdi ved tiltagene yderst vigtigt, og disse kan med fordel introduceres som et tilbud til atleterne, frem for noget de absolut skal gøre. Atleterne burde derfor blive introduceret til de praktiske tiltag gennem relationen til deres træner eller de øvrige aktørere, og disse burde yderligere appellere for benyttelse af tiltagene, således at atleternes sociale tilhørsforhold øges

gennem benyttelse. Derudover skal initiativet opbygges på en måde der tilgodeser atleternes følelse af autonomi og kompetence, hvorfor initiativet burde give atleterne en oplevelse af kontrol og selvstyring, samt få dem til at føle sig kompetente, i forhold til benyttelse. Med andre ord skal det igen ikke være for komplekst at benytte, og atleterne skal opleve at det kommer dem til gode. Atleterne skal som sagt også introduceres for meningen bag, og værdien ved tiltagene, da dette skal integreres før benyttelsen af tiltagene kan tillægges selvet således at integrated regulation og en fremtidig selvregulering opnås. Der kan argumenteres for at det, at skabe mening og værdi for atleterne ikke er simpelt hvorfor træner relationen med fordel vil kunne benyttes for at øge atleternes oplevelse af social tilhørsforhold. Der kan yderligere argumenteres for at tiltagene burde være lette at inkorporere i denne sammenhæng, da for store forandringer kan få atleterne til at afvise dem. Lykkedes det at få internaliseret tiltagene for atleterne, vil det muliggøre deres benyttelse på sigt, hvilket dermed vil betyde at de vil kunne nyde goderne af tiltagene. Dette vil yderligere mindske muligheden for at benyttelsen af initiativerne fader ud, så anvendelsen i kraft heraf gradvist bliver mindre.

6.2.2 Fundets begrænsninger i forhold til praktisering

Der kan argumenteres for at en svaghed ved den teoretiske analyse og syntese er, at der ikke tages forbehold for det relationelle bånd, både mellem atleterne, men også mellem den enkelte atlet og træneren. Ved et praktisk initiativ der spejler den teoretiske syntese, vil der dog opstå elementer der kan styrke relationerne, da der kan argumenteres for at initiativet vil skabe et fælles interesseområde. Alligevel vil det dog ikke nødvendigvis være elementer der har direkte fokus på at styrke det relationelle, hvilket kan anses som en svaghed. Hvis enkelte atleter føler sig ekskluderet fra holdet, eller kliker opstår, kan dette have en u hensigtsmæssig indflydelse på atleternes mulighed for at tilegne sig, og udvikle allerede eksisterende, færdigheder. Yderligere kan der argumenteres for at en oplevelse af autonomi, kompetence og socialt tilhørsforhold er nødvendig før en fuldkommen internalisering af noget specifikt kan forekomme. Autonomi og kompetence kan faciliteres gennem et mastery-approach orienteret arbejde, men hvis atleten gennemgående ikke føler sig hjemme eller har det komfortabelt i gruppen, kan dette have konsekvenser for muligheden af internaliseringsprocessen. Af denne årsag er det en svaghed for et praktisk initiativ er denne kaliber, at der delvist er en forudindtagethed om, at et stærkt sammenhold allerede eksisterer før initiativets påbegyndelse. Det praktiske initiativ arbejder således ud fra en præmis om, at et solidt socialt tilhørsforhold eksisterer på det pågældende hold. Understøttelse af det relationelle kan derfor med fordel gå

forud for et praktisk tiltag, men kan dog også delvist faciliteres gennem tiltagene. Dette kunne foregå gennem gruppearbejde eller interpersonel støtte i forhold til benyttelse af tiltagene, hvor det praktiske tiltag fungerer som platform til at forene atleter. Dette kunne gennem interpersonel støtte i forhold til sine opgaver. Hvis en atlet eksempelvis hjælper en holdkammerat med at finde på måder hvorpå denne kan forbedre sin evne til at holde overblikket i intense situationer, kan dette styrke sammenholdet, samt muliggøre en støtte af opgave under træning. Det bliver derfor nemmere for holdet at være behjælpelige i forhold til hinandens individuelle opgaver, samtidig med at den overordnede øvelse eksempelvis går ud på at træne et system på banen. Dette kan ligeledes forekomme i individorienteret sportsgrene, som eksempelvis tennis eller badminton, enten mellem holdkammerater, eller atlet og træner imellem. Dog kan der alligevel argumenteres for at dette ikke nødvendigvis er muligt i tilfælde af, at enkelte medlemmer på holdet helt eller delvist ekskluderes fra gruppen.

6.3 Praktisering af udvikling af ekspertise

Væsentligt for at forstå hvordan den analytiske sammenstilling kan være behjælpelig med at besvare problemformuleringen er, at denne ikke direkte afspejler et praktisk tiltag. Derimod orienterer samtlige anvendte teorier, og derfor også sammenstillingen heraf, sig mod at forstå det, der burde ligge bag eventuelle praktiske tiltag, og derfor vil bidrage til overvejelser der burde gå forud for disse. Når principper for hvordan udvikling af ekspertise kan forekomme mest hensigtsmæssigt er anslået, kan praktiseringen af netop dette dernæst forekomme. Dette har indeværende afsnit til formål at anskueliggøre, hvorfor afsnittet bygger videre på specialets fund samt praksissens konsekvenser og mulige begrænsninger. Dernæst vil et underafsnit udmunde i en eksemplificering af praktisering af udvikling af ekspertise, med henblik på at konkretiserer dette yderligere.

Som diskussionen af specialets fund antyder, kan der med fordel arbejdes mastery-approach orienteret med henblik på udvikling af ekspertise, for at tilgodese den fremragende præstation. Derudover burde et praktisk initiativ tilgodese autonomi i forbindelse med valget af adfærd eller opgaver, således at det bliver muligt at arbejde mastery-approach orienteret. Yderligere kan der med fordel konstrueres et rum der både udfordrer atleter i forhold til hurtige beslutninger dog også tillader at atleten til tider får plads til at reflektere, hvor fokuset i denne, burde afspejle det sted atleten befinder sig, i udvikling af ekspertise. Dette ville typisk opstå naturligt, dog kan opgaven, eller adfærden, med fordel fungerer som fokus i stedet for resultatet af adfærden. Dette vil arbejdet gennem en mastery-approach orientering facilitere, da dette ville

centrerer den opgave atleten har lyst til at forbedre, og derfor finder interessant. Rum for både refleksion og hurtige beslutninger opstår typisk også naturligt i sportslige kontekster, hvor der både er aktiv fysisk udfoldelse, men også afbrydelser eller pauser. Desuden kan træner, eller holdkammerater, med fordel hjælpe atleten med fokuspunkter eller planer, til bedre at facilitere udviklingen. Her er hjælp gennem instruktion og ikke kommando essentiel, for at tilgodese atletens lyst til at mestre opgaven, selvom instruktion kan fungere hæmmende for ekspert præstationen i øjeblikket hvis denne går på hvordan opgaven skal udføres. Gennem arbejdet med instruktionen eller fokuspunkter over tid, ville hvad der førhen havde været uhensigtsmæssigt for ekspert præstationen, dog opbygge erfaring nok til at blive tilføjet til det erfaringsrepertoire, hvorpå atleten træffer intuitive beslutninger, og dermed vil atleten igen kunne præstere som ekspert. Dette vil arbejdet med en opgave gennem mastery-approach orienteringen igen facilitere. Det er dog vigtigt at påpege at ligesom ved arbejdet med en selvvalgt opgave, skal eventuelle instruktioner i forbindelse med opgaven findes værdifulde og meningsfulde for atleten. Anderledes formuleret skal instruktioner støtte atleten i sin udvikling, og ikke tage styring. I tilfælde af at atleten allerede opererer på ekspertise niveau, vil instruktion eller kommando med hensyn til udførsel af opgaven, kunne reducerer atleten til det kompetente stadie, da dette potentielt ville fremme regelorienteret og fastlåst adfærd, hvilket er i strid mod intuition og ekspertise. Der burde af denne årsag overvejes i hvilke tilfælde instruktioner benyttes. En vigtig distinktion er at instruktionens intention er relevant. Hvis instruktionen går på ændring af opgaven, gennem enten gameplan, taktik eller strategi, er dette fint da det ikke umiddelbart har indflydelse på den erfaring, hvorpå intuitive beslutninger tages. Derimod ville dette primært ændre den opgave atleten er optaget af, hvilket kun er uhensigtsmæssigt hvis atleten ikke kan se mening eller værdi ved opgave. Ligeledes vil udfordring i forhold til intuition også være godt, i tilfælde hvor refleksion er hensigtsmæssig, da dette typisk blot vil facilitere eller assistere atleten i deres deliberate rationality. Derimod vil maxims eller planer til udførsel af en adfærd, hvor atleten allerede er i stand til at agerer som ekspert, være uhensigtsmæssig, da dette vil kunne reducere atleten til kompetent. Foregår dette med overlæg i en træningssituation med henblik på at ændre eller udvikle det erfaringsgrundlag hvorpå system 3 beslutninger tages, kan det være hensigtsmæssigt. Dette ville dog samtidigt i en periode kunne betyde at atleten ikke kan handle som ekspert da denne ikke nødvendigvis har nok erfaring med denne nye tilgang, hvorfor det med stor sandsynlighed ville være uhensigtsmæssigt i sammenhænge hvor øjeblikkelig præstation er essentiel. Dette vil dog være en nødvendig proces i alle tilfælde af tillæring, hvor internalisering af opgaven eller adfærd igen burde faciliteres med henblik på at give atleten mulighed for at arbejde mastery-approach

orienteret. En måde hvorpå internalisering af opgaven kan forekomme, er ved at atlet alene, eller i samspil med andre opnår enighed omkring hvilken opgave der er relevant, og værdien eller meningen med denne. Hvis opgaven primært opstilles foruden atleten, er det essentielt at opgaven fremstår som meningsfuld eller værdifuld for atleten. Dette kan imidlertid opnås gennem samtale, hvor et arbejde der fokuserer på mastery-approach orientering, vil kunne faciliterer denne internalisering over tid, da dette ville give atleten en oplevelse af autonomi og kompetence. Dette ville medføre, at hvad der måske startede som en opgave der primært var opstillet af træneren, nu ville blive internaliseret og selvreguleret.

Dette kan resultere i at en fodboldspiller eksempelvis, i sammenspil med sin træner, kan finde frem til relevante elementer af spillerens færdigheder, der med fordel kan fokuseres på, i forbindelse med udvikling. Hvis spilleren og træneren eksempelvis kommer frem til at spilleren nogle gange mister overblik, og mangler at orientere sig på banen, kunne dette blive en gennemgående opgave der kunne arbejdes på. Her er det essentielt at fodboldspilleren føler, at de er medstyrende, eller endda selvstyrende, i forhold til fastslåelsen af opgaven, således at det er en opgave spilleren selv har lyst til at arbejde med over tid. Dette ville tilgodese internaliseringen af opgaven og en følelse af autonomi, hvilket, som tidligere nævnt, er vigtigt i forhold til at mastery-approach orienteringen kan forekomme. Spiller-træner samtalen behøver ikke være omfattende, eller gentagende, da formålet blot er at finde frem til en opgave der kan arbejdes med over tid. Dette ville ligeledes tilgodese den tidligere praktiske konsekvens i forhold til tid, som ressource. Når opgaven er valgt burde denne specificeres, således at det bliver muligt at arbejde med den på forskellig vis, samt på forskellige sværhedsgrader, så atleten udfordres og sættes i risikofyldte situationer. Gøres dette ikke, kan det ende i stagnation, hvilket ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) kan føre til regression og kedsomhed. Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at fastslå opgaven og fokuspunkterne for udvikling én gang til en spiller-træner samtale og derudfra antage, at spilleren selv kan administrere arbejdet over tid. At arbejde koncentreret med én specifik opgave over tid er tidskrævende og anstrengende, og en atlet jonglerer typisk med mange forskellige aspekter på en gang, hvorfor en slags påmindelse der understøtter arbejdet over tid med fordel kan benyttes. Der kan argumenteres for at jævnlige og løbende samtaler er ikke nødvendige, men at en anden slags påmindelse burde være tilstrækkelig til at understøtte arbejdet. Dette ville ligeledes igen tilgodese det krav der bliver stillet til træneren. Hvis denne påmindelse dog skal forekomme uafhængigt af træneren, og fodboldspilleren derfor bliver selvstyrende, skal påmindelsen være kraftig nok, eller opgaven den påmindelse om være vigtig nok, til at fodboldspilleren på baggrund af den påmindelse rent faktisk også arbejder med opgaven. At arbejde mastery-approach orienteret

bliver derfor et spørgsmål om at arbejde fokuseret med en opgave, eller et fokuspunkt der påminder om den opgave, både indenfor og udenfor banen. Målet for denne opgave bliver, ved mastery-approach, at udkonkurrere sin egen tidligere præstation, eller på anden vis forsøge at mestre den opstillede opgave, i dette tilfælde at lære at orienterer sig, samtidigt med at der foregår meget andet på banen. Ydermere burde der være løbende temperaturmålinger på, hvor i udviklingsprocessen fodboldspilleren befinder sig med sin opgave, for at ændre denne hvis nødvendigt og igen undgå stagnation. Når fodboldspilleren gennem arbejdet med orientering, som opgaven, føler at dette er tilstrækkeligt implementeret i hans spil, altså at det er mestret, kan han dernæst bevæge sig videre til en anden opgave, og ligeledes arbejde med denne. Dette ville således kræve en gentagelse af processen, hvor en spiller-træner samtale igen burde fungere som katalysator. På sigt ville dette sandsynligvis lede til at fodboldspilleren integrerer forskellige manglende elementer til sine kompetencer og udvikler sit erfaringsrepertoire. Dette ville betyde at fodboldspilleren efter tillæring ville kunne tage intuitive og hurtige beslutninger gennem system 3 mode of thought, der bidrager til den fremragende præstation og yderligere udvikling af ekspertise.

Der kan argumenteres for at en adoptering af perspektivet der omhandler sidestillingen af oplevelsen af andres forventning med ens egne, ville være komplekst at opnå. Dette ville kræve en form for coaching, edukation eller introduktion til perspektivet, hvilket både ressourcemæssigt og måske også realistisk set, i mange tilfælde ville være besværligt. Der kan dog argumenteres for at resultatet af en adopteringen af perspektivet, vil betyde en øget oplevelse af autonomi og kompetence, hvilket også kan opnås gennem et mastery-approach orienteret arbejde. Derudover vil arbejdet gennem mastery-approach yderligere automatisk medføre at atleten vil være mere optaget af at fokusere på dets egne forventninger, da succeskriteriet i mastery-approach orienteret arbejde vurderes på baggrund af ens tidligere præstation. Dette blev der ligeledes argumenteret for i specialets fund (jf. afsnit 6.1), i forlængelse af accessibility heuristic og internaliseringsprocessen. Af denne grund kan der argumenteres for at mastery-approach orienteret arbejde vil distrahere atleten fra, hvad der føles som andres forventninger, fordi arbejdet gennem denne orientering kan medføre at egne forventninger er mere fremtrædende. Dette vil derfor sandsynligvis justerer deres fokus til at være mere indadrettet, hvorfor det vil have tilnærmelsesvis samme effekt som adoptering af førnævnte perspektiv.

Der kan argumenteres for at de tidligere nævnte pointer med hensyn til hvordan træneren kan agere hensigtsmæssigt i forhold til udvikling af ekspertise, er for komplekse og besværlige at praktisere uden videre, for den enkelte træner. Derfor vil det mest praktiserbare og simple

alternativ være, at dette implicit blev tilgodeset gennem initiativets værktøjer, i det omfang det er muligt. Dette ville yderligere muligvis danne en norm, eller en måde at tale om opgaverne på, der indirekte kunne tilgodese tidligere pointer. Derudover vil det yderligere fungere som middel til at modvirke og afbalancere det gennemgående fokus på resultater, så det både kommer til at omhandle præstation og udvikling.

6.3.1 Eksemplificering af praktisering af udvikling af ekspertise

Som det er blevet umiddelbart solidt fastslået, vil et initiativ der tager udgangspunkt i mastery-approach orienteret arbejde, kunne afstedkomme praktiseringen af udvikling af ekspertise. Hvis et mastery-approach orienteret arbejde skal faciliteres, er det dog krævet, at de der arbejder, gentagende gange og konsekvent bliver påvirket til at arbejde gennem denne orientering. Af denne grund vil et redskab der gennemgående faciliterer denne tilgang være hensigtsmæssig. Dette kunne enten være i form af en app eller, mere lavpraktisk, et opgavehæfte, hvori et mål eller en opgave først og fremmest skal vælges. Dette kunne som sagt med fordel gøres i samarbejde med træneren. Hvis atleten og træneren på baggrund af dette samarbejde kommer frem til, at atleten med fordel kan udvikle sin orienteringsevne og aggression på banen, kan disse to færdigheder fungerer som afsæt for det fremtidige arbejde. Disse to færdigheder skrives derfor i hæftet, eller appen, hvor atleten vælger den ene af de to, til at arbejde med i den nærmeste fremtid. For eksemplificeringens skyld, vælger atleten at arbejde med orientering som færdighed, hvilket betyder at atleten i de kommende træninger skal fokusere på at orientere sig, for således at holde overblik, når der bliver spillet træningskampe, eller øvelser hvor dette ligeledes kunne være hensigtsmæssigt. Blot at have orientering som ønsket færdighed at udvikle kan dog forekomme for komplekst til en praktisk udførelse. Af denne årsag vil atleten skulle reflektere over blandt andet hvordan denne kan orientere sig på banen, i hvilke situationer der er behov for orienteret, samt lignende refleksion med henblik på at konkretisere arbejdet med den ønskede færdighed. Dette kan gøres alene eller i samarbejde med holdkammerater for at tilgodese tidligere nævnte sociale tilhørsforhold. Ligeledes ville dette med til tider kunne fungere på en tavle foran hele holdet, såfremt omstændighederne tillader dette. Årsagen til dette er at det kunne bidrage til holdets opbakning og støtte i forhold til den enkelte. Derudover kan der argumenteres for at det, grundet de individuelt orienterede opgaver, sandsynligvis ikke ville bidrage til et konkurrenceelement. Efter refleksion der konkretiserer opgaven er fuldført, vil atleten nu være i stand til at implementere denne færdighed i træningerne. I starten kan der argumenteres for at det vil være

besværligt for atleten at huske sin opgave, og de refleksioner der er gjort i forlængelse heraf, hvorfor en form for påmindelse på banen ville være hensigtsmæssig. Dette kan være i form af træner eller holdkammerater, dog vil disse typisk ligeledes have for mange omstændigheder at forholde sig til, hvorfor ordet "orientering" med fordel ville kunne skrives på atletens vandflaske, armbånd eller andre steder hvor det vil fremstå synligt undervejs i træningen. Denne påmindelse vil i starten resultere i, at atletens fokus fra opgaven potentielt flyttes til den forudgående refleksion, eller resultat af refleksionen, hvilket teoretisk kan eksemplificeres ved de maxims og planer der benyttes i de tidligere stadier af Dreyfus og Dreyfus (2005) færdighedstilegnelsesmodel. Dette kunne eksempelvis være et maxim i form af "orientér dig, når bolden ikke er i nærheden". Således en kort frase der leder til handling. Hvis dette leder atletens fokus til den forudgående refleksion kan det hæmme flow i forhold til opgaven, og lede til eftertænksomhed omkring hvordan opgaven skal løses. Dette er ikke nødvendigvis hæmmende for udvikling af ekspertise, men kan være hæmmende for den nuværende præstation. Hvis dette dog i stedet påminder atleten om resultatet af refleksionen, altså hvilken adfærd atleten skal udføre, kan dette fremme flow og fokus på opgaven, da påmindelsen i så fald vil fungerer som middel til at fokusere på opgaven. Efterhånden som atleten arbejder med det, og påmindes igen og igen, ville orientering som adfærd blive mere automatiseret da atleten udvikler sit erfaringsrepertoire. Atleten vil altså, set i lyset af accessibility heuristic, være mere tilbøjelig til at se muligheder for at orienterer sig på banen. Derudover vil atleten typisk også blive mere nuanceret i sin udførsel af adfærden, grundet sit større erfaringsrepertoire, som Dreyfus og Dreyfus (2005) tydeliggøre i forbindelse med ekspertise. Der kan argumenteres for at førnævnte maxim kan lede til forholdsvis ufleksibel adfærd, hvilket ifølge Dreyfus og Dreyfus (2005) ikke forbindes til det, at præstere som ekspert. Af denne årsag er refleksion efter træning eller kamp vigtig, for at nuancere sin udførsel af adfærden. Dette betyder at arbejdet på sigt vil føre til en tilføjelse af færdigheden, samt bidrage til det intentionelle erfaringsbaserede fundament der muliggør educated intuition, hvilket betyder at atleten vil kunne agere som ekspert med denne færdighed.

Denne færdighedstilegnelse sker dog ikke på en enkelt træning men kræver at der systematisk arbejdes med færdigheden over længere tid. For at faciliterer dette er det nødvendigt at atleten efter træninger, ligesom før træninger, reflekterer over hvordan denne arbejdede med opgaven i træningen, i hvilke situationer, samt i hvilke af de situationer det var hensigtsmæssigt, for således at vurderer hvor godt atleten lykkedes med at implementerer færdigheden. De følgende træninger skal processen ligeledes foregå, og det skal altid være med udgangspunkt i hvor godt atleten selv mener, at den formåede at lykkes med opgaven, og

hvorvidt atleten gjorde det bedre end ved sidste træning. Dette har afgørende betydning, eftersom det lige præcis er denne proces, der fremmer et selvrefererende fokus, med henblik på at udvikle og mestre færdigheden. Anderledes formuleret er det altså her mastery-approach delen bliver faciliteret. Med udgangspunkt i tidligere omtalte ressource problematik i forhold til den tid atleterne har at gøre med, kan der argumenteres for at denne evaluering og refleksion i forbindelse med træning, ikke nødvendigvis skal forekomme ved hver enkelt træning. Derimod kan evaluering og refleksion måske med fordel forekomme en gang i ugen, eller en gang hver anden uge. Hvis dette er tilfældet er det dog vigtigt at en gennemgående påmindelse eksisterer, da atleten ellers sandsynligvis vil glemme sin udviklingsopgave. Når atleten på baggrund af løbende refleksioner vurderer at adfærden er tilstrækkeligt mestret, kan atleten dernæst i samarbejde med træner vælge en nu opgave at arbejde med, og hele processen gentages dermed. Yderligere kan der argumenteres for, at eftersom alle atleterne på holdet har hver deres individuelle opgaver, og fokuspunkter at fokusere på i træningen samt til den efterfølgende evaluering og refleksion, besværliggøres den interpersonelle sammenligning, hvilket er karakteriserende for performance-approach. Dette praktiske initiativ vil derfor fungere som modspil til det præstations- og resultatfokus der må antages at være dominerende i sportslige kontekster.

6.4 Specialets bidrag til det dominerende præstationsfokus

I indledningen af indeværende speciale introduceres definitionen af den fremragende præstation, samt hvordan denne kombineres med det, der kan forstås ved at præstere som ekspert. Således bliver opnåelsen af den fremragende præstation, og ekspert præstationen, i indeværende speciale defineret som evnen til at kunne demonstrere et højt niveau om og om igen, relativt til den gennemsnitlige population. Dette er ifølge Hackfort og Tenenbaum (2006) også kendetegnende for det, at præstere som ekspert. Derudover mener Henriksen og Hansen (2016) at hurtige reaktioner er væsentligt, da enkelte sekunder ofte har indflydelse på den fremragende præstation i en sportslig kontekst. Dette er med til at anskueliggøre hvorfor ekspertise stadiet i Dreyfus og Dreyfus (2005) færdighedstilegnelsesmodel er brugbar, i forsøget på at opnå den fremragende præstation. Derudover kan der også argumenteres for, at et fokus på udvikling af ekspertise gennem benyttelse af Dreyfus og Dreyfus (2005) definition heraf, samt mastery-approach orienteringen, fungerer som modspil til de paradoksale tendenser der er opstillet i specialets indledning. Alligevel centrerer del af definitionen af den fremragende præstation, at opnåelsen af denne, kræver evnen til at demonstrere et vis

færdighedsniveau, hvilket i visse tilfælde er afhængigt af andres vurdering. Der kan altså argumenteres for, at på trods af det etisk korrekte fokus på udvikling og læring i specialet, er hensigten med specialets fund og det praktiske initiativ stadigvæk at forbedre præstation, blot gennem et fokus på udvikling og læring. Derfor kan der altså argumenteres for at specialet benytter et nobelt fokus til at skjule dets egentlige agenda, hvilket er præcis det samme som de tidligere præsenterede tendenser, netop et fokus på resultater og præstation. Specialets fokus på den fremragende præstation bidrager således til selv samme tendenser, som den indleder med at kritisere. Herigennem kan der argumenteres for at denne afhandling i dets kritik og fokus er dobbeltmoralisk, på trods af at den primært prædiker udvikling og læring i præstationskontekster.

Selvom denne kritik er berettiget, kan der argumenteres for at specialet aldrig har gjort sig anstrengelser på at underminere dets hensigt om at forbedre præstation, eller muligheden for at opnå den fremragende præstation. Derudover kan der argumenteres for at tendenserne belyses, for at præsentere et paradoks der afslører at et udelukkede resultat og præstationsfokus er uhensigtsmæssigt for præstation. Af denne årsag prædiker specialet, at udvikling og læring med fordel kan benyttes som katalysator til præstation, hvorfor specialet ligeledes bidrager til at justere det førnævnte præstationsfokus, til et mere udviklings- og læringsorienteret fokus. Således benyttes udvikling og læring som middel til at opnå den fremragende præstation, og specialet bidrager herigennem ligeledes til at afbalancere fokuset mellem de to på en måde hvor læring og udvikling praktiseres og faciliteres, men hvor resultatet af dette bliver den fremragende præstation.

Der kan sættes spørgsmålstejn ved hvorvidt et udelukkende udviklings- og læringsfokus havde kunnet finde indgang i en overvejende præstationsfokuseret verden. Eftersom de fleste klubber og organisationer typisk er blandt andet økonomisk afhængige af at opnå resultater, kan der argumenteres for at et udviklings- og læringsfokus, der ikke fremfører en resultatorienteret agenda, ikke ville have mulighed for at indplacere sig i en kontekst der er så præstationsafhængig. Der kan dermed sættes spørgsmålstejn ved om et mere etisk korrekt alternativ findes, og kan praktiseres. Yderligere kan der argumenteres for at et resultat og præstationsfokus, og derfor konkurrence, i sig selv er definerende for sportslige kontekster, hvorfor dette er en præmis der må accepteres, når der opereres heri. Dette kan blandt andet yderligere afklares gennem mastery-approach orienteringen. Selv i denne orientering, er der typisk et fokus på at udkonkurrere ens egen tidligere præstation, med henblik på at mestre. Altså kan der argumenteres for at individet stadigvæk opererer i et perspektiv der orienterer sig mod konkurrence og præstation, nu blot en præstation denne selv vurderer, eller der vurderes

på baggrund af den selv. Fokusset på præstation og konkurrence er derfor en præmis der nødvendigvis må accepteres i visse kontekster. På trods af dette behøver fokusset dog ikke at være uhensigtsmæssigt for selve præstationen.

6.5 Etiske overvejelser ved praktisering af udvikling af ekspertise

Når forsøget på en ændring af individers adfærd kommer på tale, bliver etiske overvejelser i forbindelse med årsagen til at fremme en bestemt type adfærd relevant (Blumenthal-Barby & Burroughs, 2012). Anderledes formuleret kan der sættes spørgsmålstejn ved, hvem der oplever goder af denne ændring i adfærd. Specielt i tilfælde af arbejdet med børn bliver det relevant at overveje hvorvidt der manipuleres til en ændring af adfærd. Ifølge Blumenthal-Barby og Burroughs (2012) er der tale om manipulation når ét individ påvirker et andet, ved at forbigå deres mulighed for at skabe mening. Dette kan blandt andet forekomme ved at influere et individ på en måde der ikke er åbenlys for individet (Blumenthal-Barby & Burroughs, 2012). Med andre ord frarøves individets autonomi tildeles. Dette bliver en interessant problemstilling ved en eventuel praktisering af værktøjer der har til hensigt at tilgodese en mastery-approach orientering. På trods af, at et arbejde gennem mastery-approach orientering kan medføre en internalisering af adfærden, og dermed øge oplevelsen af autonomi, er dette ikke ensbetydende med at individet oplever autonomi i forhold til formålet med ændringen i adfærd. Formålet for ændringen i adfærden kan, i forlængelse af indledningen, siges at være at tilgodese den fremragende præstation. Internaliseringen af en adfærd, og dermed den øgede oplevelse af autonomi, kan bidrage til at give individet en oplevelse af ansvar og selvbestemmelse hvilket ville kunne karakteriseres, som hvad Ray (1999) anser for værende en forklædning af kontrol, gennem manipulation og selvdisciplinering. Dermed kan agendaen om at tilgodese den fremragende præstation usynliggøres, og faciliteres i arbejdet med at udvikle en specifik adfærd. Yderligere kan der ved den tidligere benyttelse af Symbolsk Interaktionisme argumenteres for at, hvad der nu føles som en iboende lyst til at præsterer godt, stammer fra en internalisering af præstationsfokusset fra omgivelserne. Dette kan således karakteriseres som en form for kulturel manipulation, og der kan dermed argumenteres for at en implementering af mastery-approach orientering, der har til henseende at fremme præstation, blot er en forlængelse af denne kulturelle manipulation. Derfor udfordrer specialet ikke denne manipulation, men bidrager derimod til at denne internaliseres yderligere.

Som det blev nævnt tidligere (jf. afsnit 6.4) kan der argumenteres for at præstation, og derfor konkurrence, er en præmis der nødvendigvis må accepteres i sportslig kontekst, da denne

er definerende for konteksten. Dermed kan der argumenteres for at det ville være en umulig opgave at fokusere på at tilgodesee individets mulighed for udvikling af ekspertise og samtidig være kritisk overfor den præmis der muliggør det, netop at præstere som ekspert. Yderligere kan der argumenteres for, at på trods af at en praktisering af udvikling af ekspertise muligvis bidrager til den førnævnte præstationsorienterede manipulation, gøres dette ved at tilgodesee individet i ligningen. Ifølge Blumenthal-Barby og Burroughs (2012) kan manipulation godt være berettiget, hvis den tilgodeser individet der bliver manipuleret. Ud fra dette kan der argumenteres for at implementeringen af mastery-approach orienteringen er berettiget, eftersom denne orientering, er den orientering der i AGT, er mindst sammenhængende med en stigning i negative affektioner over tid (Adie et al., 2010). Derudover internaliseres opgaver individet har lyst til at arbejde med, hvorfor individets udvikling centrerer frem for individets omgående præstation, hvilket set i lyset af SDT tilgodeser velbefindende. Ydermere tydeliggøres formålet og meningen med praktiseringen af mastery-approach orientering ved implementeringen af det praktiske initiativ, hvorfor dette ikke kan kategoriseres som manipulation. Derfor kan der argumenteres for at selvom praktiseringen af udvikling af ekspertise ikke er kritisk overfor den potentielt forudgående og præstationsfokuserede manipulation, er praktiseringen af denne ikke manipulativ af natur, i sig selv.

6.6 Metodekritik - Validitet og reliabilitet

I en videnskabelig sammenhæng er det ifølge Roald og Køppe (2008) relevant at diskutere og vurdere kvalitetskriterier, hvilket i særdeleshed er et spørgsmål om validitet og reliabilitet. Dette blev kort introduceret i de metodiske overvejelser (jf. afsnit 4.1) og vil blive diskuteret i indværende afsnit. Indværende speciale er udelukkende teoridrevet, men formålet med denne teoretiske indlejring, er i dette tilfælde at kunne bidrage til en praktisk og lokal kontekst. Med dette menes der, at produktet af specialet forsøger at være en vejledning, der kan praktiseres i forskellige enkelte kontekster. På en og samme tid bliver der altså forsøgt at skabe en vejledning der er generel nok, til at kunne benyttes i forskellige kontekster, men hvis karaktertræk alligevel er specifikke nok, til at kunne benyttes i den enkelte. Der kan sættes spørgsmålstejn ved hvorvidt dette er muligt, da metodiske overvejelser, traditionelt set, overvejende orienterer sig mod én af to retninger, hvilket samtidigt er med til at afgøre hvorledes validitet vurderes.

Validiteten kan opnås ved enten at beskrive en kontekst dybdegående, med henblik på at skabe hvad Kvale (If. Høstrup et al., 2009) beskriver som værende pragmatisk validitet, eller

ved en identificering af, om undersøgelsen måler det den skal, og hvorvidt resultaterne afspejler sandheden (Gratton & Jones, 2010). Disse to forståelser af validitetsbegrebet kan overordnet kategoriseres som henholdsvis en kvalitativ og en kvantitativ forståelse. Pragmatisk validitet sikres imidlertid ved hjælp af kontekstualisering med henblik på at belyse beskrivelsernes og fortolknningernes kontekstafhængighed (Høstrup et al., 2009). Derudover relaterer validitetsbegrebet sig i kvalitative undersøgelser ifølge Høstrup et al. (2009) også til fortolknningernes logiske konsistens. Anderledes formuleret refererer denne forståelse af validitetsbegrebet til dokumentering af disse beskrivelser samt fortolknningernes logiske sammenslutninger, hvilket yderligere er med til at afgøre projektets reliabilitet. Dette er yderligere blevet understøttet, i forsøget på at være stingent og transparent i udarbejdelsen af specialet, som også er beskrevet i de metodiske overvejelser (jf. afsnit 4.1). Derudover berører pragmatisk validitet også kontekstualisering, hvilket kan tilsluttes Kvaales beskrivelse af analytisk generalisering, der også vedrører undersøgelsens eksterne validitet, og dermed generaliserbarhed (Roald & Køppe, 2008). Årsagen til dette, er at kontekstualiseringen både anskueliggøre hvordan beskrivelserne og fortolknningerne er indlejret i den kontekst hvori de er frembragt, men også hvorledes den kontekst er sammenlignelig med andre. Analytisk generalisering betyder en grundig vurdering af, i hvilken grad projektets fund kan udstrækkes til lignende situationer eller kontekster, med udgangspunkt i fælles karaktertræk (Roald & Køppe, 2008). Analytisk generalisering benyttes ifølge Roald og Køppe (2008) ofte til at anvende udsagn til at sige noget generelt om en specifik gruppe, eller for at belyse et fænomen. Der kan argumenteres for at indeværende speciale kan lade sig inspirere af begreberne pragmatisk validitet og analytisk generalisering, dog at specialets teoretiske indlejring komplicerer dette. Derudover tilsidesættes idéen om, at vurdere projektets validitet ud fra, hvorvidt specialets fund afspejler sandheden, da syntesens fund opererer i det reelle domæne af kritisk realismes virkelighedssyn, hvilket indebærer subjektiv refleksion og fortolkning, og derfor ikke direkte kan afspejle den virkelighed, der er uafhængig af menneskelig bevidsthed. Alligevel forsøges der dog, som nævnt i de metodologiske overvejelser (jf. afsnit 4.2.), at sætte specialets fund i relation til denne virkelige, velvidende at dette ikke vil resultere i en objektiv virkelighed. Derimod opstår specialets fund fra beskrivelser af de anvendte teoridannelser samt fortolkning heraf. Af denne grund lader specialet sig inspirere af pragmatisk validitet og analytisk generalisering, da de anvendte teoridannelser anses som de 'udsagn', og dermed den empiri, der burde dokumenteres for at tilgodese denne forståelse af validitetsbegrebet. Ydermere anses eksemplificeringen, som nævnt i de metodologiske overvejelser, også for data, og disse bidrager til førnævnt kontekstualisering. Netop denne kontekstualisering af

beskrivelserne af teoridannelserne og fortolkningerne, bliver dermed afgørende for vurderingen af specialets validitet, og herigennem også generaliserbarhed. Dette har den gennemgående eksemplificering til en sportslig kontekst, som sagt, haft til hensigt at tilgodese. Derudover resulterer specialets fund yderligere i en eksemplificering af praktisering af udvikling af ekspertise, hvilket, udover at bidrage til at besvare problemformuleringen, anses som værende en kontekstualisering af fortolkningerne. Dermed tilkendes kontekstens karaktertræk, hvilket kan fungere som sammenligningsgrundlag til at bedømme, i hvilken udstrækning specialets fund kan anvendes.

Med udgangspunkt i ovenstående kan der argumenteres for at den eksterne validitet, og dermed generaliserbarhed, er bredere end hvad den eksterne validitet i en traditionelt funderet kvalitativ undersøgelse havde været, såfremt at fortolkningernes logiske konsistens og kontekstafhængighed er tilstrækkeligt tydeliggjort. Årsagen til dette er, at der i indeværende afhandling appelleres til en generel sportslig kontekst, og at fortolkningerne i afhandlingen ikke tager udgangspunkt i enkelte individers udsagn, men derimod i anerkendte teoridannelser. Hvis der eksempelvis tages udgangspunkt i Achievement Goal Theory, kan denne benyttes til at kategorisere hvilken målfølgelse et individ har. Denne teoridannelse er altså allerede anerkendt samt bred nok til at kunne omfavne alle kontekster hvori et individs målfølgelse skal kategoriseres. Eftersom dette er tilfældet med samtlige af de anvendte teoridannelser, kan disse, samt fortolkningerne heraf, generaliseres til sportslige kontekster lignende de, der er præsenteret i specialet. Derudover er den eksemplificering der er blevet præsenteret undervejs i projektet, dog også kendetegnet af netop at være eksempler, hvorfor disse kan benyttes til at belyse, dog ikke er definerende for, i hvilket omfang specialet kan generaliseres. Dette er således med til at klarlægge i hvilken grad specialets fund kan udstrækkes til lignende kontekster. Der kan dog argumenteres for, at før en udstrækning af specialets fund er relevant, burde validiteten af specialets fund afgøres.

Som nævnt vurderes validitet og reliabilitet i afhandlingen yderligere gennem dokumentering af beskrivelser samt den logiske konsistens i fortolkningerne. Som der tidligere blev argumenteret for, er der i indeværende projekt blevet fortolket på teori, frem for egentlige udsagn, og i denne sammenhæng er hermeneutikken som analyseredskab blevet benyttet. Årsagen til dette er, at Rasmussen og Hansen (2018) mener at hermeneutikken metodisk også kan anvendes på menneskelige produkter, hvilket inden for hermeneutikken karakteriseres som tekster. De anvendte teoridannelser, set i lyset af hermeneutikken, er altså menneskelige produkter i form af tekster. Derudover har hermeneutikken fungeret som analyseredskab, da denne, som nævnt i analysen (jf. afsnit 5.), ifølge Kvale og Brinkmann (2015) blandt andet har

til formål at meningsfortolke, hvilket er blevet benyttet i den teoretiske analyse og syntese. Ved benyttelse af hermeneutikken som analyseredskab, forekommer der, som nævnt (jf. afsnit 5.), en cirkulær bevægelse mellem tekstens dele og helheder, hvilket ifølge Rasmussen og Hansen (2018) karakteriseres som den hermeneutiske cirkel. Fortolkningerne på baggrund heraf søger at skabe nye perspektiver og deres validitet afgøres af hvorvidt de fremstår velbegrundet med udgangspunkt i transparente betingelser (Rasmussen & Hansen, 2018), hvilket også blev nævnt i de metodologiske overvejelser (jf. afsnit 4.1). Eftersom transparens og logisk konsistens er forsøgt tilstræbt i dokumentationen af fortolkningerne, kan der argumenteres for at dette har bidraget til projektets validitet og reliabilitet. Hvorvidt dette betyder, at fortolkningerne derfor er valide og reliable, afhænger ifølge Rasmussen og Hansen (2018) yderligere af, hvorvidt disse er genkendelige for andre end det tolkende individ. Dette anses som en svaghed i indeværende speciale, eftersom fortolkningen i specialet udelukkende er udarbejdet, og vurderet, af et enkelt individ.

7. Konklusion

Specialet udsprang af en overbevisning om, at den præstationsfokuserede tendens i sportslig kontekst ikke nødvendigvis var hensigtsmæssig for opnåelse af den fremragende præstation. Herigennem opstod et paradoksalt forhold, og ikke alene var præstationsfokuset potentielt hæmmende for præstationen, men dette fokus kunne ligeledes medføre nogle uheldige konsekvenser i forhold til udvikling og læring.

Efter den indledende fase hvor ovenstående sprang i øjnene, fremstod det i særdeleshed væsentligt at undersøge de forskellige forhold nærmere. I denne sammenhæng sigtede specialet mod at tydeliggøre dette teoretisk, samt indsnævre hvilke påvirkninger dette kunne have for en atlet i sportslig kontekst. Til dette blev der benyttet seks forskellige teoridannelser, der alle kunne operere inden for den sportslige kontekst, samt bidrage til forståelsen af hvordan forskellige fokus kan medføre forskellige konsekvenser.

Årsagen til projektets teoretiske indlejring var, at ingen tidligere studier har undersøgt hvilke konsekvenser et overvejende præstationsfokus kan have på udvikling af ekspertise, samt hvordan udvikling af ekspertise kan tilgås på en måde, hvor dette faciliteres på bedst mulig vis. Således baseres problemformuleringens bevarelse på et teoretisk grundlag, hvorudfra kontekstualisering gennem eksemplificering finder sted, for at tilgodese dele af afhandlingens forståelse af validitetsbegrebet, samt give afhandlingen praktisk relevans.

Ovenstående kan ligeledes benyttes til at påpege projektets videnskabsteoretiske position. Den teoretiske søgen efter hvordan udvikling af ekspertise kan anskueliggøres, konstrueres gennem fortolkning og refleksion af, hvad der i lyset af kritisk realisme anses som værende en objektivt eksisterende verden, i form af allerede anerkendte og udviklet teoridannelser. Dette tydeliggøre specialets subjektive epistemologiske og objektive ontologiske videnskabsteoretiske grundantagelser.

Det er med udgangspunkt i ovenstående ambitioner, at en teoretisk anskueliggørelse af udvikling af ekspertise, samt praktiseringen heraf, med henblik på at tilgodese den fremragende præstation, er blevet mulig.

7.1 Besvarelse af problemformulering

Specialets problemformulering lyder som følger:

Hvordan kan udvikling af ekspertise, samt praktiseringen af denne, anskueliggøres gennem en teoretisk syntese, med henblik på at tilgodese muligheden for den fremragende præstation i en sportslig kontekst?

En teoretisk analyse og syntese på baggrund af Symbolsk Interaktionisme, Kahnemans modes of thought, Self-Determination Theory, Achievement Goal Theory, Flow og Ekspertise, er ikke tidligere udviklet med henblik på at anskueliggøre udvikling af ekspertise samt praktiseringen heraf, for at opnå den fremragende præstation i en sportslig kontekst. Ikke desto mindre kan denne teoretiske syntese i særdeleshed være behjælpelig med at forstå hvordan dette kan lade sig gøre, samt hvilke dynamikker der gør sig gældende i sportslig kontekst.

Ved benyttelse af Achievement Goal Theory og performance-orientering, kan konsekvenserne af et gennemgående fokus på præstation i sportslig kontekst anskueliggøres. Som tidligere præsenteret kan denne orientering over tid medføre en stigning i negative affektioner. Dette kan have en hæmmende effekt på en atlets mulighed for at opnå flow, hvilket er sammenhængende med muligheden for opnåelse af ekspertise og dermed den fremragende præstationen. Selv i tilfælde af, at atleten oplever flow på trods af en stigning af negative affektioner, besværliggøres opbygningen af et stort erfaringsrepertoire, og dermed grundlaget hvorpå educated intuition tages, hvilket igen kan være hæmmende for den fremragende præstationen over tid. Ligeledes ville eventuelle negative affektioner yderligere kunne påvirke den enkeltstående fremragende præstation, da disse, ud fra forståelsen af affect- og accessibility heuristic, vil kunne have indflydelse på de intuitive indtryk og hurtige beslutninger der tages. Således kan den teoretiske analyse og syntese bidrage til forståelsen af hvilken indflydelse den gennemgående præstationsorientering kan have.

I specialets fund blev det tydeligt hvordan mastery-approach orienteringen kunne fungere som afbalancerende middel, i forhold til tendensen til det præstationsorienterede fokus. En nuancering af mastery-approach orienteringen set i lyset af Symbolsk Interaktionisme, kunne være med til at placere en oplevelse af kontrol hos atleten, i forbindelse med oplevelsen af andres forventninger. Ligeledes blev det tydeliggjort hvordan et mastery-approach orienteret arbejde over tid kunne medføre en internalisering af opgaven, udover et øget fokus på opgaven, hvilket i sig selv ville fungere som distraktion mod bekymringer og irrelevante tanker, hvorfor

muligheden for flow og opnåelse af den fremragende præstation potentielt ville øges. Ydermere blev der argumenteret for at et fokus på at mestre en specifik opgave eller færdighed over tid, ville bidrage til det erfaringsrepertoire der er krævet for at præstere som ekspert, og derfor bevirke en udvikling af det grundlag hvorpå educated intuition tages. Således kan mastery-approach orienteret arbejde bidrage til udvikling af ekspertise, hvilket anses som fordelagtigt i forbindelse med den fremragende præstation i sportslig kontekst.

I forbindelse med praktisering af udvikling af ekspertise viser projektet tydeligt, at visse praktiske konsekvenser kan besværliggøre dette. Heriblandt blev det anslået, at det er væsentligt at et praktisk initiativ kan håndtere modstand mod forandring samt at skabe mening og værdi for initiativet hos atleterne. Derudover blev det tydeligt hvordan et praktisk initiativ der tilgodeser mastery-approach orienteret arbejde, ikke skulle være for ressourcekrævende, da dette kunne besværliggøre implementeringen. Imødekommes dette, vil det skabe bedre forudsætninger for praktisering af udvikling af ekspertise gennem anvendelsen af værktøjer, der tilgodeser mastery-approach orienteret arbejde.

Med udgangspunkt i ovenstående kan der konkluderes at en facilitering og praktisering af udvikling af ekspertise, gennem mastery-approach orienteret arbejde over tid, ville være hensigtsmæssigt for at tilgodeser muligheden for den fremragende præstation i en sportslig kontekst.

Endnu engang skal der understreges at denne konklusion har et teoretisk afsæt, hvorfor det ville være hensigtsmæssigt at supplere nærværende speciale med et projekt der har til hensigt at undersøge dette i en konkret kontekst. Såfremt dette sker, bliver det muligt at afgøre om teoretisk funderet værktøjer kan fungere som afsæt for udvikling af ekspertise i en praksis.

8. Perspektivering

I indeværende kapitel identificeres perspektiver der anses som væsentlige at adressere på baggrund af konklusionen. Heriblandt diskuteres især specialets betydning for problemfeltet, fremtidig forskning inden for området og i hvilken udstrækning specialets fund, kan perspektiveres til felter med sammenlignelige karaktertræk.

Nærværende projekt appellerer som bekendt til benyttelsen af mastery-approach orienteret arbejde i sportslig kontekst, for at tilgodese muligheden for den fremragende præstation, samt balancere forholdet mellem fokuset på præstation og udvikling. Eftersom specialet dog er af teoretisk opbygning, og en egentlig undersøgelse eller intervention derfor ikke er forekommet, vil der kunne sættes spørgsmålstegn ved den indflydelse specialet vil have, eller har haft. Dette har eksemplificeringen af praktisering af udvikling af ekspertise haft til hensigt at tilgodese, eftersom dette tilbyder en vejledning til praktiseringen af mastery-approach orienteret arbejde i en konkret kontekst. Alligevel kan der dog siges at specialet, som det er udformet på nuværende tidspunkt, ikke bidrager til en konkret praksis og udelukkende fungerer som informationsgivende middel. Dette kan påvirke specialets betydning for problemfeltet, da information uden en egentlig praktisk undersøgelse muligvis ikke har den samme gennemslagskraft. Alligevel betyder specialets fund, at en sådan praktisk undersøgelse, i fremtiden ville være funderet samt given mening teoretisk. Dette anses som en styrke. Der kan yderligere argumenteres for, at hvis specialets fund i fremtiden konkretiseres i en praksis, vil dette kunne facilitere udvikling af ekspertise, hvorfor specialets fund har betydning for problemfeltet.

Som de metodologiske overvejelser påpeger (jf. afsnit 4.2.1), kunne en egentlig undersøgelse i en konkret praksis have været ideel. Hvis en undersøgelse på baggrund af specialets fund skulle foretages i en konkret praksis, kunne aktionsforskning med fordel fungerer som metodisk afsæt. I tilfælde af aktionsforskning som forskningstilgang ville forsker og praktiker ifølge Rasmussen og Hansen (2018) arbejde sammen om at skabe en forandring. Dette anses som relevant eftersom dette ifølge Nielsen og Nielsen (2015) ville bidrage til en praktisk involvering samt lokalisering af undersøgelsen, hvilket ville være fordelagtigt i udviklingsfasen af værktøjer, der har til hensigt at facilitere udvikling af ekspertise gennem mastery-approach orienteret arbejde. Grunden til dette er, at på trods af at lokaliseret viden ikke nødvendigvis har en bred generaliserbarhed, kan dette bidrage til en anden fordybelse i praksissen, hvilket kan understøtte udviklingen og forbedringen af et praktisk initiativ der har til hensigt at udvikle ekspertise. Ligeledes vil aktionsforskning som metodisk tilgang bidrage

til, hvad Rasmussen og Hansen (2018) omtaler som aktionslæring. Dette er midlertidigt kendetegnet ved at have fokus på praksisudvikling gennem blandt andet refleksion over handlinger (Rasmussen & Hansen, 2018), hvorfor dette ville kunne facilitere udviklingen af førnævnte værktøjer, samt den generelle facilitering af mastery-approach orienteret arbejde. På trods af, at en undersøgelse der er indlejret i aktionsforskning vil resultere i lokaliseret viden, anses dette som et godt afsæt for efterfølgende at kunne skabe et mere generaliserbart praktisk initiativ.

Nærværende afhandling opstår fra nogle tendenser der medfører et overvejende fokus på præstation, selv i lærings- og udviklingssammenhænge. Dette fokus på præstation, og den måling af præstationen som medfølger, kan forekomme paradoksal, idet den kan medføre nogle konsekvenser der er hæmmende for ikke alene præstationen, men også udvikling og læring. Der kan argumenteres for at lignende tendenser gør sig gældende inden for uddannelsessystemet. Her stiger kravet til eleverne, i takt med at adgangskravene til diverse uddannelser stiger, hvilket muligvis kan medføre samme hæmmende konsekvenser for ekspertise og den fremragende præstation. Udover eleverne kan lærere og eksaminatorer også opleve hæmmende konsekvenser for opnåelsen af ekspertise. I forsøget på at måle elevens præstation ud fra et prædefineret måleredskab, eksempelvis i forlængelse af Blooms taksonomi, reduceres eksaminator til hvad Dreyfus og Dreyfus (2005) kategoriserer som kompetent, hvilket automatisk medfører en frakobling fra ekspert præstationen. Således påvirkes både elever, lærere og eksaminatorer potentielt af et gennemgående fokus på præstation, på samme måde som atleter muligvis påvirkes i sportslig kontekst. Af denne årsag kan der argumenteres for at specialets fund muligvis kan være relevant og række ud over, udelukkende en sportslig kontekst. Dette kunne i særdeleshed være et interessant emne for fremtidig forskning, hvorfor det ville være oplagt at fortsætte undersøgelsen af hvordan udvikling af ekspertise kan praktiseres, på tværs af forskellige domæner der afspejler de førnævnte tendenser.

9. Litteraturliste

Adie, J. W., Duda, J. L., & Ntoumanis, N. (2010). Achievement goals, competition appraisals, and the well-and ill-being of elite youth soccer players over two competitive seasons. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 32(4), 555-579.

Amabile, T. M. (1998). How to Kill Creativity. *Harvard Business Review*, 76(5), 76-87.

Ames, C. (1992). Classrooms: Goals, Structures, and Student Motivation. *Journal of Educational Psychology*, 84(3), 261-271.

Andersen, S. A. (2007). *Kritisk realisme som perspektiv i socialt arbejde - en introduktion og forskningsoversigt*. Den Sociale Højskole i Aarhus.

Bhaskar, R. (1997). On the ontological status of ideas. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 27(2-3), 139-147.

Blumenthal-Barby, J. S., & Burroughs, H. (2012). Seeking Better Health Care Outcomes: The Ethics of Using the "Nudge". *The American Journal of Bioethics*, 12(2), 1-10.

Brinkmann, S. (2014). Doing Without Data. *Qualitative Inquiry*, 20(6), 720-725.

Brinkmann, S. (2014). *Stå fast - et opgør med tidens udviklingstvang*. København: Gyldendal Business.

Brinkmann, S., & Tanggaard, L. (2010). *Kvalitative metoder - en grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag.

Csikszentmihalyi, M. (1996). *Creativity: Flow and the Psychology of Discovery and Invention*. New York: Harper Collins.

Csikszentmihalyi, M. (1997). *The masterminds series. Finding flow: The psychology of engagement with everyday life*. New York: Basic Books.

De Bosscher, V., Bingham, J., Shibli, S., Van Bottenburg, M., & De Knop, Paul. (2008). *The Global Sporting Arms Race. An International Comparative Study on Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success*. Oxford: Meyer & Meyer Sport [UK] Ltd.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.

https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2000_DeciRyan_PIWhatWhy.pdf

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2002). *Handbook of Self-determination Research*. The University of Rochester University Press.

Dosil, J. (2006). *The sport psychologist's handbook: a guide for sport-specific performance enhancement*. Hoboken: Wiley.

Dreyfus, H. L., & Dreyfus, S. E. (2005). Peripheral Vision: Expertise in Real World Contexts. *Organization Studies*, 26(5), 779-792.

Dweck, C. S. (1986). Motivational processes affecting learning. *American Psychologist*, 41(10), 1040–1048.

<https://doi.org/10.1037/0003-066X.41.10.1040>

Elliot, A. J., & Church, M. A. (1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 218-232.

Elliot, A. J., & McGregor, H. A. (2001). A 2x2 Achievement Goal Framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 501-519.

Feilberg, C. (2014). *Dannelse af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende*. Ph.d. afhandling ved Ph.d.-programmet Hverdagslivets Socialpsykologi, Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning, Roskilde Universitet.

http://www.livsverden.dk/pub/Feilberg_C_2014_Dannelsen_af_habitus.pdf

Fernandez-Rio, J., Cecchini Estrada, J. A., Mendez-Gimenez, A., Fernandez-Garcia, B., & Saavedra, P. (2014). 2 × 2 Dominant achievement goal profiles in high-level swimmers. *European Journal of Sport Science*, 14(3), 265-272.

Finucane, M. L., Alhakami, A., Slovic, P., & Johnson, S. M. (2000). The Affect Heuristic in Judgments of Risks Benefits. *Journal of Behavioral Decision Making*, 13, 1-17.
[https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1002/\(SICI\)1099-0771\(200001/03\)13:1<1::AID-BDM333>3.0.CO;2-S](https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1002/(SICI)1099-0771(200001/03)13:1<1::AID-BDM333>3.0.CO;2-S)

Fraser, C., & Burchell, B. (2013). *Introducing Social Psychology*. (7. ed.). Cambridge: Polity Press.

Fredens, L. (2015). Når coaching swinger. *Coaching Psykologi-the Danish Journal of Coaching Psychology*, 4(1), 21.

Gardner, F. L., & Moore, Z. E. (2007). *The psychology of enhancing human performance: the mindfulness-acceptance-commitment (MAC) approach*. New York: Springer Publishing.

Gigerenzer, G., & Gaissmaier, W. (2011). Heuristic Decision Making. *The Annual Review of Psychology*, 62, 451-482.
<https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.1146/annurev-psych-120709-145346>

Gratton, C., & Jones, I. (2010). *Research methods for sports studies*. (2. ed.) Routledge.

Habermas, J. (2005). *Teknik og videnskab som 'ideologi'*. Det Lille Forlag.

Hackfort, D., & Tenenbaum, G. (2006). *Essential Processes for Attaining Peak Performance*. Oxford: Meyer & Meyer [UK] Ltd.

Henriksen, K., & Hansen, J. (2016). *Præstér under pres*. København: Dansk Psykologisk Forlag.

Høstrup, H., Schou, L., Poulsen, I., Larsen, S., & Lyngsø, E. (2009). Vurdering af kvalitative studier - VAKS. *Sygeplejersken* (13).

Inglis, D., & Thorpe, C. (2012). *An Invitation to Social Theory*. Cambridge: Polity Press.

Kahneman, D. (2002). *Maps of bounded rationality: a perspective on intuitive judgment and choice*. Princeton: Princeton University, Department of Psychology.

https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/2002/kahnemann-lecture.pdf.

Kaplan, A., & Maehr, M. L. (2007). The Contributions and Prospects of Goal Orientation Theory. *Educational psychology review*, 19(2).

Krathwohl, D. R. (2002). A Revision of Bloom's Taxonomy: An Overview. *Theory into Practice*, 41(4), 212-218.

https://doi.org/10.1207/s15430421tip4104_2

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Interview - det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. Hans Reitzels Forlag.

Lykkeskov, M., Askildsen, M. A., & Eckerdal, A. W. (2019). Integrative Synthesis of Psychological Support Systems for Enhancing Athletic Performance. *Human Arenas*. 1-16.

<https://doi.org/10.1007/s42087-019-00065-x>

Mageau, G. A., & Vallerand, R. J. (2003). The coach-athlete relationship: A motivational model. *Journal of Sports Sciences*, 21, 883-904.

<https://doi.org/10.1080/0264041031000140374>

Nielsen, B. S., & Nielsen, K. A. (2015). Aktionsforskning. In S. Brinkmann, & L. Tanggaard, *Kvalitative metoder - en grundbog* (2. ed.) Hans Reitzels Forlag.

Ntoumanis, N. (2010). Empirical links between achievement goal theory and self-determination theory in sport. *Journal of Sports Sciences*, 19(6), 397-409.

Rasmussen, M., & Hansen, H. K. (2018). *Med hjerne og hjerte: om aktionsforskning, læring og praksisudvikling*. [Epub], Frydenlund.

Ray, C. A. (1999). Corporate Culture as a Control Device. In H. Clark, J. Chandler, & J. Barry, *Organization and identities*. Int. Thomson business Press.

Roald, T., & K ppe, S. (2008). GENERALISERING I KVALITATIVE METODER. *Psyke & Logos*, 29(1), 86-99.

<http://tidsskrift.dk/psyke/article/view/8430>

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000a). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000b). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychological Association Inc*, 55(1), 68-78.

<http://dx.doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>

Selinger, E. M., & Crease, R. P. (2002). Dreyfus on Expertise: The limits of phenomenological analysis. *Continental Philosophy Review*, 35(3), 245-279.

<https://doi.org/10.1023/A:1022643708111>

Sonne-Ragans, V. (2012). *Anvendt videnskabsteori - reflekteret teoribrug i videnskabelige opgaver*. Samfundslitteratur.

Swann, C., Keegan, R. J., Piggott, D., & Crust, L. (2012) A systematic review of the experience, occurrence, and controllability of flow states in elite sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(6), 807-819.

Van Yperen, N. (2006). A Novel Approach to Assessing Achievement Goals in the Context of the 2 x 2 Framework: Identifying Distinct Profiles of Individuals With Different Dominant Achievement Goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 32(11), 1432-1445.

Van Yperen, N. W., Blaga, M., & Postmes, T. (2015). A Meta-Analysis of the Impact of Situationally Induced Achievement Goals on Task Performance. *Human Performance*, 28(2), 165-182.

<https://doi.org/10.1080/08959285.2015.1006772>